

NOTÍCIES DE L'ECONOMIA PÚBLICA, SOCIAL I COOPERATIVA

Nº 68 · 2021

SUMARI

LLIURAMENT DELS III PREMIS CIRIEC
ALS MILLORS ESTUDIS EN ECONOMIA SOCIAL

LABORATORI DE TRANSFORMACIÓ SOCIAL
DE LA GENERALITAT VALENCIANA

LA COMISSIÓ EUROPEA PRESENTA EL PLA D'ACCIÓ
EUROPEU PER A L'ECONOMIA SOCIAL

ENTREVISTA

JOSÉ LUIS MONZÓN, DIRECTOR DE
CIRIEC-ESPANYA I COMISSARI DEL
33 CONGRÉS INTERNACIONAL DEL CIRIEC SOBRE
ECONOMIA PÚBLICA, SOCIAL I COOPERATIVA.
VALÈNCIA, JUNY 2022

TEMA D'ACTUALITAT

DIGITALITZACIÓ I COOPERATIVES DE PLATAFORMA

VNIVERSITAT
ID VALÈNCIA
IUDESCOOP
Institut Universitari d'Investigació
en Economia Social, Cooperativisme
i Emprenedoria

VNIVERSITAT
ID VALÈNCIA
Facultat d'Economia

 GENERALITAT
VALENCIANA
Conselleria d'Economia
Sostenible, Sectors Productius,
Comerç i Treball

NOTÍCIES DE L'ECONOMIA PÚBLICA, SOCIAL I COOPERATIVA

Nº68 · NOVEMBRE 2021

EN AQUEST NÚMERO...

TEMA D'ACTUALITAT

DIGITALITZACIÓ I COOPERATIVES DE PLATAFORMA

Tema d'actualitat realitzat per **Carmen Pastor Sempere**, Professora Titular de la Universitat d'Alacant, Directora de BAES i Directora del comitè tècnic i legal de BlockchainFUE, Coop.V

- La digitalització de les empreses cooperatives com a resposta a l'economia de plataforma
- L'empresa cooperativa com a habilitadora d'infraestructura i de mercat digital multilateral
- L'empresa digital cooperativa. El cas de la cooperativa de treball associat valenciana Rodant
- Societats cooperatives automatitzades: cap a models de govern corporatiu més eficients, transparents i participatius?

EN PORTADA

Entrevista a **José Luis Monzón**, director de CIRIEC-Espanya i comissari del 33 Congrés Internacional del CIRIEC sobre Economia Pública, Social i Cooperativa - València, 2022

TAMBÉ DESTAQUEM

Les nostres federacions:
EAPN Comunitat Valenciana

I A MÉS

Les nostres empreses:
Som Energia

Edició:

Coeditat pel CIDECE (Centre d'Informació i Documentació Europea de l'Economia Pública, Social i Cooperativa, <http://www.uv.es/cidec> · cidec@uv.es) i CIRIEC-Espanya, <http://www.ciriec.es/> · ciriec@uv.es

Patrocina:

Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball de la Generalitat Valenciana

Director:

José Luis Monzón Campos, *IUDESCOOP-Universitat de València*

Directora Adjunta:

Nardi Alba Benaches, *CIRIEC-Espanya*

Director del CIDECE y Coordinador Editorial:

Rafael Chaves Ávila, *IUDESCOOP-Universitat de València*

Cap de Redacció i Maquetació:

José Juan Cabezuelo Menadas, *CIRIEC-Espanya*

Consell de Redacció:

Rubén Cohen, *Cooperatives Agro-alimentàries de la Comunitat Valenciana*

Nieves Dios, *Creu Roja València*

Teresa García, *Directora general d'Emprenedoria i Cooperativisme de la Generalitat Valenciana*

Juan José Gamón, *Cap de Servei de Foment del Cooperativisme i l'Economia Social. Direcció General d'Emprenedoria i Cooperativisme de la Generalitat Valenciana*

Lucía Labiós, *Confederació de Cooperatives de la Comunitat Valenciana - CONCOVAL*

Francisco Merino, *Federació de Cooperatives d'Habitatges Valencianes - FECOVI*

Mar Mestre, *Associació Valenciana de Cooperatives de Crèdit*

Salvador Pérez, *REAS País Valencià*

Ana Real, *Federació Valenciana d'Empreses Cooperatives de Treball Associat - FEVECTA*

Ramón Ruiz, *Federació de Cooperatives Elèctriques de la CV*

Luis Vañó, *Plataforma del Tercer Sector de la Comunitat Valenciana*

Manuel Alegre, *IUDESCOOP-Universitat de València*

Carmen Blasco, *IUDESCOOP-Universitat de València*

Miguel Ángel García, *IUDESCOOP-Universitat de València*

Manuel Monreal, *IUDESCOOP-Universitat de València*

Frederic López, *IUDESCOOP-Universitat de València*

Jesús Olavarria, *IUDESCOOP-Universitat de València*

Domingo Ribeiro, *IUDESCOOP-Universitat de València*

Salvador Roig, *IUDESCOOP-Universitat de València*

Francisco Soler, *IUDESCOOP-Universitat de València*

Mª José Vañó, *IUDESCOOP-Universitat de València*

Gustavo Zaragoza, *IUDESCOOP-Universitat de València*

Isidro Antuñano Maruri, *CIRIEC-Espanya*

Montserrat Balas Lara, *Fundació ONCE*

Alejandro Barahona Riber, *CIRIEC-Espanya, ex Subdirector General d'Economia Social del Govern d'Espanya*

Paloma Bel Durán, *Associació d'Estudis Cooperatius - AECOOP*

José Galán Peláez, *CIRIEC-Espanya*

Gabriel García Martínez, *CIRIEC-Espanya*

Samuel Garrido Herrero, *Universitat Jaume I de Castelló*

José Mª Herranz de la Casa, *Universidad de Castilla-La Mancha*

Juan Fco. Juliá Igual, *Universitat Politècnica de València*

Gustavo Lejarriaga Pérez de las Vacas, *Universidad Complutense de Madrid*

Elena Meliá Martí, *Universitat Politècnica de València*

Adoración Mozas Moral, *CIRIEC-Espanya*

Santiago Murgui Izquierdo, *Universitat de València*

Carmen Pastor Sempere, *Universitat d'Alacant*

Javier Quiles Bodí, *Consum*

José Redondo Sánchez, *Fundació Novafeina*

Francisco Salinas Ramos, *CIRIEC-Espanya*

Maria José Senent Vidal, *Universitat Jaume I de Castelló*

Secció de Legislació:

Amalia Rodríguez, *Universitat de Valladolid*

Servei de Documentació:

Ana Martínez Benlliure, *Servei de Documentació del CIDECE*

Administració i Redacció:

CIDECE/CIRIEC-Espanya

Facultat d'Economia · Av. Dels Tarongers, s/n · Despacho 2P21
46022 VALENCIA · Tel: 96 382 84 89 · Fax: 96 382 84 92.

Disseny de portades / disseny de publicació:

Visualco Comunicació · www.visualco.com

Impressió:

Gráficas Papallona, s.c.v. · Tel: 96 357 57 00 · Valencia

I.S.S.N.: 1131-6454 · Dipòsit Legal: V-3181-1991

ÍNDEX

NOTÍCIES DE L'ECONOMIA SOCIAL I COOPERATIVA..... 4

COMUNITAT VALENCIANA..... 4

Gran acte de lliurament dels III Premis CIRIEC als millors estudis en Economia Social

El CIRIEC desenvolupa amb la Generalitat Valenciana el Laboratori per al Foment de la Participació dels Treballadors en l'Empresa

El cooperativisme valencià premia el disseny 'made in coop' i a Ràdio València Cadena SER amb els Pepe Miquel 2021

Tercera edició de la Guia Laboral de l'Economia Social Valenciana, orientada a la inserció laboral dels joves en el sector de l'economia social

ESPANYA..... 10

L'economia social espanyola mostra el seu lideratge empresarial per a una transició verda i digital

'CIRIEC-Espanya, revista d'economia pública, social i cooperativa' millora el seu posicionament científic també en la nova conjuntura d'avaluació de l'activitat científica

COCETA anima a les cooperatives de treball a afrontar els grans reptes actuals de l'ocupació, la igualtat i sostenibilitat

El cooperativisme basc reconeix a la ACI amb el premi Denon Artea

25 anys de les Entitats de Base Associativa (EBA), model pioner d'autogestió en l'atenció primària sanitària

FAECTA celebra 25 anys de trajectòria pel cooperativisme de treball a Andalusia

El Grup Social ONCE crearà 25.000 llocs de treball en 10 anys per a persones amb discapacitat

REAS publica per setè any consecutiu el seu balanç social, en el qual s'analitzen les dades de centenars d'empreses

La Plataforma del Tercer Sector presenta un document de mesures per a aconseguir un Estat més social

Publicat l'estudi 'La Plataforma d'ONG d'Acció Social en Xifres. Informe comparatiu 2006-2019'

INTERNACIONAL..... 22

L'Economia Social Europea fa història. La Comissió Europea presenta el Pla d'Acció per a l'Economia Social

Social Economy Europe lliura els primers Premis Europeus de l'Economia Social

Teruel es converteix en epicentre de la investigació en Empresa Social

Un any del butlletí global de CIRIEC 'Social Economy News'

L'ECONOMIA SOCIAL EN INTERNET..... 28

TEMES D'ACTUALITAT 30

Digitalització i cooperatives de plataforma

Tema d'actualitat realitzat per Carmen Pastor Sempere, Professora Titular de la Universitat d'Alacant, Directora de BAES i Directora del comitè tècnic i legal de BlockchainFUE, Coop.V

- La digitalització de les empreses cooperatives com a resposta a l'economia de plataforma
- L'empresa cooperativa com a habilitadora d'infraestructura i de mercat digital multilateral
- L'empresa digital cooperativa. El cas de la cooperativa de treball associat valenciana Rodant
- Societats cooperatives automatitzades: cap a models de govern corporatiu més eficients, transparents i participatius?

L'ECONOMIA SOCIAL EN ACCIÓ..... 54

EN PORTADA..... 54

Entrevista a José Luis Monzón, director de CIRIEC-Espanya i comissari del 33 Congrés Internacional del CIRIEC sobre Economia Pública, Social i Cooperativa - València, 2022

LES NOSTRES FEDERACIONS..... 60

EAPN Comunitat Valenciana-Xarxa per la inclusió social

LES NOSTRES EMPRESES..... 64

Som Energia

L'ECONOMIA SOCIAL EN LES LLEIS..... 68

Per Amalia Rodríguez, professora titular de la Universitat de Valladolid

NOVETATS BIBLIOGRÀFIQUES..... 71

NOTÍCIES DE L'ECONOMIA SOCIAL I COOPERATIVA · COMUNITAT VALENCIANA

GRAN ACTE DE LLIURAMENT DELS III PREMIS CIRIEC ALS MILLORS ESTUDIS EN ECONOMIA SOCIAL

CIRIEC-Espanya va celebrar un gran acte de lliurament dels III Premis CIRIEC als Millors Estudis en Economia Social. En el mateix acte va tindre lloc una conferència a càrrec del professor José Luis Monzón, sobre els desafiaments post-COVID, l'acció col·lectiva i l'economia social

CIRIEC-Espanya va celebrar un gran acte de lliurament dels III Premis CIRIEC als Millors Estudis en Economia Social. En el mateix acte va tindre lloc una conferència a càrrec del professor José Luis Monzón, sobre els desafiaments post-COVID, l'acció col·lectiva i l'economia social. L'acte, així com els Premis CIRIEC, han sigut patrocinats per la Conselleria d'Economia Sostenible de la Generalitat Valenciana.

L'esdeveniment va ser inaugurat pel vicerector d'Estratègia, Qualitat i Tecnologies de la Informació de la Universitat de València (UV), Joaquín Aldás; la directora general d'Emprenedoria i Cooperativisme de la Generalitat Valenciana, Teresa García Muñoz, i el president de la Comissió Científica de CIRIEC-Espanya, Rafael Chaves. Tots ells van valorar l'activitat del CIRIEC com a centre d'investigació i informació de referència sobre economia pública, social i cooperativa, per les seues nombroses i reconegudes iniciatives i projectes de transferència de coneixement,

i pel seu foment a la creació de xarxes i centres i instituts d'investigació universitaris en Economia Social en les diferents universitats de la Comunitat Valenciana i de l'Estat espanyol.

L'acte va incloure també una conferència del professor Monzón, sobre el mateix tema principal amb el qual se celebrarà el 33 Congrés Internacional del CIRIEC, que tindrà lloc a València els dies 13 a 15 de juny de 2022. Aquest Congrés se celebrarà baix el lema de 'Noves dinàmiques mundials en l'era post-COVID. Desafiaments per a l'economia pública, social i cooperativa', i preveu convertir València en la capital mundial de l'economia pública, el cooperativisme i l'economia social.

Per a José Luis Monzón, els tres grans desafiaments de la humanitat en l'actualitat són les pandèmies i la salut pública; el calfament global i la necessària transició ecològica, i les creixents desigualtats. Enfront d'això proposa la co-construcció d'accions

col·lectives i noves polítiques públiques, incrementant l'escala i els partenariats entre el sector públic, el privat convencional i l'economia social. Aquesta última, a més, hauria de tindre un paper creixent enfront dels grans desafiaments globals, transitant des d'una plataforma de supervivència, com ocorre encara en nombrosos països, a una plataforma d'oportunitat, tal com proposa el president de la 'Task Force' de Nacions Unides per a l'Economia Social i Solidària (UNTFSS), Vic Van Vuuren.

Premis CIRIEC

La jornada va concloure amb el lliurament dels III Premis CIRIEC, acte que va ser conduït pel professor Rafael Chaves, que va celebrar la "vitalitat de les nova generació de titulats universitaris i investigadors en les universitats valencianes". En aquesta tercera edició ha tornat a augmentar el nombre de candidatures presentades, amb propostes que posen de manifest tant l'interés i la qualitat dels estudiants en economia social, com la implicació del professorat que comparteix docència en aquest sector.

Els premiats en la present convocatòria han sigut:

TESIS DOCTORALS

- 1er premi: Esther Haro Carrasco, per la tesi 'El modelo de desarrollo territorial sostenible a través de la economía social', (Directors: José Luis Monzón i Emili Casanova)
- 2n premi: Manuel F. Salinas Tomás, per la tesi 'Habilidades de liderazgo del personal de apoyo en el acompañamiento de las personas trabajadoras de inserción en las empresas de inserción' (Dirs: Fernando Marhuenda i Gustavo Zaragoza)

TREBALLS FI DE MÀSTER

- 1er premi (exaequo): Elena Guadalupe Mera Valdez, pel seu treball 'El informe de auditoría en las cooperativas. Análisis de los aspectos más relevantes de auditoría / aspectos clave de auditoría' (Tutor: Fernando Polo) I Marina Caraffa, pel seu treball 'Masoveria urbana y cooperativa de autoconstrucción: una alternativa al acceso a la vivienda' (Tutora: Gemma Fajardo)
- 2n premi (exaequo): Anika Böehm, pel seu treball sobre la 'Percepción de la RSC en tiempos de Covid-19. Un estudio en base al Modelo de Desarrollo Sostenible' (Tutor: Rafael Currás) I Francis Cuellar Bendeck, pel seu estudi sobre 'Innovaciones tecnológicas en las entidades no lucrativas. Un análisis de las innovaciones implementadas a raíz de situaciones de crisis' (Tutora: Mª José Vañó)

TREBALLS FI DE GRAU

- 1er premi: Marina Ros Bañón, pel seu treball sobre 'El poder del consumidor: una aproximación a los grupos de consumo valencianos' (Tutor: Vicent Caballer Tarazona)
- 2n premi (exaequo): Germà Català Carrillo, pel seu treball sobre 'La fiscalitat en les associacions sense ànim de lucre, un cas pràctic' (Tutora: Àngeles Pla Vall) I Nuria González García, pel seu estudi sobre 'La política de fomento de la integración cooperativa agraria en España. Especial atención a la Comunidad Valenciana y Castilla-La Mancha' (Tutor: Rafael Chaves)

EL CIRIEC DESENVOLUPA AMB LA GENERALITAT VALENCIANA EL LABORATORI PER AL FOMENT DE LA PARTICIPACIÓ DELS TREBALLADORS EN L'EMPRESA

El projecte ha celebrat ja les seues dues primeres reunions, en les quals s'han presentat tres documents, sobre els diferents conceptes de "participació"; els drets participatius dels treballadors en l'actual marc jurídic, i l'estructura del teixit empresarial de la Comunitat Valenciana

CIRIEC-Espanya, en el marc del Laboratori de Transformació Social de la Generalitat Valenciana, està desenvolupant el projecte per al Foment de la Participació dels Treballadors en l'Empresa, encomanat a CIRIEC per la Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball de la Generalitat. La direcció d'aquest projecte és a càrrec dels catedràtics de la Universitat de València (UV) Rafael Chaves, president de la Comissió Científica de CIRIEC-Espanya, i José Luis Monzón, director de CIRIEC-Espanya.

Segons expliquen tots dos professors, el projecte estarà conclòs en 2022 i un dels eixos centrals del mateix està constituït pel desenvolupament de sis tallers de reflexió i debat, amb la participació de sindicats, organitzacions empresarials, administració pública, prescriptors d'empresa i experts acadèmics.

Els dies 20 i 27 d'octubre es van celebrar en la UV i en línia els dos primers tallers, el primer per a debatre sobre els diferents conceptes de participació i drets participatius dels treballadors; i el segon per a reflexionar i debatre sobre l'estructura del teixit empresarial valencià i la seua propensió a facilitar la participació dels treballadors.

Per al desenvolupament d'aquests tallers el CIRIEC va elaborar i va repartir una sèrie de documents, un

sobre els conceptes de "participació" en la literatura econòmica, jurídica i sociològica; un altre d'anàlisi dels drets participatius dels treballadors en l'actual marc jurídic: tractats, directives, resolucions, dictàmens de la Unió Europea; normativa en diferents països de la UE, legislació estatal i autonòmica, i un estudi de l'estructura empresarial a la Comunitat Valenciana.

Els documents han sigut elaborats per professors de la Universitat de València, la Universitat Complutense de Madrid i la Universitat de Còrdova.

Un efecte social i econòmic positiu

Segons s'explica des de CIRIEC, la participació dels treballadors en les decisions i resultats de les empreses genera uns efectes socials i econòmics positius. Així ha sigut reconegut per les institucions de la Unió Europea a través de nombrosos acords: desenvolupament del model social europeu basat en la solidaritat, la igualtat i la cohesió social, promogut a partir del Consell Europeu de 1985; la Carta Comunitària dels Drets Socials dels Treballadors de 1989 (la "Carta Social"); el Tractat de Funcionament de la UE...

També a Espanya, la Constitució i l'Estatut dels Treballadors estableixen per als poders públics mandats de foment de les diverses formes de participació dels treballadors en l'empresa. No obstant això, la legislació espanyola, estatal i autonòmica, no ha desenvolupat fins al moment els instruments jurídics necessaris per a això. "La regulació i el foment d'aquesta participació és una tasca pendent de les polítiques públiques", conclouen des de CIRIEC.

Enfront d'això, entre els objectius generals d'aquest projecte està avaluar l'actual grau de participació dels treballadors en les empreses valencianes; identificar les principals experiències espanyoles i europees en matèria de participació; establir un sistema d'indicadors (Matriu de la Participació) que permeten formular objectius de participació en l'empresa i avaluar periòdicament el seu compliment i, amb tot això, proposar a la Generalitat Valenciana l'articulació de mesures incentivadores i reguladores per a la participació dels treballadors en les empreses valencianes.

EL COOPERATIVISME VALENCIÀ PREMIA EL DISSENY 'MADE IN COOP' I A RÀDIO VALÈNCIA CADENA SER AMB ELS PEPE MIQUEL 2021

El premi coincideix amb la capitalitat mundial del disseny València 2022. Ràdio València Cadena SER, Premi Pepe Miquel en la categoria de Comunicació

El jurat dels Premis Pepe Miquel del Cooperativisme Valencià, que convoca la Confederació de Cooperatives de la Comunitat Valenciana (Concoval), es va reunir el passat 17 de novembre per a fallar la catorzena edició d'aquests Premis en les seues dues categories: Trajectòria Cooperativa i Comunicació Responsable.

Per primera vegada en la seua història, el guardó a la Trajectòria Cooperativa s'ha entregat a una candidatura col·lectiva: les cooperatives valencianes del sector del disseny, com a reconeixement a la creativitat col·lectiva "made in coop".

Segons s'explica des de Concoval, des de les més veteranes fins a un bon nombre de joves empreses nascudes en l'última dècada, aquestes cooperatives estan ajudant a situar la Comunitat Valenciana en el mapa del disseny espanyol i europeu: disseny gràfic, corporatiu, d'interiors, industrial o arquitectònic.

Present en certàmens i mostres de prestigi internacional, el disseny cooperatiu valencià ha resultat vencedor en multitud de concursos dels més diversos àmbits, ha registrat patents d'un bon nombre de productes (tant d'ús domèstic com industrial), i ha desenvolupat campanyes de comunicació d'impacte.

D'altra banda, en la categoria de Comunicació Responsable, el Premi Pepe Miquel ha recaigut en l'emissora Ràdio València Cadena SER, que està celebrant el seu noranté aniversari, convertit ja en un

mitjà de referència a Espanya i Llatinoamèrica, amb nombroses distincions, entre elles el Premi Nacional de Periodisme i Desenvolupament Sostenible.

Els Premis Pepe Miquel del Cooperativisme Valencià estan patrocinats per la conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball de la Generalitat Valenciana i per les cooperatives Anecoop, Consum i Cajamar. Aquesta acció s'ha consolidat com un esdeveniment de prestigi i notorietat del cooperativisme valencià.

L'acte de lliurament de premis està previst que se celebri a València en el primer trimestre de 2022.

TERCERA EDICIÓ DE LA GUIA LABORAL DE L'ECONOMIA SOCIAL VALENCIANA, ORIENTADA A LA INSERCIÓ LABORAL DELS JOVES EN EL SECTOR DE L'ECONOMIA SOCIAL

Està disponible la tercera edició, ampliada i actualitzada, de la 'Guia Laboral de l'Economia Social Valenciana', un projecte del CIRIEC-Espanya, dirigit per José Luis Monzón i Isidro Antuñano, orientat a les persones joves que són pròximes a la seua incorporació al mercat de treball i a aquelles altres que estan aturades, perquè coneguen les possibilitats d'ocupació en l'Economia Social

Ja està disponible la tercera edició, ampliada i actualitzada, de la 'Guia Laboral de l'Economia Social Valenciana', un projecte del CIRIEC-Espanya, dirigit per José Luis Monzón i Isidro Antuñano, orientat a les persones joves que són pròximes a la seua incorporació al mercat de treball i a aquelles altres que estan aturades. La Guia està també dirigida al conjunt de la comunitat educativa, sobretot al professorat, per a donar a conèixer, amb un llenguatge clar i directe les possibilitats d'ocupació en les diferents empreses i entitats que componen l'Economia Social.

La nova edició està conformada per un conjunt de 25 Unitats Didàctiques, sis d'elles de caràcter transversal i la resta dedicades als diferents tipus i modalitats jurídiques de l'economia social. Les Unitats Didàctiques se centren en descriure cadascuna de les modalitats d'empresa, la normativa aplicable, els suports públics a la seua creació i a l'ocupació en cadascuna d'elles, i un conjunt de referències útils per a desenvolupar processos d'emprenedoria per part de les persones als qui va dirigida la Guia.

Les Unitats Didàctiques (UD) números 1 a 4, 24 i 25 són de tipus transversal, és a dir, aplicables a tots els tipus d'entitats de l'Economia Social. En concret, les UD 1 i 2 presenten el conjunt del sector de l'Economia Social i el seu impacte econòmic i laboral a la Comunitat Valenciana, a Espanya i a la Unió Europea. En les UD 3 i 4 s'analitza l'impacte de la COVID-19 en l'Economia Social, i la situació global de les dones en ella. La UD 24 presenta les capacitats i habilitats professionals més destacades per a l'emprenedoria en l'Economia Social. Per part seua, la UD 25 analitza els valors, principis i actituds que diferencien a les organitzacions de l'Economia Social de la resta d'activitats econòmiques mercantils, i posa l'accent en la necessitat de controlar els seus riscos i assegurar la qualitat de la seua gestió.

Els diferents tipus de cooperatives són majoritaris en el conjunt d'entitats de l'Economia Social, per la qual cosa les cooperatives s'analitzen en les UD números 5 (cooperatives agroalimentàries i d'explotació comunitària de la terra), 6 (cooperatives de treball associat), 7 (cooperatives de persones consumidores i usuàries), 8 (cooperatives de serveis empresarials i professionals), 9 (cooperatives d'ensenyament),

La nova edició de la Guia Laboral de l'Economia Social Valenciana està conformada per un conjunt de 25 Unitats Didàctiques, sis d'elles de caràcter transversal i la resta dedicades als diferents tipus i modalitats jurídiques de l'economia social.

10 (cooperatives de transport), 11 (institucions financeres de l'Economia Social), 12 (cooperatives d'integració social i cooperatives de serveis públics), 13 (cooperatives d'habitatges i cooperatives de despatxos i locals) i 14 (cooperatives d'iniciativa social, i noves formes de cooperativisme).

La UD 15 es dedica a les societats laborals i la 16 als centres especials d'ocupació i les empreses d'inserció, que ocupen majoritàriament a persones amb discapacitat i en risc d'exclusió. Les confraries de pescadors s'estudien en la UD 17, mentre que les Fundacions i les Associacions es presenten en les UD 18 i 19, respectivament, passant-se a estudiar en concret les associacions culturals i les associacions esportives en les Unitats 20 i 21. Quant a les denominades entitats singulars (les que ostenten algun tret especialment distintiu respecte de la resta de categories), en la UD 22 es duu a terme la presentació de Càritas, Creu Roja i l'ONCE i la seua Fundació; mentre que la UD 23 es dedica a una institució particularment valorada a la Comunitat Valenciana, com és l'Associació Valenciana de Caritat.

Amb la participació de nombroses organitzacions i experts

En l'elaboració de la guia han participat nombroses organitzacions i experts de les principals federacions de cooperatives i societats laborals, i de les fundacions, associacions i mutualitats, així com el professorat vinculat a l'Institut Universitari d'Investigació en Economia Social, Cooperativisme i Emprenedoria de la Universitat de València (IUDES-COOP) i la professora Elena Meliá, del CEGEA de la Universitat Politècnica de València. En l'àmbit directament professional, la Guia ha comptat amb la valuosa col·laboració de Cristóbal Suria, gerent de la Fundació General de la Universitat de València; Javier Quiles, director de Relacions Externes de la cooperativa Consum; Alejandro Mañes Martínez, vocal fins a 2020 de la Junta Directiva de Casa Caridad, i de Manuel Martínez Lledó, del Servei Territorial de Transports d'Alacant.

La Guia Laboral ha sigut patrocinada per la Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball de la Generalitat Valenciana, a través dels fons que per a formació i ocupació transfereix el Ministeri de Treball i Economia Social del Govern d'Espanya.

Les diverses i àmplies oportunitats laborals de l'Economia Social

Segons es recorda en la presentació de la pròpia Guia, en el conjunt de països de la Unió Europea, l'ocupació en l'Economia Social es xifrava en 2014-2015 en 13,6 milions de persones, de les quals 9 milions treballen en el sector d'associacions i fundacions, 4,2 milions en el de cooperatives i entitats similars, i un volum molt més reduït (0,4 milions) en el sector de mútues. Aquesta ocupació en l'Economia Social es xifra en el 6,3% de l'ocupació total de la UE, i en un 8% del seu Producte Interior Brut, la qual cosa indica una productivitat per persona superior en un 27% a la productivitat mitjana de tota l'ocupació de la UE.

Per a tota Espanya, l'ocupació directa en el sector d'entitats cooperatives i similars aconseguia en la citada data un total de 528.000 persones, integrades en més de 35.000 empreses. L'ocupació espanyola en el sector d'associacions i fundacions s'elevava a 828.000 persones, enquadrades en més de 154.000 entitats.

La Guia laboral de l'Economia Social Valenciana s'ofereix com un instrument de suport a tot l'alumnat juvenil, així com també al seu professorat i a les institucions socials locals que treballen amb tots ells. Un instrument que els faça conèixer de manera més pròxima i pràctica els diferents tipus d'institucions de l'Economia Social, els seus valors i principis, i els seus reptes de gestió.

La 3a edició de la Guia Laboral de l'Economia Social Valenciana en el seu conjunt i per cadascuna de les seues unitats didàctiques està disponible en format PDF en la web de CIRIEC-Espanya:

<http://ciriec.es/publicaciones/guia-laboral/>

NOTÍCIES DE L'ECONOMIA SOCIAL I COOPERATIVA · ESPANYA

L'ECONOMIA SOCIAL ESPANYOLA MOSTRA EL SEU LIDERATGE EMPRESARIAL PER A UNA TRANSICIÓ VERDA I DIGITAL

Així s'ha posat de manifest en diferents fòrums, entre ells el III Fòrum Mediterrani de l'Economia Social, en el marc de la quinzena edició de Meda Week Barcelona 2021, la Setmana de líders econòmics del Mediterrani

Les principals entitats representants de l'economia social del Mediterrani han mostrat a través de casos d'èxit empresarials el creixement econòmic que aquest model empresarial està generant a la regió mediterrània, així com el seu lideratge empresarial per a una transició verda i digital, que no deixi a ningú arrere.

Així ho van fer durant el III Fòrum Mediterrani de l'Economia Social, celebrat el passat 18 de novembre en el marc de la quinzena edició del Meda Week Barcelona 2021, la Setmana de líders econòmics del Mediterrani, i organitzat per CEPES juntament amb la resta de membres la Xarxa ESMED (Xarxa Euro-mediterrània de l'Economia Social) i l'Associació de Cambrers de Comerç del Mediterrani (ASCAME).

El Fòrum va ser inaugurat pel coordinador general de la Xarxa ESMED i President de CEPES i de Social Economy Europe, Juan Antonio Pedreño, juntament amb la presidenta del Comité Econòmic i Social Europeu, Christa Schweng, i el secretari general adjunt de la Unió pel Mediterrani (UfM) per a temes d'empresa i d'ocupació, Abdelkader El Khissassi; dues institucions que en els darrers anys han situat l'economia social en el centre de l'agenda euro-mediterrània.

Per a donar veu a les més de 3,2 milions d'empreses i organitzacions d'economia social que existeixen en tota la regió euro-mediterrània, ocupant més de 15 milions de persones, representants de diferents entitats del Marroc, Espanya, Itàlia i a nivell europeu van exposar les experiències empresarials concretes

que mostren com l'economia social està generant en tot el Mediterrani un model de creixement econòmic que distribueix la riquesa de manera equitativa i crea oportunitats per a totes les persones des dels valors de solidaritat i l'emprenedoria col·lectiva per al bé comú.

Casos d'èxit: les empreses d'inserció a Espanya

La directora de FAEDEI (Federació d'Associacions Empresarials d'Empreses d'Inserció d'Espanya), Aicha Belassir, va explicar la labor de les més de 200 empreses d'inserció que existeixen en tota Espanya.

Es tracta d'empreses que faciliten l'oportunitat de treballar a persones en risc d'exclusió social durant un període màxim de tres anys, període en el qual se'ls facilita formació i acompanyament per a preparar-los per a la seua posterior contractació per a una ocupació ordinària.

“En l'últim any quasi 4.6000 persones treballadores d'inserció no s'han quedat arrere, tant elles com les seues famílies. Continuem sent les úniques estructures empresarials que té com a finalitat l'accés a una ocupació per a aquestes persones. Els dotem d'aqueixa experiència laboral que cap empresa vol oferir però que és necessari oferir”, va assenyalar Belassir.

A més, tal com va explicar, aquestes empreses garanteixen una recuperació sostenible i equitativa, i va apuntar al seu futur: “ara ens queda continuar impulsant el desenvolupament d'aquestes empreses en

sectors com l'economia verda i blava i continuar contribuint als ODS com hem fet fins ara”.

Compromís polític

Durant la seua intervenció en la inauguració del fòrum, Pedreño va voler destacar l'esforç conjunt que han fet els CES d'Espanya, Jordània, el Marroc i Grècia des que fa tres anys el Comitè Econòmic i Social Europeu fora pioner elaborant al costat d'ells un informe sobre Economia Social i Emprenedoria a la regió euro-mediterrània, sent “el primer full de ruta per a generar un ecosistema favorable per a l'economia social al Mediterrani”.

En aquest sentit, va assenyalar com a mostra d'aquest compromís l'esdeveniment que la UpM (Unió pel Mediterrani), en el qual juntament amb CEPES, ESMED i Social Economy Europe, les quatre entitats es van marcar com a objectiu avançar ‘Cap a una nova agenda de l'economia social per a un Mediterrani sostenible i inclusiu’.

Segons va apuntar Pedreño, “aquest esdeveniment ha marcat línies de treball i un full de ruta per a posar en marxa una iniciativa ambiciosa que fomenti l'economia social en tota la regió mediterrània”. Christa Schweng va assenyalar que “el nostre objectiu és construir una economia inclusiva i competitiva que no deixi a ningú arrere”, fent referència a la bretxa existent entre els entorns rurals i no rurals i va aplaudir les diferents iniciatives d'economia social que es van presentar durant l'esdeveniment.

'CIRIEC-ESPANYA, REVISTA D'ECONOMIA PÚBLICA, SOCIAL I COOPERATIVA' MILLORA EL SEU POSICIONAMENT CIENTÍFIC TAMBÉ EN LA NOVA CONJUNTURA D'AVALUACIÓ DE L'ACTIVITAT CIENTÍFICA

La revista demostra saber adaptar-se a l'entorn i continua millorant el seu posicionament, situant-se entre les millors revistes científiques, d'acord amb els rànquings de les agències d'avaluació més prestigioses

En una conjuntura en la qual els criteris d'avaluació de l'activitat científica, especialment la valoració de les revistes científiques, estan experimentant canvis, 'CIRIEC-Espanya, revista d'economia pública, social i cooperativa' ha demostrat una vegada més saber adaptar-se a l'entorn i continua millorant el seu posicionament, situant-se entre les millors revistes científiques d'acord amb els rànquings de les agències d'avaluació més prestigioses.

Segons explica l'editor de la Revista, professor Rafael Chaves, la primera novetat és l'aparició de l'indicador JCI – Journal Citation Indicator, per part de Clarivate-WOS el mes de juliol passat, indicador que millora la metodologia del IF-Impact Factor, en utilitzar una nova mètrica, i que amplia la seua base de revistes font, incloent a totes les revistes de la Col·lecció principal de WoS, incloses la SCI, SSCI, AHCI i ESCI.

En aquest nou escenari avaluatiu, 'CIRIEC-Espanya revista d'economia pública, social i cooperativa' obté un excel·lent resultat: JCI de 0,38 (un 1 significa estar en la mitjana de cites entre les revistes del seu camp, en aquest cas, Economia) i en el Quartil Q3 en la categoria 'Economics' (posició 351/555). Supera clarament a revistes espanyoles d'economia indexades històricament en JCR-WOS, com a Hisenda Pública Espanyola, que obté un JCI de 0,24, posició 437/555 i la Revista d'Economia Mundial, que puntua en JCI amb un 0,14, posició 494/555 també en la categoria 'Economics'.

Citescore de Scopus desplaçarà a SJR de Scimago

En la segona agència internacional d'avaluació de revistes, SCOPUS, la revista d'Economia de CIRIEC-Espanya també aconsegueix una excel·lent puntuació. Se situa per primera vegada en el posicionament màxim (Q1) en l'àrea de Ciències Socials, i el Q2 en la categoria d'Economia, en el SJR de Scimago, entitat que utilitza les dades de Scopus. És la revista espanyola que

The screenshot shows the CIRIEC website interface. At the top, there's a navigation bar with 'INICIO', 'LA REVISTA', 'NÚMEROS PUBLICADOS', 'BROWSE', 'INSTRUCCIONES', and 'CONTACTO'. Below this, the main content area displays the journal cover for 'CIRIEC Nº 102 JULIO 2021'. A list of articles is shown, each with a title, author(s), keywords, and a DOI link. For example, the first article is 'COOPERATIVISMO DE PLATAFORMA. ANÁLISIS DE LAS CALIDADES DEMOCRÁTICAS DEL COOPERATIVISMO COMO ALTERNATIVA ECONÓMICA EN ENTORNOS DIGITALES' by Mago Fuster Moroll, Ricard Espert, and Melissa Renau Cano. The website also features a search bar, a subscription form, and logos for Scopus, REDIB, and CIRIEC.

aconsegueix major posició en aquesta base de dades en la categoria de 'Sociology and Political Science', així com la segona en l'àrea 'Economics, Econometrics and Finance'. És també la primera vegada que una revista de la xarxa internacional de CIRIEC aconsegueix posicionar-se en tan alt nivell. En l'indicador Citescore, elaborat per la pròpia SCOPUS, obté puntuacions anàlogues: 2,1 en 2021 i a 5 d'octubre una puntuació de 2,5, millorant l'anterior. Correspon a la posició 330/1269 de les revistes internacionals de Sociologia i Ciència Política. L'Agència espanyola ANECA ha anunciat recentment que, per a l'avaluació de l'activitat investigadora, substituirà l'indicador SJR pel Citescore.

Membres del Consell de Redacció de 'CIRIEC-Espanya, Revista d'Economia Pública, Social i Cooperativa', en la reunió del Consell de Redacció de gener de 2020.

Rànquings espanyols: FECYT i IDR de Dialnet

També en els dos sistemes d'avaluació de revistes radicats a Espanya la revista d'Economia de CIRIEC-Espanya aconsegueix situar-se en els primers llocs:

En FECYT la revista ha renovat en quatre ocasions consecutives el segell de qualitat de Revista Excel·lent concedit per la Fundació Espanyola de Ciència i Tecnologia, principal organisme públic especialitzat en aquesta matèria a Espanya, i se situa en el Quartil 1r tant en la categoria d'Economia com de Sociologia i Ciència Política.

En el IDR (Index de Dialnet de Revistes), de Dialnet-Mètriques, se situa en la 6a posició de les 156 revistes científiques d'economia existents, amb un factor d'impacte de 1,582. Les 5 revistes que estan per davant publiquen en anglés, no en espanyol, com ho fa la revista de CIRIEC.

Rànquing iberoamericà de REDIB

La Xarxa Iberoamericana d'Innovació i Coneixement Científic (REDIB), promoguda pel CSIC - Agència Estatal Consell Superior d'Investigacions Científiques i Universia, elabora també un rànquing de revistes científiques iberoamericanes. En aquesta base de dades 'CIRIEC-Espanya revista d'economia pública, social i cooperativa' aconsegueix situar-se en la màxima posició: 1a en la categoria d'Economia.

Desafiant el patró generalitzat

En paraules de l'editor de la Revista, professor Rafael Chaves Avila, es tracta d'un "impressionant assoliment" per a una revista "que ha desafiat el patró cada vegada més generalitzat en l'àmbit de les revistes científiques internacionals: és interdisciplinària, encara que de centralitat en l'Economia; està publicada en un idioma que no és l'anglès, en aquest cas, l'espanyol, i el seu objecte d'estudi, que semblava marginal, ha demostrat no ser-ho: l'economia social".

El director i codirectors de la revista, els professors José Luis Monzón, Adoración Mozas i Juan Fco. Juliá subratllen que es tracta d'un "excel·lent reconeixement a la comunitat científica, integrada per investigadors i investigadores de múltiples països i disciplines que han dedicat la seua obstinació científica en l'àmbit de l'economia social".

La importància de les cites

Des de la Direcció de la Revista s'insisteix que els articles publicats i publicables en la Revista de CIRIEC han de constituir contribucions d'elevada qualitat científica, però també ser d'interès per a la realitat socioeconòmica de l'economia social.

També insisteix a indicar que el posicionament en aquests rànquings està basat en una variable clau: les cites a articles de la Revista. No obstant això, no computa qualsevol cita, sinó únicament les d'impacte, és a dir, aquelles realitzades a textos publicats en els 2 (o 3) anys anteriors a l'any de l'article citant.

COCETA ANIMA A LES COOPERATIVES DE TREBALL A AFRONTAR ELS GRANS REPTES ACTUALS DE L'OCUPACIÓ, LA IGUALTAT I SOSTENIBILITAT

COCETA va celebrar el passat 6 d'octubre a Sant Sebastià la seua assemblea general, la primera presencial de la Confederació de Cooperatives de Treball Associat des que es declarara la pandèmia de la Covid. L'assemblea es va fer coincidir amb el lliurament del premi Denon Artea, del Consell Superior de Cooperatives d'Euskadi, a l'Aliança Cooperativa Internacional (ACI), contribuint a reunir el cooperativisme basc, espanyol i europeu al complet a la ciutat donostiarra.

La vicepresidenta segona del Govern i ministra de Treball i Economia Social, Yolanda Díaz, va participar en la inauguració de l'Assemblea, en la qual va situar el model de cooperativisme de treball com a "referència" per a una reconstrucció post pandèmia transformadora i "a millor", aconseguint "canvis de gran importància".

Díaz va reconèixer a les diferents organitzacions que conformen la xarxa territorial de COCETA, que representen a més 17.300 cooperatives de treball associat, que per a contribuir a aquest objectiu comú, són necessaris "recursos econòmics". I va assegurar que als quals ja s'aporten des del Ministeri que dirigeix, se sumaran els del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència. "COCETA està cridada a exercir un paper essencial i reitere hui el compromís del Ministeri i del Govern amb les cooperatives de treball associat i les organitzacions que les representen", va apuntar Díaz en el seu discurs.

Durant el desenvolupament formal de l'Assemblea, les diferents organitzacions que integren COCETA van recolzar per unanimitat la gestió confederal de 2020. El president, Luis Miguel Jurado, va insistir que "l'es-

cenari actual és un punt d'inflexió propici en el qual el cooperativisme té l'obligació moral de contribuir a la construcció d'un futur més digne".

Suport unànim a la gestió de COCETA

Jurado va animar també a les cooperatives a digitalitzar-se i actualitzar-se, a no renunciar a la formació i a intercooperar, "en definitiva, a aplicar amb contundència els valors i principis cooperatius. Per descomptat, a incrementar la competitivitat per a millorar en el desenvolupament del negoci, mantindre el teixit empresarial i l'ocupació".

Maravillas Espín, directora general de Treball Autònom, Economia Social i RSE, va clausurar l'Assemblea. Va reconèixer el pes "indispensable" de les cooperatives de treball en l'economia espanyola. "Sou clau per a aproximar les bretxes de la desigualtat", va anunciar, i va reiterar el compromís del Ministeri de Treball i Economia Social amb les cooperatives de treball associat.

Participació d'Ariel Guarco, president de la ACI

També durant l'assemblea, Ariel Guarco, president de la ACI, va presentar el seu últim llibre, "Principis cooperatius en acció. Enfront dels desafiaments de l'agenda global". En ell, Ariel Guarco aborda les contribucions del moviment cooperatiu contemporani per a enfrontar els desafiaments globals més urgents.

EL COOPERATIVISME BASC RECONEIX A L'ACI AMB EL PREMI DENON ARTEAN

Ariel Guarco, president de l'Aliança Cooperativa Internacional, va rebre el reconeixement de tot el cooperativisme basc i espanyol en un multitudinari acte celebrat al Kursaal donostiarra. El premi posa en valor la labor realitzada per l'Aliança en la difusió del cooperativisme en el món

Ariel Guarco, president de l'Aliança Cooperativa Internacional (ACI), va rebre el passat 6 d'octubre el reconeixement de tot el cooperativisme i l'economia social basca, espanyola i internacional, en un acte multitudinari celebrat al Kursaal donostiarra. El premi Denon Artean posa en valor la labor realitzada per l'Aliança en la difusió del cooperativisme en el món. L'acte va comptar també amb la presència de Idoia Mendia, vicelehendakari i consellera de Treball del Govern Basc, i Markel Olano, diputat general de Guipúscoa.

Precisament, la vicepresidenta Mendia va afirmar durant la seua intervenció que aquest acte “és més que el lliurament d'un premi, és el retrobament amb una comunitat que treballa entre tots, que col·labora, solidària, participativa i amb arrelament, un moviment on Euskadi té protagonisme”.

En un paral·lelisme a aqueix esforç conjunt de les cooperatives per tirar avant, Idoia Mendia es va referir a la recent aprovació de la modificació de la Llei 11/2019 de Cooperatives d'Euskadi, “perquè volem construir el futur de les cooperatives assumint el compromís de valors de solidaritat, participació de les persones treballadores en les empreses, democràcia i arrelament. Amb una visió que són els valors els que han permès resistir aquesta crisi i ens permetran afrontar els immensos reptes que tenim per davant: els energètics, ambientals, sociosanitaris i els digitals”, va insistir.

Ariel Guarco va agrair als presents el premi i va assegurar que per a l'organització que dirigeix “és un orgull i alhora una enorme responsabilitat rebre'l, però també un gran suport per a continuar treballant en la difusió del model”.

“La nostra ACI” -va afirmar- “amb 126 anys de trajectòria institucional no sols és oberta, dinàmica i propositiva, sinó també profundament compromesa amb la història del nostre moviment”.

Amb motiu del lliurament del Premi, el president de l'ACI va tindre l'oportunitat també de visitar el Consell Superior de Cooperatives d'Euskadi i la Corporació Mondragón, i va ser rebut pel lehendakari Iñigo Urkullu. A més, a Pamplona va participar en la II Trobada Cooperativa, impulsada per ANEL, on va coincidir amb la presidenta del Govern foral de Navarra, María Chivite.

A més, les confederacions espanyoles de cooperatives de treball associat (COCETA), agroalimentàries (Cooperatives Agroalimentàries d'Espanya), ensenyament (UECOE), consumidors i usuaris (HISPACOO) i habitatges (CONCOVI) van celebrar en aqueixos dies diferents reunions i esdeveniments a Sant Sebastià, en el marc del lliurament del Premi Denon Artean.

Com a colofó, Sant Sebastià va acollir també una reunió de l'Intergrup d'Economia Social del Parlament Europeu, la primera que se celebra fora d'una de les seues seus oficials.

25 ANYS DE LES ENTITATS DE BASE ASSOCIATIVA (EBA), MODEL PIONER D'AUTOGESTIÓ EN L'ATENCIÓ PRIMÀRIA SANITÀRIA

Les Entitats de Base Associativa són una figura proveïdora del Servei Català de Salut (CatSalut), per al qual presten serveis d'atenció primària, del qual es beneficien 260.000 persones. Per les seues característiques identitàries, les EBA s'identifiquen plenament com a agents de l'economia social

Més d'un centenar de professionals de la salut i l'economia social es van reunir el passat 8 d'octubre a Vic (Barcelona), en commemoració del 25 aniversari de l'Equip d'Atenció Primària (EAP) d'aquesta localitat (CAP El Remei). A l'octubre de 1996 el centre va obrir per primera vegada les portes a la comunitat, sota una fórmula innovadora: l'Entitat de Base Associativa (EBA), model d'autogestió que 25 anys després s'ha estès a altres 10 centres d'atenció primària a Catalunya, que en total ocupen a prop de 600 treballadors.

Les EBA són entitats autogestionades pels propis professionals sanitaris, que ofereixen serveis d'atenció primària a la població que els designa el Servei Català de la Salut (CatSalut), per al qual treballen i del qual es financen. D'aquests serveis d'atenció primària es beneficien actualment 260.000 persones, el 3,5% de la població catalana.

L'acte del 25 aniversari va ser presidit pel Dr. Albert Ledesma, fundador i pioner de l'autogestió en Atenció Primària, i la Dra. Marta Serrarols, gerent de l'Equip d'Atenció Primària de Vic. Va incloure una conferència sobre "El lideratge i l'autonomia professional, una resposta eficient a la pandèmia", a càrrec de la Dra. Magda Campins, cap de Medicina Preventiva i Salut Pública de l'Hospital Universitari de la Vall d'Hebron, i una taula redona sobre el "Futur del nostre sistema de Benestar".

Elevada capacitat d'organització i agilitat en la presa de decisions

Les EBA van nèixer a Catalunya en 1996 amb l'objectiu que equips de metges i infermeres, amb àmplia experiència, proporcionaren serveis d'Atenció Primària reformada. Aquestes societats es van crear mitjançant un contracte amb el CatSalut i actuen sota la seua supervisió. En efecte, l'administració sanitària estableix criteris de control i seguiment per a conèixer la qualitat del seu treball, i la seua capacitat gestora es quantifica mitjançant uns indicadors assistencials, de coordinació i eficiència.

El model promou la implicació, motivació i el desenvolupament professional. Per les seues característiques identitàries, les EBA s'identifiquen plenament com a agents de l'economia social.

L'Associació Catalana de Base Associativa (ACEBA)

Les EBA estan integrades en l'Associació Catalana de Base Associativa (ACEBA), que en 2016 va aprovar un Codi de Bon Govern, inspirat en els Principis de l'Economia Social. Des d'ACEBA destaquen que l'autogestió ofereix una elevada capacitat d'organització i agilitat en la presa de decisions, ja que són els mateixos professionals els que decideixen en el seu dia a dia quina és la millor manera d'atendre les necessitats de la població.

La seua capacitat d'organització és àmplia i comprén tots els àmbits empresarials: des de la gestió dels recursos humans fins a la negociació amb els proveïdors. També les proves diagnòstiques i la prescripció farmacèutica.

"El model EBA", -conclouen des d'ACEBA- "legalitzat en la Llei d'Ordenació Sanitària de Catalunya, ha demostrat que millora la qualitat de l'atenció que s'ofereix als ciutadans i promou la responsabilitat i vinculació directa entre els professionals sanitaris i els pacients".

FAECTA CELEBRA 25 ANYS DE TRAJECTÒRIA PEL COOPERATIVISME DE TREBALL A ANDALUSIA

FAECTA va celebrar el passat 28 d'octubre a Sevilla el congrés "25 anys sumant amb tu", un esdeveniment per a commemorar la trajectòria de la federació de cooperatives de treball andaluses al seu quart de segle, que es va complir en 2020. En el congrés van participar més de 230 representants de cooperatives de treball de totes les províncies andaluses, que van estar acompanyades per la directora general de Treball Autònom, Economia Social i RSE, del Ministeri de Treball i Economia Social, Maravillas Espín.

Durant la seua intervenció, el president de FAECTA va resumir els reptes de l'escenari econòmic actual, entre els quals figuren "la lluita contra la despoblació, l'impuls de la digitalització o la sostenibilitat", i va manifestar que les cooperatives "són, sens dubte, el model econòmic que actua com a punta de llança per a donar resposta a tots aquests desafiaments".

Així mateix, Jurado va incidir en la necessitat que els fons de recuperació europeus siguin una oportunitat per a crear ocupació "sobre el terreny", per a "reindustrialitzar de manera sostenible" i perquè es fomenti el "treball digne, conciliador i igualitari".

"Per això, l'èxit futur depèn de l'acció coordinada entre el sector públic i el privat, la qual cosa facilitaria una major benestar social i econòmic per a Andalusia i per a Espanya". Per a Jurado, és fonamental que la regeneració econòmica i social d'Andalusia es recolzi en el cooperativisme i que s'aportin solucions per a protegir l'ocupació i a les persones.

Trajectòria constructiva

Luis Miguel Jurado va recordar els assoliments del cooperativisme de treball andalús en aquests 25 anys, entre els quals estan les aportacions a les Lleis de Cooperatives Andaluses de 1999 i de 2011 o el treball d'interlocució social perquè es reconeguen les particularitats de les cooperatives en la normativa laboral. Així mateix, va subratllar el paper de l'Escola d'Economia Social, fundació promoguda per FAECTA, com a referent en capacitació empresarial. El president de FAECTA va destacar també que la constitució de AMECOOP-Andalusia va suposar que el cooperativisme de treball andalús "vaja sempre dos passos per davant en l'apoderament de les dones cooperativistes".

Ajudes per al sector cooperatiu d'Andalusia

Per part seua, la consellera d'Ocupació, Rocío Blanco, va aprofitar la seua intervenció en el Congrés per a anunciar que l'Economia Social andalusa comptarà amb 3,2 milions d'euros procedents dels fons FEDER de la programació 2014-2020, que cobriran fins al cent per cent de les despeses per a posar en marxa els projectes de transformació digital en la gestió, com la incorporació d'estratègies de màrqueting digital.

EL GRUP SOCIAL ONCE CREARÀ 25.000 LLOCS DE TREBALL EN 10 ANYS PER A PERSONES AMB DISCAPACITAT

És el principal compromís adquirit per l'Organització en la renovació de l'acord entre el Govern i l'ONCE en matèria de cooperació, solidaritat i competitivitat, per al període 2022-2031

El Grup Social ONCE s'ha compromès amb el Govern espanyol a generar 25.000 ocupacions per a persones amb discapacitat en els pròxims 10 anys, realitzar 100.000 formacions per a impulsar el seu accés a un lloc de treball i a augmentar la dotació de la Fundació ONCE per a millorar encara més la seua labor social.

Aquestes són alguns dels compromisos adquirits per l'Organització en la renovació de l'acord entre el Govern i l'ONCE en matèria de cooperació, solidaritat i competitivitat, per al període 2022-2031.

El nou acord és continuació dels anteriors i reconeix a l'ONCE com “una Corporació de Dret Públic de caràcter social” i, al mateix temps, un “operador de loteries responsables, socials i segures” d'àmbit estatal, sent aquesta segona activitat instrumental de la primera, per a garantir el compliment de les funcions socials que l'Administració té encomanades a l'ONCE.

D'acord amb el marc normatiu definit en la Llei de regulació del joc de 2011, es manté a l'ONCE, al costat de la Societat Estatal de Loteries i Apostes de l'Estat, com un dels operadors als quals queden reservades en exclusiva les loteries d'àmbit estatal.

També estableix el compromís de l'Organització de continuar desenvolupant la “important labor social” que li caracteritza i mantindre's com a “líder mundial en la creació d'ocupació i la formació per a persones amb discapacitat, com a agent social de cohesió i vertebració dels moviments socials, i com a element diferenciador que reforça el model espanyol de protecció social de la discapacitat, tant davant la Unió Europea com davant altres instàncies internacionals”, segons explica el propi acord.

Més inversió en les persones amb discapacitat

L'ONCE intensificarà els recursos destinats a serveis socials per a persones cegues o amb deficiència visual greu afiliades a l'Organització, de manera que el 16% dels beneficis es destinen a programes especials en els àmbits d'inclusió escolar, rehabilitació i suport psicosocial, autonomia, o cura personal, entre altres.

A més, com a novetat incorpora l'atenció a persones cegues o amb deficiència visual greu estrangeres, en funció de la concessió d'asil o de la protecció subsidiària atorgats pel Ministeri de l'Interior espanyol.

També el Grup Social ONCE manté els compromisos de suport a l'esport paralímpic, i de cooperació en l'educació i l'ocupació de les persones cegues llatinoamericanes, així com d'impuls a l'acció de la Unió Europea en aquestes temàtiques.

72.000 treballadors i treballadores

El Grup Social ONCE, compost per la ONCE, Fundació ONCE i Ilunion, és el major ocupador mundial de persones amb discapacitat. Compta amb més de 72.000 treballadors i treballadores en l'actualitat, la qual cosa suposa 9.600 persones més que fa 10 anys. D'aquesta plantilla, prop de 42.000 són persones amb discapacitat, un 58% del total, 5 punts més que en 2011, data de l'anterior acord.

Aquest acord és fruit de la labor de cooperació interministerial que ha sigut liderada pel Ministeri de Drets Socials i Agenda 2030 amb la implicació dels Ministeris de Consum, Hisenda, Treball i Economia Social i Interior.

REAS PUBLICA PER SETÉ ANY CONSECUTIU EL SEU BALANÇ SOCIAL, EN EL QUAL S'ANALITZEN LES DADES DE CENTENARS D'EMPRESSES

La Xarxa d'Economia Alternativa i Solidària va presentar a Terol, capital espanyola de l'Economia Social 2021, l'informe 'L'Economia Social i Solidària en l'Estat', document en el qual recull la Campanya estatal d'Auditoria Social

La Red de Economía Alternativa y Solidaria (REAS) va presentar a Terol, capital espanyola de l'Economia Social 2021, l'informe 'L'Economia Social i Solidària en l'Estat', document en el qual recull la Campanya estatal d'Auditoria Social. La presentació va comptar amb la participació de la directora general de Treball Autònom, Economia Social i RSE, Maravillas Espín; el president de REAS, Alfonso Bolado, i l'alcaldeessa de Terol, Emma Buj.

L'informe es basa en les dades oferides per 600 empreses de l'Economia Social i Solidària (ESS), que han tornat a mostrar les seues pràctiques empresarials i el seu alineament amb els principis de la Carta de l'Economia Solidària: treball digne, equitat, sostenibilitat, absència de lucre i compromís amb l'entorn, mesurant el grau de coherència respecte a aquests valors.

El balanç social consta de 62 preguntes amb 71 indicadors en sis àmbits, amb l'objectiu de visualitzar les pràctiques de la ESS, "i com una eina per a pensar les estratègies per a complir els objectius de la ESS", va declarar Bolado.

Maravillas Espín va assenyalar que tota la informació que ofereix el balanç "ens carrega d'arguments perquè des de les administracions públiques continuem impulsant l'ecosistema de la ESS". A més, Espín va apuntar a la importància que llança l'auditoria, ja que suposa la demostració d'una "sembra progressiva a mitjà i llarg termini on tot l'ecosistema de la ESS es troba compromesa", entre els quals inclou a l'acadèmia i les institucions de l'actual govern.

Feminisme i Economia Social

L'enfocament de gènere i el feminisme han sigut sempre eixos transversals en la ESS i aquest és el tercer any que, a més de l'anàlisi més àmplia, es publica un informe específic de gènere on es "dóna l'enfocament de gènere com una variable analítica", segons ha afirmat María Atienza, coordinadora de feminismes de REAS, que ha apuntat que aquest fet no és casual ja que "la ESS porta anys confluint amb l'Economia Fe-

ministra, per a poder reformular l'economia des d'un lloc on apartem als mercats del centre, per a posar-hi la vida".

Les dades de l'informe demostren una vegada més aqueix compromís. La bretxa salarial en aquest any va ser pràcticament inexistent. Les dones van cobrar de mitjana tan sols un 0,8% menys que els homes. A més, de totes les empreses auditades, el 63% de les persones ocupades són dones, molt per damunt del 43% que mostren les empreses de l'economia convencional. En els càrrecs societaris, el 51% dels llocs estan ocupats per dones, enfront del 27% de les empreses de l'Ibex 35.

La sostenibilitat ambiental és un altre dels aspectes principals de la ESS i part de l'anàlisi presentada. Segons l'auditoria, el 95% de les empreses de la ESS aplica criteris de consum responsable en l'adquisició de productes, el 63% són entitats amb gestió ambiental i el 57% usen energia 100% renovables.

Web de l'Auditoria Social 2021 de REAS:

<http://economiasolidaria.org/auditoria-social-2021/>

LA PLATAFORMA DEL TERCER SECTOR PRESENTA UN DOCUMENT DE MESURES PER A ACONSEGUIR UN ESTAT MÉS SOCIAL

La PTS aposta per un pla de transformació digital per a les entitats del sector, la creació d'un Fons Extraordinari de Rescat del Tercer Sector d'Acció Social, dotat amb 1.000 milions d'euros, un instrument de finançament estable, així com l'increment del percentatge destinat a fins socials en les declaracions de l'IRPF i de l'Impost de Societats

La Plataforma del Tercer Sector (PTS) ha presentat un document sintètic amb una sèrie de propostes molt concretes amb l'objectiu que l'acció de l'Estat "sigui més social i ens permeta aconseguir una societat més justa, igualitària i inclusiva, en la qual ningú es quede arrere", com ha assenyalat el president de la Plataforma del Tercer Sector, Luciano Poyato. Per a això, la PTS ha enviat als grups parlamentaris un total de 27 esmenes acordades per les principals entitats del Tercer Sector.

Les propostes presentades per la PTS s'emmarquen en set eixos: política fiscal, polítiques de no regressió, polítiques de no discriminació, polítiques de modernització i digitalització del Tercer Sector, polítiques de Cooperació Internacional, polítiques d'habitatge, i polítiques de sostenibilitat del Tercer Sector i col·laboració amb les administracions públiques.

"El Tercer Sector demana una fiscalitat més justa i sostenible, la lluita contra el frau i l'evasió fiscal, la reducció i eliminació de l'exclusió, la pobresa i la discriminació, el foment del dret a l'habitatge i la defensa del dret a la salut", ha explicat Leopoldo Pérez, vicepresident de Finançament i Sostenibilitat de la Plataforma del Tercer Sector.

Entre les mesures presentades destaquen la revisió del tipus d'IVA aplicat a determinats productes d'higiene femenina i de cures, i l'aplicació de tipus reduïts d'IVA en els subministraments bàsics en llars monomarentals i llars vulnerables. A més, es defensa una fiscalitat més justa i progressiva.

Finançament suficient dels serveis sanitaris

La Plataforma del Tercer Sector reclama també un finançament suficient dels serveis sanitaris i de les polítiques de lluita contra totes les formes de discriminació. Així mateix, sol·licita un augment de les partides destinades a l'Ajuda Oficial al Desenvolupament i posa l'accent en les polítiques d'habitatge, on

Luciano Poyato.

sol·licita més recursos per a l'habitatge social i assequible, i la participació de les entitats del Tercer Sector, entre altres qüestions.

Sostenibilitat i modernització del Tercer Sector

Respecte al Tercer Sector, la PTS aposta per un pla de transformació digital per a les entitats del sector, la creació d'un Fons Extraordinari de Rescat del Tercer Sector d'Acció Social, dotat amb 1.000 milions d'euros, un instrument de finançament estable, així com l'increment del percentatge destinat a fins socials en les declaracions de l'IRPF i de l'Impost de Societats.

Amb aquesta acció, tal com ha afirmat Luciano Poyato, "el Tercer Sector reclama el seu paper com a agent clau del desenvolupament sostenible i el benestar de la societat" i demana un país "més social" en un context en el qual a Espanya 11,8 milions de persones es troben en risc de pobresa o exclusió social, segons els últims informes publicats per Càritas i EAPN Espanya.

Web de la Plataforma del Tercer Sector:
<http://www.plataformatercersector.es>

PUBLICAT L'ESTUDI 'LA PLATAFORMA D'ONG D'ACCIÓ SOCIAL EN XIFRES. INFORME COMPARATIU 2006-2019'

Segons les seues dades, les 35 entitats que conformen la Plataforma d'ONG d'Acció Social, entre elles Càritas, Creu Roja i l'ONCE, ocupen més de 110.000 persones treballadores, i compten amb 457.000 persones voluntàries. Ingressen 3.800 milions d'euros anuals, la major part d'ells fruit de la venda de productes i serveis

S'ha publicat l'estudi 'La Plataforma d'ONG d'Acció Social en Xifres. Informe comparatiu 2006-2019', fruit d'un projecte que va nàixer l'any 2006 amb la finalitat d'obtenir dades fiables que permeteren conèixer la realitat de la Plataforma d'ONG d'Acció Social, de les entitats que s'integren en la mateixa i, per tant, del Tercer Sector d'Acció Social.

En comptar amb dades relatives des de fa més de deu anys, l'informe incorpora unes comparatives longitudinals que permeten visualitzar, entre altres coses, els efectes que la crisi econòmica i social iniciada en 2008 ha provocat en les organitzacions; com s'han anat modificant les estructures; com la societat civil ha augmentat la seua col·laboració i participació mitjançant el voluntariat; com ha evolucionat el finançament públic, el privat o els ingressos per la venda de productes i serveis, o l'evolució del nombre d'atencions a persones.

Segons s'informa des de la Plataforma, el que en principi va ser un projecte que tractava de conèixer unes dades bàsiques de l'activitat de les ONG, ha passat a ser una base de dades amb uns indicadors que poden ser d'utilitat en les labors d'incidència política del Tercer Sector per a un millor assoliment dels objectius comuns.

Les dades en els quals es basa l'estudi abasten des de l'any 2006 fins al 2019, i recullen les aportacions realitzades per les organitzacions sòcies de la Plataforma d'ONG.

17 milions d'atencions a persones vulnerables

Segons els resultats, les 35 entitats que integren la Plataforma d'ONG van superar els 17 milions d'atencions a persones vulnerables durant l'any 2019, en gran manera dirigides a la inclusió social i a pal·liar situacions d'emergència.

Van contribuir a això 457.000 persones voluntàries, més de 165.000 donants; 3,48 milions de persones

Plataforma de ONG de Acción Social

sòcies, més de 110.000 treballadors i més de 53.000 empreses col·laboradores.

D'aquest estudi es desprén també que els ingressos obtinguts l'any 2019, un total de 3.823 milions d'euros, procedeixen en major mesura de la prestació de serveis i la venda dels seus propis productes (superant els 2.453 milions d'euros). L'obtenció de fons privats ha anat disminuint, fins a un total de 386 milions d'euros, enfront de l'augment de l'obtenció de fons públics, que superen els 689 milions d'euros.

Quant a les despeses generades per les 35 organitzacions que formen part de la Plataforma, aquestes ascendeixen a 3.732 milions d'euros. D'ells, més de 1.277 milions corresponen a les despeses del personal que desenvolupa la seua activitat professional en aquestes.

Com es va avançar en l'Estudi del Tercer Sector que va realitzar la Plataforma d'ONG d'Acció Social en 2015, també es ratifica en 'La Plataforma d'ONG d'Acció Social en Xifres' que les organitzacions socials tenen una forta presència en l'àmbit local, realitzant les seues actuacions de manera molt pròxima a la ciutadania. Així, les 35 federacions, confederacions i coordinadores integrades en la Plataforma d'ONG d'Acció Social compten amb un total de 15.328 seus locals, amb 5.357 entitats integrades.

Informe disponible en:
<http://plataformaong.org>

NOTÍCIES DE L'ECONOMIA SOCIAL I COOPERATIVA · INTERNACIONAL

L'ECONOMIA SOCIAL EUROPEA FA HISTÒRIA: LA COMISSIÓ EUROPEA PRESENTA EL PLA D'ACCIÓ PER A L'ECONOMIA SOCIAL

El Pla, resultat d'un procés que s'ha prolongat durant set anys, pretén ajudar l'economia social europea a prosperar, aprofitant el seu potencial econòmic i de creació d'ocupació, així com la seua contribució a una recuperació justa i integradora, i a les transicions verda i digital

La Comissió Europea ha presentat el Pla d'Acció Europeu per a l'Economia Social, resultat d'un ampli procés de consulta amb els ciutadans, el sector i els acadèmics, que s'ha prolongat durant set anys. L'objectiu del Pla d'Acció "és ajudar l'economia social europea a prosperar, aprofitant el seu potencial econòmic i de creació d'ocupació, així com la seua contribució a una recuperació justa i integradora i a les transicions verda i digital". El Document inclou 38 accions concretes que es duran a terme en els pròxims nou anys, en àrees clau com les ajudes estatals, els marcs legals i polítics, la contractació pública responsable i l'accés als mercats, empenedoria en economia social, accés al finançament i als fons europeus.

Basant-se en la Iniciativa d'Empresa Social de 2011 (Social Business Initiative), des de la Comissió es recorda que són 2,8 milions les entitats i empreses de l'economia social que operen a Europa, generant ocupació a 13,6 milions de persones i oferint solucions als principals reptes de les nostres societats. Abasten un ampli ventall de sectors, grandàries i formes, des de les cooperatives fins a les noves empreses socials. "Un major suport a l'economia social no tan sols crea llocs de treball, sinó que també permet a les organitzacions augmentar el seu impacte social en tota la UE", afirmen des de la Comissió. El Pla d'Acció per a l'Economia Social que s'ha presentat aplanarà el camí perquè les organitzacions de l'economia social prosperen i cresquen.

El Pla d'Acció proposa actuar en tres àmbits. El primer, crear les condicions adequades perquè l'economia social prospere. Per a això, els marcs polítics i jurídics són fonamentals. Això inclou la fiscalitat, la contractació pública i les ajudes estatals, que han d'adaptar-se a les necessitats de l'economia social.

Per a abordar aquestes qüestions, la Comissió proposarà una Recomanació del Consell sobre el desenvolupament dels ecosistemes de l'economia social en 2023. També publicarà orientacions per als Estats membres sobre els marcs fiscals i facilitarà l'accés a les orientacions sobre les ajudes estatals. El Pla d'Acció pretén també millorar les bones pràctiques en matèria de contractació pública responsable, i promoure l'orientació de l'economia social fora de les fronteres de la UE.

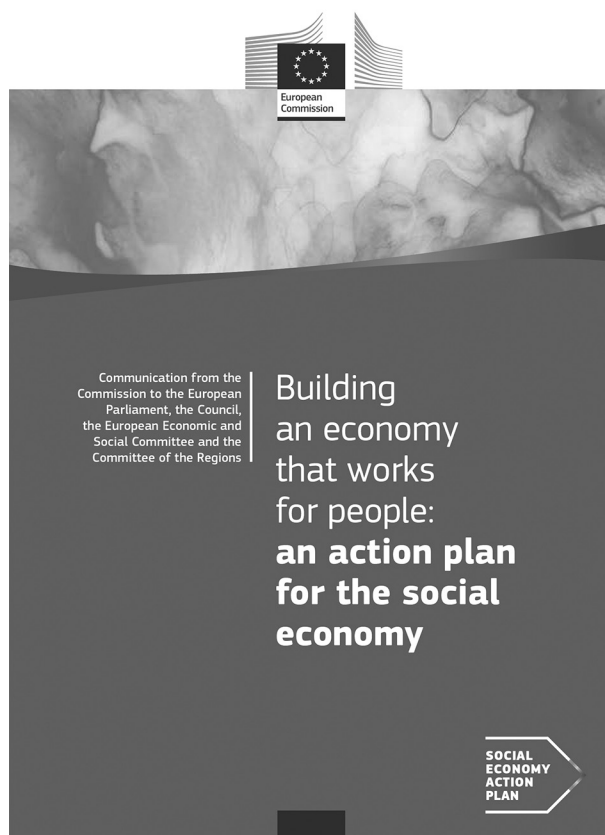
Obrir oportunitats per a les organitzacions de l'economia social

Les entitats de l'economia social han de beneficiar-se del suport al desenvolupament empresarial per a posar en marxa i desenvolupar-se, així com per a renovar i millorar les qualificacions dels seus treballadors. Per al període 2021-2027, la Comissió pretén augmentar el seu suport per damunt dels 2.500 milions d'euros assignats a l'economia social anteriorment (entre 2014 i 2020).

Entre altres accions, la Comissió posarà en marxa un nou Portal de l'Economia Social de la UE en 2023, per a garantir que els agents de l'economia social puguin trobar tota la informació que necessiten en un sol lloc sobre el finançament, les polítiques, la formació i les iniciatives de la UE. També llançarà nous productes financers en 2022 dins del programa InvestEU.

Garantir el reconeixement de l'economia social i el seu potencial

El Pla d'Acció pretén fer més visible l'economia social i millorar el reconeixement del seu treball i el seu potencial. La Comissió durà a terme activitats de comunicació que posen en relleu el paper i les especificitats de l'economia social. A més, posarà en marxa un estudi per a recollir dades qualitatives i quantitatives que permetan comprendre millor l'economia social en tota la UE. També organitzarà cursos de formació per a funcionaris públics, i promourà l'economia social a nivell regional i local, fomentant els intercanvis transfronterers.

Amb el Pla d'Acció, la Comissió posa en marxa també un "itinerari de transició" per a ajudar a les transicions verda i digital de l'economia social, en diàleg amb les autoritats públiques.

El vicepresident executiu de la Comissió Europea, Valdis Dombrovskis, va afirmar en la roda de premsa de presentació que el Pla d'Acció per a l'Economia Social "tendeix un pont entre la nostra economia social i el suport que necessita per a prosperar i contribuir encara més a les nostres societats. Des de la reducció dels tràmits burocràtics als quals s'enfronten alguns emprenedors socials fins a la creació de llocs de treball i l'oferta de noves oportunitats per a les persones és vital per a dur a terme transicions ecològiques i digitals justes, així com una recuperació inclusiva de la pandèmia."

Per part seua, el Comissari d'Ocupació i Drets Socials, Nicolas Schmit, va afirmar: "Gràcies al seu fort arrelament local, l'economia social pot oferir solucions innovadores de baix a dalt a molts dels reptes globals de hui, com el canvi climàtic, la digitalització i l'exclusió social. Amb aquest Pla d'Acció crec que les organitzacions de l'economia social podran augmentar la seua escala, ser reconegudes i tindre un impacte encara major en la societat".

Finalment, el Comissari de Mercat Interior, Thierry Breton, va afegir que la crisi de COVID-19 "ha demostrat també la resistència i l'enginy dels models empresarials de l'economia social".

SOCIAL ECONOMY EUROPE LLIURA ELS PRIMERS PREMIS EUROPEUS DE L'ECONOMIA SOCIAL

Els Premis de l'Economia Social de la UE són una iniciativa de 'Social Economy Europe' (SEE) per a impulsar la visibilitat de l'economia social, les seues organitzacions i agents, i les solucions col·lectives que proposen als reptes socials, mediamambientals, econòmics i tecnològics més apressants de l'actualitat.

La gala dels Premis Europeus de l'Economia Social 2021 va tindre lloc el passat 12 d'octubre a Ljubljana (Eslovènia). Els Premis de l'Economia Social de la UE són una iniciativa de 'Social Economy Europe' (SEE) per a impulsar la visibilitat de l'economia social, les seues organitzacions i agents, i les solucions col·lectives que proposen als reptes socials, mediamambientals, econòmics i tecnològics més apressants de l'actualitat.

Els nou finalistes dels Premis de l'Economia Social de la UE (tres per cada categoria) van participar en la gala híbrida, i es van anunciar els guanyadors, triats per un jurat d'honor.

Needs Map / İhtiyaç Haritas, empresa guanyadora de la Categoria d'Innovació Social

Llançada el 7 d'octubre de 2015 en la Cimera del PNUD -Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament, NeedsMap és una cooperativa social i de plataformes de Turquia, en la qual les persones necessitades poden connectar amb els qui poden ajudar-les en el seu propi entorn. Un projecte cooperatiu, que ara pretén expandir-se per la UE i a nivell mundial. El premi va ser recollit per Güler Altınsoy Sakar (cofundador) i Esra Arslan (membre de la junta directiva) i va ser anunciat i entregat per Maravillas Espín, Directora General d'Economia Social del Govern espanyol, i Anne-Lise Barberon, coordinadora de Advocay en Groupe VYV.

Som Energia, guanyadora de la Categoria de Transició Verda

Per part seua, Som Energia és una cooperativa d'energies renovables sense ànim de lucre, que produeix i distribueix energia renovable en tota Espanya. Creada en 2010 per 150 ciutadans/socis, hui Som Energia compta amb més de 75.000 socis i més de 133.000 clients, i produeix 24,60 GWh/any d'energia verda. El premi va ser recollit per Jaume Josa, membre del Consell Rector de la cooperativa, activista i cooperativista de llarga trajectòria que treballa per una transició energètica liderada pels ciutadans. El premi va ser anunciat pels membres del jurat Antonella Noya (OCDE, que va participar en l'lnia) i Vic Van Vuuren (UNTFSSSE i OIT, que va estar en persona a Ljubljana).

Czechitas, guanyadora de la Categoria de Digitalització i Competències

Czechitas és una empresa social sense ànim de lucre formada per dones i homes joves que comparteixen un objectiu comú: augmentar la diversitat en el món de les TIC i lluitar per un major nivell de competència digital entre les dones i els més joves. Czechitas motiva i educa a milers de dones i centenars de xiquets que han descobert el món de la informàtica. Els ensenyen a programar, codificar i treballar amb dades. Olga Maximova, responsable de desenvolupament de Czechitas, va rebre el Premi a les mans de Nena Dokuzov, Cap del Grup de Projectes per a la Nova Economia i Blockchain en el Ministeri de Desenvolupament Econòmic i Tecnologia d'Eslovènia, i Tadej Slapnik, President del capítol eslovè de Catalyst 2030.

Quatre reconeixements especials a llegendes de l'economia social i Social Economy Europe

Després del lliurament de premis en les seues tres categories, el president de SEE, Juan Antonio Pedreño, va prendre la paraula per a entregar quatre premis especials a quatre persones "que han dedicat els seus esforços, intel·ligència, passió i energia a construir i consolidar Social Economy Europe i a la comunitat europea de l'Economia Social".

Els premis especials SEE es van entregar a tres líders de l'economia social que es van retirar poc abans o durant la pandèmia de COVID-19: **Jan Olsson**, ex president de REVES, membre del CESE i vicepresident de SEE; **Emmanuel Verny**, ex delegat

general de ESS-France i vicepresident de SEE, i **Joao Leite**, ex coordinador de relacions internacionals de CASES i membre de la Junta Directiva de SEE. Durant el seu discurs, Jan Olsson va retre homenatge també al seu amic, company i ex president de l'Intergrup d'Economia Social del Parlament Europeu, **Jens Nilsson**, que va morir en 2017.

El president de SEE va entregar també un premi especial al seu predecessor i actual vicepresident de SEE (en nom de la AIM) i membre del CESE, **Alain Coheur**, que va presidir SEE durant un important període de transició, en el qual l'organització es va registrar formalment i va canviar el seu nom de CEP-CMAF a Social Economy Europe.

Els sis finalistes –Fundació ADV i Innatura en la categoria d'Innovació Social; la cooperativa Consum i Staramaki en la categoria de Transició Verda; i Suara i SOGA Europe en la de Digitalització i Competències– van rebre també obres d'art com a premi, realitzades per artistes de Créahm Lieja (Bèlgica), un projecte artístic i social d'economia social l'objectiu del qual és millorar la vida i donar suport a l'expressió artística de persones amb discapacitat intel·lectual i autisme.

Els Premis Europeus d'Economia Social 2021 han sigut dissenyats per l'artista i cooperant espanyol José Antonio Lucas. El Premi representa un bot de remes en el qual tots els individus, dones i homes de diferents orígens, uneixen les seues forces per a aconseguir un objectiu col·lectiu o social comú.

La primera edició dels Premis de Social Economy Europe ha sigut possible gràcies també al suport com a patrocinadors de la Regió de Múrcia, Cajamar, Grup VYV, Grup Social ONCE, Hefame, CEPES i el Ministeri d'Economia i Tecnologia d'Eslovènia.

La segona edició dels Premis Europeus d'Economia Social tindrà lloc en el segon semestre de 2023, coincidint amb la Presidència espanyola del Consell de la UE.

TEROL ES CONVERTEIX EN EPICENTRE DE LA INVESTIGACIÓ EN EMPRESA SOCIAL

Terol, capital espanyola d'Economia Social 2021, va acollir el 8é Congrés EMES d'Empresa Social, amb la participació de 250 persones, 100 d'elles presencials a Terol, en representació de 52 països. El Congrés va ser inaugurat per la vicepresidenta del Govern i ministra de Treball i Economia Social, Yolanda Díaz.

La Conferència es va celebrar al Campus de Terol de la Universitat de Zaragoza, en aliança amb el programa Empower-SE COST Action; el Grup d'Investigació GESES (Grup d'Estudis Socials i Econòmics del Tercer Sector) i el Laboratori d'Economia Social LAB_ÉS, tots dos de la Universitat de Saragossa, i CEPES Aragó.

En la seua intervenció en la inauguració del Congrés, la vicepresidenta Yolanda Díaz va posar en valor l'economia social "com a motor de transformació apropiat per als importants desafiaments d'un món post pandèmia".

"Des del Ministeri de Treball s'està realitzant una aposta ferma per donar suport a l'ecosistema de l'economia social per la seua capacitat per a aprofundir en canvis que revaloren territoris despoblats i recursos disponibles infravalorats, que poden acostar aquest model econòmic a les persones més joves i a col·lectius potencialment vulnerables i en risc d'exclusió", va afirmar la ministra.

A més del suport ferm al procés iniciat amb la Declaració de Luxemburg, confirmada en la Declaració de Toledo de l'any passat, des del Ministeri de Treball s'ha posat en marxa el Pla Integral de Suport a l'Economia Social, i s'ha emprés la renovació del Consell de Foment de l'Economia Social.

Canvi de model, alternatives reeixides

En aquest Congrés Internacional, professionals i investigadors han intercanviat opinions i après els uns dels altres sobre temes com la resposta de les empreses socials i d'economia social a l'emergència del COVID i les seues propostes per al canvi de model socioeconòmic que ve; les alternatives que ja s'estan oferint al repte de la sostenibilitat i de construir una societat inclusiva, així com la seua resposta a la despoblació i a la nova ruralitat. També va haver-hi sessions enfocades cap als estudiants de doctorat i els investigadors que inicien la seua carrera d'investigació.

En les seues 5 sessions plenàries, 42 sessions paral·leles i 15 panells, es va poder constatar l'enorme potencial de l'economia social per a donar suport a la consecució de societats més justes, inclusives i sostenibles.

Entre els participants en aquestes sessions van estar el president de la Comissió Científica de CIRIEC-Espanya, Rafael Chaves; Ann Branch, cap de la Unitat d'Emprenedoria Social i Inclusiva de la Comissió Europea; la directora del Treball Autònom, Economia Social i RSE del Govern d'Espanya, Maravillas Espín; el professor Millán Díaz-Foncea, del grup d'investigació GESES de la Universitat de Saragossa, i la presidenta d'EMES, Marthe Nyssens, professora de la Universitat UCLouvain (Bèlgica).

UN ANY DEL BUTLLETÍ GLOBAL DE CIRIEC 'SOCIAL ECONOMY NEWS'

En el seu primer any el 'Social Economy News' ha llançat 6 butlletins, en el qual han col·laborat una desena de personalitats del sector de l'economia social, la Comissió Europea, el Govern d'Espanya i el CIRIEC-Internacional

El nou butlletí de CIRIEC 'Social Economy News' ha complert el seu primer any, en el qual ha enviat 6 números en les seues tres versions: francès, anglés i espanyol. CIRIEC-Espanya i CIRIEC-Internacional van llançar a la fi de 2020 el 'Social Economy News', amb l'objectiu principal de captar la informació més rellevant de l'economia social europea i internacional (cooperatives, mutualitats, associacions i fundacions) i difondre-la en línia mitjançant una Newsletter que en aquest primer any s'ha acostatat als 20.000 receptors per número.

La missió del 'Social Economy News' és facilitar l'accés i l'intercanvi d'informació sobre les activitats de les empreses i entitats de l'economia social, les seues organitzacions representatives, amb especial referència a Social Economy Europe, els treballs i iniciatives dels grups d'investigació científica en la matèria i l'actuació de les institucions europees i els governs de la UE sobre l'economia social, així com altres informacions que es consideren rellevants per al sector.

El Butlletí inclou en cada edició un article d'opinió d'una personalitat rellevant entorn de l'economia social. Durant aquest primer any han escrit en el butlletí personalitats com Juan Antonio Pedreño, president de Social Economy Europe; Yolanda Díaz, ministra de Treball i Economia Social; Nicolas Schmit, comissari europeu d'Ocupació i Assumptes Socials; Marie J. Bouchard, presidenta de la Comissió Científica Internacional d'Economia Social i Cooperativa del CIRIEC-Internacional; Giuseppe Guerini, president del CE-COP i membre del Comité Econòmic i Social Europeu (CESE); Anna Athanasopoulou, cap d'Unitat de Proximitat i Economia Social de la Comissió Europea, i Vic van Vuuren, president de la 'Task Force' de l'ONU per a l'Economia Social i Solidària (UNTFSSSE) i director del Departament d'Empreses de la OIT.

Agenda, ressenya de polítiques públiques, lleis...

Altres continguts del 'Social Economy News' són l'agenda d'esdeveniments de l'economia social a la UE, i la ressenya de polítiques públiques, directives i

The screenshot shows the website for 'Social Economy News'. At the top, there is a navigation bar with 'Inicio', 'Quiénes somos', and 'Contacto'. Below this is a large banner with the headline 'La actualidad de la Economía Social europea'. The main content area features a featured article titled '¿Qué hace falta para que la economía social y solidaria aumente su impacto?' by Vic van Vuuren, with a 'Leer más' button. To the right of the article is a sign-up form for the newsletter, asking for email, language, name, organization, and country. Below the article, there is a section 'En portada' with a sub-headline 'Social Economy Europe entrega los primeros Premios Europeos de Economía Social' and a small image of an award ceremony. On the far right, there is a list of 'ÚLTIMOS BOLETINES' with dates from SEN#6 to SEN#2.

legislació rellevant que s'aprove per part de les institucions europees i els diferents Estats referida al sector de l'economia social.

Tant el director del CIRIEC-Internacional, Bernard Thiry, com el president de Social Economy Europe, Juan Antonio Pedreño, han felicitat a CIRIEC-Espanya per aquesta iniciativa, en la qual estan encantats de participar i col·laborar.

I han donat l'enhorabona a CIRIEC-Espanya també per les nombroses activitats dutes a terme durant aquest any, en benefici d'una major visibilitat de l'economia social i del seu protagonisme com a pol d'utilitat social i de transformació del model econòmic cap a un paradigma veritablement sostenible.

Per a 2022 està previst l'enviament d'un número mensual, excepte el mes de vacances, en el que suposarà un salt important en la consolidació d'aquest nou butlletí.

Web del Social Economy News
<http://www.socialeconomynews.eu>

L'ECONOMIA SOCIAL EN INTERNET

33 Congrés Internacional del CIRIEC - Valencia 2022

<http://www.ciriec.es/valencia2022>

València serà els dies 13, 14 i 15 de juny de 2022 la capital mundial de l'Economia Pública, el Cooperativisme i l'Economia Social, amb la celebració del 33 Congrés Internacional del CIRIEC. El Congrés se celebrarà baix el lema "Noves dinàmiques mundials en l'era post-Covid: desafiaments per a l'economia pública, social i cooperativa". CIRIEC-Espanya i CIRIEC-Internacional conviden a la comunitat internacional al Congrés, dirigit a directius d'empreses públiques i privades a nivell global, representants del món econòmic i social, dirigents cooperatius i de l'economia social, professionals i científics. El Congrés té confirmada la participació, com conferencista inaugural, del Premi Nobel d'Economia Paul Krugman.

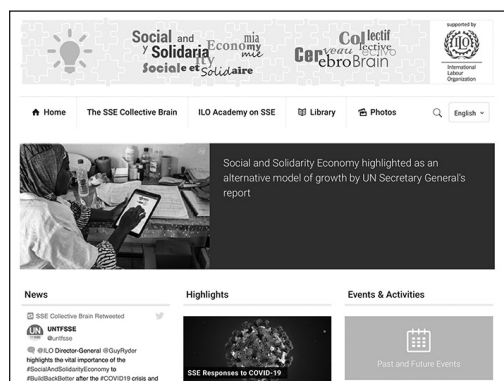
REAS, Red de Redes de Economía Alternativa y Solidaria

<http://reas.red>

La Red de Redes de Economía Alternativa y Solidaria (REAS) naix en 1995 per a desenvolupar l'Economia Solidària en l'Estat espanyol. Les seues diferents línies de treball es basen en els principis i valors de la Carta de l'Economia Solidària, per a actuar des del respecte i cura de l'entorn, afavorir un model solidari i col·laboratiu, i situar a les persones i les seues necessitats per davant del benefici o la rendibilitat. La nova web reflecteix la trajectòria, el creixement i la solidesa dels principis i valors de l'economia social i solidària.

SSE Collective Brain

<http://ssecollectivebrain.net>

El SSE Collective Brain és un espai virtual interactiu destinat a enriquir les activitats de la OIT en matèria d'Economia Social i Solidària (ESS). El seu objectiu és animar a la gent a reunir-se, a continuar participant, a compartir i a aprofundir els seus coneixements. Un dels principals objectius d'aquest espai és augmentar la connectivitat directa i la interactivitat entre els participants dels esdeveniments de la OIT sobre ESS, com l'Acadèmia de la OIT en Economia Social i Solidària, o els Congressos sobre ESS i la seua contribució als ODS.

Directori d'Investigadors de CIRIEC-Espanya

<http://ciriec.es/directorio-de-investigadores>

El Directori en línia d'Investigadors de CIRIEC-Espanya ha complit el seu primer any, en el qual s'han recopilat les dades de 600 investigadors en Economia Social d'Espanya al costat d'altres nombrosos països. El Directori inclou també informació sobre els centres i instituts universitaris d'investigació en Economia Social a Espanya, les càtedres universitat-empresa, i la Xarxa REJIES, de Joves Investigadors en Economia Social.

ASATA - Agrupació de Societats Asturianes de Treball Associat i Economia Social

<https://asata.es>

ASATA ha renovat el seu web, en el qual presenta la seua activitat de representació i foment del treball associat al Principat d'Astúries. Amb multitud de recursos formatius i molt orientada a l'emprenedoria. Més concretament, les accions disposades per ASATA pretenen potenciar la relació amb les persones emprenedores en un marc eminentment digital, i amb objectius clars: desenvolupar un ecosistema digital d'emprenedoria, i afavorir l'emprenedoria en economia social.

LIES_GA, Lab. d'innovació i economia social de Galícia

<https://liesga.gal>

Baix la coordinació d'un equip de docents de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales de la Universitat de Santiago de Compostel·la (USC), s'ha creat el Laboratori Universitari d'Innovació i Economia Social de Galícia (LIES_GA). El nou laboratori oferirà als universitaris formació en l'àmbit de l'emprenedoria i la innovació com a possible trajectòria professional d'autoocupació, amb una especial atenció als nous nínxols d'ocupació i a l'ocupació femenina.

CIRIEC-Costa Rica

<https://ciriec.uned.ac.cr>

A Costa Rica, el CIRIEC va quedar oficialment constituït a l'agost de 2019 per part del rector de la Universitat Estatal a Distància (UNED), Rodrigo Arias Camacho, i el vicepresident del CIRIEC Internacional i encarregat per a les relacions amb Amèrica Llatina, José Luis Monzón. A més, va comptar amb la presència del vicepresident de la República, Marvin Rodríguez Cordero. Costa Rica va ser seu al setembre de 2021 del VII Congrés Internacional d'Investigadors en Economia Social de CIRIEC.

Pàgines FAEDEI - La guia de les empreses d'inserció

<https://www.paginasfaedei.org>

Pàgines FAEDEI és la Guia més completa sobre Empreses d'Inserció. En el seu web es pot buscar per activitat i empresa, i contractar els seus serveis. La guia inclou informació de més de 150 empreses, que operen en 20 sectors amb més de 7.000 persones ocupades. La web dedica també un espai a les iniciatives de les Empreses d'Inserció que ofereixen productes i serveis orientats a la lluita contra la pandèmia, com la producció de material de protecció, l'acompanyament a les persones dependents o de suport al personal sanitari.

TEMA D'ACTUALITAT

DIGITALITZACIÓ I COOPERATIVES DE PLATAFORMA

Tema d'actualitat realitzat per Carmen Pastor Sempere¹

Professora Titular de Dret Mercantil, Universitat d'Alacant

Directora de BAES - <https://baes.iei.ua.es/>

Directora del comitè tècnic i legal de BlockchainFUE, Coop.V

<https://www.blockchainfue.com/equipo>

I. CONSIDERACIONS INTRODUCTÒRIES: LA DIGITALITZACIÓ DE LES EMPRESES COOPERATIVES COM A RESPOSTA A L'ECONOMIA DE PLATAFORMA

A) Digitalització

a.1) Internet de les persones “made in EU”: ciutadans sobirans en la gestió de les seues dades i actius

Internet de la informació va generalitzar la utilització dels elements telemàtics, de les xarxes obertes, i de la tecnologia, de manera que en l'actualitat seria impossible realitzar alguns negocis si no fora amb el suport de tecnologies de la informació i de les telecomunicacions i, així, van sorgir una sèrie d'opcions fonamentades no solament en documents generats per mitjans telemàtics, sinó en operacions en cadena, basades les unes en les altres, i realitzades per mitjans electrònics, entre els quals s'inclou, naturalment, el pagament i el comerç electrònic. Les pàgines web eren senzilles, existia el correu electrònic,

però faltava per comprendre el vertader potencial de la xarxa, “en el qual els usuaris podem publicar la nostra pròpia informació perquè uns altres la vegem”. La seua evolució cap a la Web 2.0 en la qual ens trobem, va permetre als usuaris interactuar i col·laborar entre si, com a creadors de contingut i perceptors d'ingressos. Això va possibilitar trobar empreses que interactuen amb consumidors (B2C), particulars que interactuen entre si (P2P), empreses que contracten entre si (B2B) i fins i tot pot succeir que el proveïdor siga consumidor, en tant que no actua en l'àmbit de la seua activitat professional o empresarial i el client o adquirent del bé o servei siga un empresari (C2B). D'ací que s'haja generalitzat el cridaner terme de “prosumidor” al·ludint a la possibilitat que té un subjecte d'actuar alhora com a consumidor i proveïdor d'un bé o servei, difuminant-se la frontera entre productor i consumidor”².

La xarxa social coneguda com a web 2.0 evoluciona i passa de ser un simple contenidor o font d'informació. La web en aquest cas es converteix en una plataforma

1.- Realitzat en el marc del Projecte I+D+I: “Diners digitals i noves xarxes de pagaments. Aspectes jurídics (DIDINET)” GVAICO 2020 -194 finançat per la Conselleria d'Innovació, Universitats, Ciència i Societat Digital de la Generalitat Valenciana en el marc de la convocatòria de subvencions del Programa per a la promoció de la investigació científica, el desenvolupament tecnològic i la innovació en la Comunitat Valenciana, en la categoria de grups d'investigació consolidables. Investigador Principal: Dra. Carmen Pastor i Sempere. En l'elaboració i preparació d'aquest treball ha contribuït Jonathan Reyes, vicepresident i cofundador de Fairbnb.coop. Servisquen aquestes línies per a agrair la informació proporcionada, que ha enriquit i ajudat a la difusió del moviment del cooperativisme de plataforma.

2.- GUERINI, G. (2019): “Piattaforme digitali, economia sociale: menja implementara Blockchain?”, en revista TECHECONOMY 2030, de 20 de desembre de 2019, disponible en <https://www.techeconomy2030.it/2019/12/20/piattaforme-digitali-economia-sociale-come-implementare-blockchain>; MARTÍNEZ NADAL, A. (2021): “COVID-19, Alquiler turístico y Políticas de cancelación: ¿Emergencia en tiempos de pandemia de la oculta(da) naturaleza de las plataformas digitales?”, Revista d'Internet, Dret i Política; DE MIGUEL ASENSIO, P.A. (2019): “Nuevo Reglamento sobre servicios de intermediación en línea”, La Ley, Número 74, 2019; CUENA CASAS, M. (2020): “La contratación a través de plataformas intermediarias en línea”, Cuadernos de Derecho Transnacional, vol. 12, núm. 2.

“Blockchain emergeix com a tecnologia protagonista de la 'nova web 3.0' i replanteja la manera en què contractem, intercanviem mercaderies, paguem i financem, compensem i liquidem operacions, registrem i depositem valors. L'eficiència de la tecnologia Blockchain fa pensar que serà adoptada i generalitzada en la nova economia digital”

de treball col·laborativa³. És el moment del desenvolupament i expansió de les grans BigTech que permeten negocis en línia. No obstant això, tots som sabedors de la falta de seguretat en moltes pàgines, els problemes de privacitat i la precarietat laboral. Mentre en la web 2.0 s'ha desenvolupat una tecnologia que ha possibilitat a un gran nombre de persones el compartir, la col·laboració, la cocreació i la comunicació, en la seua següent evolució a web 3.0 es planteja estendre això a més persones, usos i aplicacions, i dotar-la de sentit humà i de repercussió per al benefici social i mediambiental.

Un nou avanç tecnològic sobre el qual ja va propiciar, en els anys noranta del passat segle, l'expansió del comerç electrònic: Internet va ser el seu disruptor en configurar-ho com un mercat mundial obert, on “tots” tenien accés només amb connectar-se a un servidor⁴. Però Internet va nàixer sense capa d'identitat. Podria dir-se que, a grans trets, una nova capa en Internet (Blockchain- “cadena de blocs”, o les DLT (distributed ledger technology)- com a principal tecnologia habilitadora) ha sorgit per a donar-li més confiança, i per tant a totes aquelles operacions on existisca un intercanvi de valor entre dos desconeguts que necessiten un garant⁵. A més, la tecnologia permet compartir informació sobre un subjecte o dispositiu identificat, i poder verificar la seua autenticitat, la qual cosa obri infinites possibilitats i combinacions amb “un bon ús” per exemple de la Intel·ligència Artificial (d'ara en avant IA).

Ara, Blockchain emergeix com a tecnologia protagonista d'aquesta “nova web 3.0” i replanteja la manera en la que contractem, intercanviem merca-

deries, paguem i financem, compensem i liquidem operacions, registrem i depositem valors. L'eficiència de la tecnologia Blockchain fa pensar que serà adoptada i generalitzada en la nova economia digital. Al marge d'algunes de les aplicacions ja assenyalades, hem de destacar la seua utilització en la creació d'organitzacions de persones i mercats automatitzats -sectorials o no- permeten la vertadera descentralització de plataformes, aplicacions i alliberament del valor. No necessitem tercers (plataformes) que proveïsquen i donen confiança en la identificació d'usuaris i pagaments electrònics. En escenaris digitals tradicionalment existia un risc, la falta de confiança entre diferents parts que no es coneixen mútuament. A fi de solucionar aquesta falta de confiança, els ciutadans han tendit a triar plataformes (intermediaris) que arbitren aquestes relacions comercials, sent molt limitat l'abast de models purament digitals i entre parells (P2P). La identitat digital en Blockchain permet resoldre dos principals problemes, que són la base sobre la qual es construeix tot servei en el mercat digital, risc i reputació.

A aquesta revolució tecnològica li acompanya una nova consciència del mercat, denominada “la revolució dels productors i consumidors”, en la qual reclamen poder participar en aquest, i que el preu, a més, siga “just” i sostenible. La certificació de l'origen -autenticitat del comerç de proximitat i composició- de productes i serveis i dels seus productors i intermediaris, la sobirania sobre les dades i una justa distribució dels guanys originats amb la “cessió de l'ús de la seua privacitat”, així com protecció per la seua no cessió dels obtinguts en les interaccions que desen-

3.- Exemples de la Web 2.0 són les comunitats web, els serveis web, les aplicacions Web, els serveis de xarxa social, els serveis d'allotjament de vídeos, les wikis, blogs, mashups i folcsonomías.

4.- BARLOW, J.P. (1996): “Declaration of Independence of Cyberspace”, disponible en <https://www.eff.org/cyberspace-independence>.

5.- PASTOR SEMPERE, C. (2018): “Internet del valor”, en AA.VV. Blockchain: aspectos tecnológicos, empresariales y legales.

volupen en el mitjà electrònic. Un ecosistema en línia cooperatiu⁶, just i transparent, en el qual les empreses actuen de manera responsable, és així mateix essencial que els consumidors estiguen “informatats” per al seu benestar.

I una revolució legislativa iniciada, com veurem en pròxims epígrafs, amb el Reglament (UE) 2019/1150, del Parlament Europeu i del Consell, de 20 de juny de 2019, sobre la promoció de l'equitat i la transparència per als usuaris comercials dels serveis d'intermediació en línia, orientada a garantir la transparència de l'economia de plataformes en línia i la confiança en elles, i en les relacions entre empreses, qüestió que podria contribuir indirectament a millorar també la confiança dels consumidors. En definitiva, un marc regulador que dona forma a una nova economia de plataformes en línia cooperatives consolidada sobre l'equitat i la transparència⁷. I en el qual una vegada més el legislador europeu ha decidit que, en qualsevol situació –mercat competitiu o no competitiu– el Dret de la Protecció de Dades ha de ser respectat.

Se sumen, a més, a les ja consolidades polítiques europees entorn de les Pimes, altres més recents com la de 10 de març de 2020 –una Nova Estratègia de la Indústria per a Europa, una Estratègia per a les PIME per a una Europa sostenible i digital⁸, que serà fonamental per a implementar; entre altres, l'Acord Verd Europeu, el Pla d'Acció de l'Economia Circular,

l'Estratègia Europea de Dades i el Pilar Social Europeu, que proporcionen una base amb la qual Europa pot oferir creixement, prosperitat i estabilitat per als seus ciutadans i empreses.

El punt d'inflexió de les noves polítiques el trobem en la nova etapa que obri la Comunicació SME Strategy for a sustainable and digital Europe -i el seu paquet d'iniciatives adoptat el 10 de març de 2020, així com els informes que l'acompanyen-, perquè la Comissió adopta una perspectiva diferent sobre el funcionament del mercat únic: la dels seus usuaris. En ella es mostra la nova perspectiva des de l'anàlisi de l'existència de massa barreres que continuen obstaculitzant el funcionament del mercat únic “Digital”. Per això també exigeix un Reglament, eIDAS(2), que recentment ha iniciat la seua revisió per a millorar la seua efectivitat, estendre els seus beneficis al sector privat i promoure identitats digitals de confiança per a tots els europeus, convertint-se en un dels elements clau en el nou Mercat Digital Únic⁹. Fent costat tecnològicament a la web 3.0, sorgeix Next Generation Internet (NGI) com una iniciativa de la Comissió Europea encaminada a formar el desenvolupament i evolució d'Internet cap a una Internet dels éssers humans. Una Internet que responga a les necessitats fonamentals de les persones, incloses la confiança, la seguretat i la inclusió, al mateix temps que reflecteix els valors i les normes de què gaudeixen tots els ciutadans a Europa¹⁰.

6.- Entre les moltes iniciatives de mercats cooperatius és significativa la francesa *C'est qui le patron?* (coneguda per les seues sigles en francès CQLP). Poden visitar-se els seus productes en el seu web <https://lamarqueduconsommateur.com/produits>. La mateixa idea ja està en diferents etapes de desenvolupament a Espanya (*¿Quién es el Jefe?*), el Regne Unit (*The consumer brand*), Bèlgica (*Wie is de baas?*), i els Estats Units (*Eat's my choice*).

7.- La creixent intermediació de les transaccions a través de serveis en línia, enfortida per potents efectes de xarxa indirectes basats en dades, condueix al fet que els usuaris professionals -incloses les microempreses i les petites i mitjanes empreses- depenguen cada vegada més de tals serveis per a arribar als consumidors. A causa d'aquesta dependència cada vegada major, els proveïdors dels serveis d'intermediació en línia sovint compten amb una superior capacitat de negociació, la qual cosa els permet, en efecte, actuar unilateralment d'una manera que pot ser injusta i perjudicar els interessos legítims dels usuaris professionals i, de manera indirecta, també dels consumidors de la Unió. Per aquesta raó es va adoptar el Reglament (UE) 2019/1150, del Parlament Europeu i del Consell, de 20 de juny de 2019, sobre la promoció de l'equitat i la transparència per als usuaris comercials dels serveis d'intermediació en línia, que va entrar en vigor el 31 de juliol de 2019, disponible en <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2019/1150/oj>. El Reglament s'aplica des del 12 de juliol de 2020. L'article 5 del Reglament (P2B) obliga al fet que els serveis d'intermediació en línia, com els mercats de comerç electrònic, botigues d'aplicacions, agències de viatges en línia, establisquen en els seus termes i condicions els paràmetres principals que determinen la classificació i les raons de la importància relativa d'aqueixos paràmetres principals en lloc d'altres paràmetres. Una obligació similar s'aplica als motors de cerca en línia.

8.- Comunicat de la Comissió al Parlament Europeu 'An SME Strategy for a sustainable and digital Europe', Brussels, 10.3.2020 COM (2020) 103 final, disponible en: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-sme-strategy-march-2020_en.pdf.

9.- eIDAS (1) és el Reglament (UE) 910/2014, de 23 de juliol de 2014, relatiu a la identificació electrònica i els serveis de confiança per a les transaccions electròniques en el mercat interior (“Reglament eIDAS”) i que va ser complementat a Espanya per la Llei 6/2020, d'11 de novembre, reguladora de determinats aspectes dels serveis electrònics de confiança. El passat 3 de juny va ser publicada una nova proposta de Reglament (UE) que pretén modificar el eIDAS, per a establir el nou marc per a la “Identitat Digital Europea” (“EUid” o el “eIDAS 2”). Proposta de Reglament del Parlament Europeu i del Consell pel qual es modifica el Reglament (UE) 910/2014 pel que fa a l'establiment d'un marc per a una identitat digital europea (SEC (2021) 228 final) - (SWD (2021) 124 final) - (SWD (2021) 125 final), disponible en <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/trusted-and-secure-european-e-id-regulation>.

10.- El NGI comprén un ambiciós programa d'investigació i innovació amb una inversió inicial de la CE de més de 250 milions d'euros entre 2018 i 2020 i forma part del pròxim Programa Horitzó Europa (2021-2027). L'ambició de la NGI és garantir que el desenvolupament i l'adopció progressiva de tecnologies, conceptes i metodologies avançades contribuïsquen a fer que la Internet del futur estiga més centrada en les persones, especialment en temps de crisi. Per a aconseguir la seua ambició, NGI finança als millors investigadors i innovadors d'Internet per a abordar les oportunitats tecnològiques que sorgeixen de la col·laboració i els avanços en camps d'investigació que van des de les infraestructures de xarxa fins a les plataformes, i des dels dominis d'aplicacions fins a la innovació social.

Un nou concepte d'identitat digital, empresa i mercat digital (cooperatiu), més evolucionat, digital, segur i de confiança, en el qual aflorarien grans fluxos d'inversors i comerç que, fins i tot, no tenen accés a comptes bancaris. Ara mateix estem davant un autèntic laboratori tecnològic, social i jurídic. L'assenyalat sembla imparabile, és una resposta clara a les xarxes socials, evolucionades a xarxes de pagament, que han trobat un nou sector econòmic puixant sense problemes legals (de moment), i amb un gran retorn econòmic; el BigData que generen els moviments dels fluxos de pagaments. Així, Diem de Facebook és un sistema de pagament que es llançarà pròximament i que es basa en la tecnologia Blockchain¹¹. Les seues implicacions poden ser majors, fins i tot desconegudes, a causa de la interacció entre les anomenades noves tecnologies de la Quarta Revolució Industrial: Intel·ligència artificial (IA), Internet de les coses (IoT), i l'anomenat 5G (són les sigles utilitzades per a referir-se a la cinquena generació de tecnologies de telefonia mòbil).

Baix aquesta aparent complexitat, la tecnologia Blockchain pot ser utilitzada de manera senzilla: "usable", "escalable" i "sostenible", fent possible la inclusió financera en el nou mercat, els micropagaments, els microcrèdits i els intercanvis de valor veritablement peer to peer (identificables) de forma quasi instantània. Ara bé, l'aplicació més coneguda "les criptomonedes" (anònimes), no estan exemptes de matisos. Resoldre potencialment problemes importants d'identitat per a unes certes coses, per exemple, per a previndre el frau i l'abús, corre el risc de sobreidentificarnos i eliminar la possibilitat de romandre anònims en qualsevol domini de la vida en el futur. Són els riscos d'una societat sense efectiu, però fins i

tot de major abast si és monopolitzada per les grans BigTech, com Facebook i la seua moneda Diem.

No obstant això, no ha de ser confosa la identificació dels ciutadans i les persones jurídiques, amb sistemes d'identitat en Blockchain d'empreses i dispositius (IOT) que permeten "a l'individu" la gestió de les seues dades de manera "sobirana" en donar accés a informació vinculada a ella, verificable pel qual la sol·licita, perquè el seu titular dona permís d'accés a la font que l'emet, per exemple, una credencial de títol universitari. La sobirania està en la gestió, -compartir només les dades que volem o ens sol·liciten per a un ús i temps determinat, per exemple, un lloc de treball -no a crear perfils falsos, aportar una credencial falsa - alguna cosa complexa en tractar-se d'un títol inexistent per inverificable per la font que ho expedeix. "Crear una identitat digital implica no sols verificar la identificació real del subjecte (indústria o dispositiu), sinó paràmetres addicionals que permeten saber, no ja qui és el subjecte, sinó com és el subjecte (indústria o dispositiu) o si disposa d'una característica" (és a dir, la informació que pot ser validada i verificada per la font).

Partint d'això, la identificació és necessària per a poder realitzar transaccions electròniques amb transcendència jurídica. El seu punt de partida, com sempre hem defensat, ha de ser l'Administració pública i respondre a la normativa jurídica vigent en cada país, que permet als governs protegir la privacitat dels seus ciutadans i incidir, entre altres, en aspectes bàsics per a la seguretat i la identificació dels seus ciutadans (com el nou DNI 4.0)¹², les seues transferències de dades i les de les seues empreses en clau també nacional i internacional¹³.

11.- L'objectiu últim de Diem és ajudar el món a accedir als serveis financers de forma més fàcil i ràpida. El dòlar estatunidenc, l'euro, la lliura esterlina i altres importants monedes fiat recolzaran el projecte Diem. Si el projecte obté l'aprovació dels reguladors dels Estats Units, Diem funcionarà com un banc central a gran escala que funciona amb tecnologia Blockchain. Sobre tot això i els nostres dubtes, la nostra recent publicació PASTOR SEMPERE, C. (2021): "Las stablecoins" en AA.VV. Guía de cryptoactivos MiCA, (dir. MADRID PARRA, A.; PASTOR SEMPERE, C.), Madrid, ed. Aranzadi. Recordem que aquests dubtes ja van sorgir arran de l'anunci de LIBRA, la projectada primera moneda de Facebook. La seua potencial comunitat d'usuaris pot convertir el seu Blockchain MOVE -molt més eficient i segura que la Blockchain de Bitcoin, Hyperledger, R3, NEM, Stellar, o la de Ethereum- en "l'estàndard tecnològic global de facto". PRUM, A. (2019): "La Banque Centrale Européenne face aux cryptomonnaies, défis et opportunité? (The European Central Bank Facing Cryptocurrencies: Challenges and Opportunity?)", Revista LexisNexis, París, pp. 731-743. Les grans empreses tecnològiques, amb enormes bases mundials d'usuaris, ofereixen xarxes que ja es troben en servei i que poden disseminar amb rapidesa nous serveis de pagament (Informe del FMI, The Rise of Digital Money (disponible en: <https://www.imf.org/en/publications/fintech-notes/issues/2019/07/12/the-rise-of-digital-money-47097>).

12.- El passat 3 de juny de 2021 la Comissió Europea va presentar a Brussel·les el text de la proposta de modificació del Reglament (UE) N. 910/2014, de 23 de juliol (Reglament eIDAS) conegut com eIDAS 2, (COM (2021) 281 final). En ella es proposa un Marc per a una Identitat Digital Europea que ofereisca als usuaris unes carteres digitals personals autogestionades que faciliten un accés fàcil i segur als diferents serveis, tant públics com privats, baix el seu control total.

13.- Sistema que no és comparable al sistema d'identificació xinès i la seua normativa de protecció de dades, que al novembre de 2021 va entrar en vigor per primera vegada una regulació de privacitat de dades coneguda com a Llei de Protecció d'Informació Personal (PIPL). Ha de ser recordat en aquest context l'anul·lació per part de la Justícia Europea de l'acord entre la UE i els EUA per a transferir dades. Tribunal de Justícia de la Unió Europea, Assumpte C-311/18 - Data Protection Commissioner contra Facebook Ireland i Maximilian Schrems, que anul·la la Decisió 2016/1250 sobre l'adequació de la protecció conferida per l'Escut de la privacitat UE-EUA i considera vàlida la Decisió 2010/87 de la Comissió relativa a les clàusules contractuals tipus per a la transferència de dades personals als encarregats del tractament establits en tercers països.

Per aquesta raó, en la web 3.0 les plataformes aconseguiran el màxim de la seua eficiència i per això la taxonomia de les plataformes digitals -qüestió sempre polèmica i debatuda- hauria de tendir a això en el seu clar procés d'evolució. Ens trobem davant una nova oportunitat única per a aprofitar i “humanitzar” la quarta revolució industrial, i els canvis socials que desencadena, per a ajudar a abordar els problemes socials i transformar la forma en què administrem les nostres Plataformes electròniques en el mitjà global. Blockchain proporcionarà a les plataformes de la web 3.0 transparència, però també l'oportunitat que l'individu siga sobirà de la seua propietat digital (dades i actius). Una cosa molt rellevant per a un simple “suport” dels tradicionals instruments de publicitat com pot ser la Web corporativa de les nostres societats mercantils.

La tecnologia Blockchain, en definitiva, fa possible diferenciar entre els conjunts de dades d'identitat en si i la informació que s'utilitza per a verificar la informació sobre el subjecte mateix, la qual cosa obri infinites possibilitats (i combinacions amb IA), podria per exemple automatitzar les qualificacions creditícies. I podria facilitar una millor portabilitat dels atributs de know-your-customer (d'ara en avant KYC) mitjançant l'ús d'una arquitectura centralitzada. Això també encaixaria en el context del Reglament General de Protecció de dades (d'ara en avant RGPD) on els subjectes tenen més control sobre les seues dades. Blockchain podria contribuir a això, i fer efectiva la portabilitat de dades i actius en el Mercat Únic Digital. I això sobre la base de la possibilitat que obri el nou sistema d'Identitat digital per a subministrar informació veraç sobre la seua solvència i sostenibilitat al mercat, i combinar-ho amb un eficient nou sistema de mitjans de pagament -“diners digitals de curs legal” (com podria ser l'EURO digital emés pel BCE)-, cosa que pot estar molt a prop després del que

es va anunciar el 14 de juliol de 2021 de la posada en marxa del projecte d'euro digital (obert el període d'investigació de 2 anys)¹⁴, que passem a examinar en el pròxim epígraf.

a.2) El capitalisme de plataforma VS cooperativisme de plataforma

Les plataformes s'han convertit ja en infraestructures digitals indispensables a les nostres ciutats, situació que s'ha vist agreujada durant la pandèmia. Ho hem vist en ciutats com Xiaohu Zhang on Uber comença a consolidar-se com a complement i fins i tot alternativa al transport públic; o amb el cas d'Airbnb com a infraestructura per a allotjar al personal sanitari durant “el lockdown”¹⁵, o amb la importància que els serveis de lliurament que Amazon i Glovo van adoptar també quan la mobilitat estava més limitada durant la pandèmia. S'observa com la pandèmia “va tindre un efecte negatiu sobre els serveis públics, intensificant el recurs a les grans plataformes i la significativa substitució dels serveis públics de transport”¹⁶.

Les virtuts d'aquest model de plataformes digitals de la mal anomenada “sharing economy” es veuen enfosquides quan parem atenció a les formes de treball baix les quals operen, així com les dinàmiques extractivistes que promouen. Enfront del repte de la pèrdua “de lo públic” i l'avanç de les organitzacions que promouen formes de treball extractives, la cooperativa destaca, com sempre, retribuïnt de manera justa i equitativa a qui realment genera el valor en estructures de mercat obertes.

Hui el repte ha de ser abordat des de la nova dimensió “digital” marcada pel seu reflex en la Quarta Revolució Industrial i de la Pandèmia COVID-19, al nostre judici, molt més profunda que les anteriors, així com per la metamorfosi que està patint l'empresa i el mer-

14.- <https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2021/html/ecb.pr210714~d99198ea23.en.html>

15.- <https://www.airbnb.es/resources/hosting-homes/a/want-to-house-covid-19-responders-heres-how-164>

16.- *El creixement explosiu dels serveis de lliurament ha estimulat un debat sobre si representen un substitut net o un complement del transport públic. Entre l'evidència empírica que recolza la discussió de l'efecte net a nivell de ciutat, falta una anàlisi a nivell desagregat des d'una perspectiva geoespacial. A més, roman sense explorar el patró espai temporal de l'efecte del lliurament en el transport públic i els factors que impacten l'efecte. Utilitzant dades de DiDi Chuxing en Chengdu, la Xina, en el treball citat (Hui Konga/ Xiaohu Zhang/ Jinhua Zhaob, “How does ridesourcing substitute for public transit? A geospatial perspective in Chengdu la Xina” en *Journal of Transport Geography*, Volume 86, June 2020 disponible en <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0966692319304934>) desenvolupen una estructura de tres nivells per a reconèixer la substitució potencial o els efectes complementaris de la contractació de viatges en el transport públic. Els resultats mostren que el 33,1% dels viatges DiDi tenen el potencial de substituir el transport públic. La taxa de substitució és més alta durant el dia (8:00-18:00) i la tendència segueix els canvis en la cobertura del transport públic. L'efecte substitució s'exhibeix més en el centre de la ciutat i les àrees cobertes pel metre, mentre que l'efecte complementari s'exhibeix més en les àrees suburbanes ja que el transport públic té poca cobertura.*

cat. Si tradicionalment l'intercanvi econòmic es basa en una relació vertical entre el subministrador del bé o servei (generalment una empresa) i un demandant (consumidor o empresari), l'economia col·laborativa genera un mercat horitzontal, entre iguals (peers), gràcies a l'ús de plataformes digitals que són prestadors de serveis de la societat de la informació.

Amb l'economia col·laborativa s'obtenen ingressos i/o es gaudeixen de serveis als quals es tenen accés en condicions més favorables que en el marc del model tradicional d'intercanvi¹⁷. D'aquesta manera, naixen les plataformes com a “infraestructures obertes i participatives per a permetre interaccions de creació de valor entre productors i consumidors externs, desvinculant la propietat de l'actiu físic del valor que crea”¹⁸. Amb la promesa de crear una economia més col·laborativa i participada, “les plataformes del capitalisme” han acabat per crear models datacèntrics, desconnectats de les necessitats del territori i que operen al marge de la llei o mercats desregulats, basades en complexos algorismes que determinen la reputació i condicions precaritzades dels seus treballadors¹⁹. Si hi ha una nota capaç de descriure la situació actual de partida és que, paradoxalment, la recuperació econòmica post-covid no sols ja no es vincula a un descens, significatiu, en els nivells de desocupació, sinó que s'acompanya d'un significatiu descens de les rendes dels salaris, amb el consegüent agreujament de les desigualtats econòmiques, la qual cosa és simptomàtic que el nostre actual sistema capitalista de mercat ha entrat en un terreny incert, el “nou capitalisme tecnològic”, també dit “economia de plataforma”.

Alguns autors asseguren que aquesta revolució de les plataformes retorna formes premodernes de l'economia al capitalisme, creant una espècie de “neofeudalisme digital” que afavoreix una lluita de classes on els treballadors són “lliures” de triar els seus

senyors, als quals ni tan sols pertanyen. Els administradors d'aquestes plataformes castiguen els usuaris amb tàctiques pròpies de les dictadures, com la censura i l'exili. Els usuaris normals no tenen mitjans per a fer que els administradors rendisquen comptes. Els usuaris poden anar-se i triar un altre grup, però sovint això no és tan fàcil com sembla, si les persones amb les quals necessiten interactuar estan totes en una mateixa plataforma²⁰.

Les societats cooperatives de treball associat a més de fomentar la cultura emprenedora ofereixen suport per a la posada en marxa d'iniciatives emprenedores i d'autoocupació als col·lectius vulnerables. D'aquesta manera, el Parlament Europeu recentment va adoptar un informe sobre les condicions laborals, els drets i la protecció social dels treballadors de les plataformes. Destaca el potencial de les cooperatives en l'economia de plataforma i mostra la seua aposta ferma en l'adopció de mesures legislatives per a garantir “el treball decent”. Així mateix, ha demanat a la Comissió que reconega l'estatut de les plataformes laborals digitals, ja siga com a ocupador, agència d'ocupació (temporal) o intermediari, vinculat al seu sector d'activitat, amb la finalitat de garantir totes les obligacions que un estatut particular comporta, entre altres coses, la responsabilitat per la salut i la seguretat, la responsabilitat pel pagament de l'impost sobre la renda, la diligència deguda, la responsabilitat social corporativa, i es pot preservar la igualtat de condicions amb altres empreses actives en el sector²¹.

Les solucions d'Identitat en Blockchain (SSI) són una important eina per a reforçar a les plataformes cooperatives i contrarestar a l'anomenat “capitalisme de vigilància”, tant per a identificar a les plataformes “honestes”, com allà on s'utilitzi la IA de manera correcta. Això es pot verificar “amb un backend en el qual la tecnologia Blockchain per disseny faça que les plataformes siguen transparents” sobre la forma en

17.- Dictamen del Comitè Econòmic i Social Europeu sobre el tema «L'economia col·laborativa i l'autoregulació» (Dictamen exploratori) (2016/C303/05). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016AE0933&from=ES>

18.- PARKER, G. (2016): *Platform Revolution: How Networked Markets Are Transforming the Economy--and How to Make Them Work for You*, ed. Norton Company.

19.- ZIMMER, M. et al. (2017): “Algorithms as a platform for work: When work is entangled with an algorithm”, December, disponible en: https://www.researchgate.net/publication/320555323_Algorithms_as_a_platform_for_work_When_work_is_entangled_with_an_algorithm

20.- SCHNEIDER, N. (2021): “Implicit Feudalism: Why Online Communities Still Haven't Caught Up with My Mother's Garden Club”, Media Enterprise Design Lab COLLEGE OF MEDIA, COMMUNICATION AND INFORMATION, University of Colorado Boulder, disponible en: <https://www.colorado.edu/lab/medlab/2021/01/08/implicit-feudalism-why-online-communities-still-havent-caught-my-mothers-garden-club>

21.- Resolució del Parlament Europeu, de 16 de setembre de 2021, sobre condicions de treball, drets i protecció social justos per als treballadors de plataformes: noves formes d'ocupació vinculades al desenvolupament digital (2019/2186 (INI)). Estrasburg, 16 de setembre de 2021, disponible en: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0385_EN.html

quina i com s'utilitza la IA i els paràmetres algorítmics que influeixen en les condicions de treball, en particular respecte a la distribució de tasques, les qualificacions i les interaccions, i la provisió d'informació intel·ligible i actualitzada sobre el funcionament de l'algorisme en funció de la forma en què s'assignen les tasques, s'atorguen les qualificacions, el procediment de desactivació i la tarifació. S'ha de tindre en compte el fet que els algorismes han d'estar sempre sota la supervisió de persones i que les seues decisions han de ser responsables, discutibles i, quan siga procedent, reversibles. La qual cosa pot reforçar-se amb la possibilitat de crear Identitats en la plataforma, opcionals i de fàcil accés que permeten als socis treballadors (en les plataformes cooperatives de treball associat, com veurem) identificar-se entre si de manera privada i segura i comunicar-se entre ells si estigueren interessats a fer-ho.

Les societats cooperatives estan anomenades, i les de treball associat especialment, a ser les catalitzadores de l'autoocupació “empresa col·lectiva”, la qual cosa repercuteix en la seua qualitat, resistència, i quantitat. Per això són claus en la innovació social, que és una de les notes característiques fonamentals de la cooperativa, i que fa referència no sols a la necessària innovació tecnològica sinó a una innovació lligada al canvi de la pròpia organització. La singularitat de les cooperatives es basa en la capacitat d'emprendre de manera col·lectiva “en comunitat de treball digital”, d'aquesta manera constitueix un entorn idoni per a estimular i desenvolupar l'autonomia i independència, la capacitat creativa i emprenedora de persones que en col·lectiu s'atreveixen a assumir riscos i que, de forma aïllada, serien més complexos, sobretot en el cas de persones que es troben en risc d'exclusió social “digital”.

Un percentatge significatiu de les empreses i els llocs de treball “decents” podrien mantindre's si existiren procediments de digitalització adequats en tots els Estats membres, que es veren projectats en plans de reciclatge “cap a la digitalització cooperati-

va”, fomentant que l'acció es duga a terme mitjançant plataformes cooperatives, quan les empreses fins i tot compten amb crèdit i credibilitat de proveïdors, clients, treballadors, entitats financeres, etc.

Podria semblar que aquestes línies introductòries i el seu encapçalat ens porten, tot seguit, a desgranar l'impacte de les noves tecnologies en l'empresa cooperativa, fenomen al qual comunament se'l denomina “digitalització de l'organització” -productes, aplicacions, processos i models comercials que han transformat la forma tradicional de proporcionar serveis i productes al mercat- i el complex equilibri entre innovació i protecció del mercat i dels consumidors. De moment l'anàlisi actual i tractament regulador de la plataforma es deté en la tecnologia que, podríem dir, “es veu i es palpa”, i que comunament utilitzem en el nostre dia a dia (web 2.0). El regulador no ha traspasat, fins fa pocs dies, el llindar de la transformació del Backend de les plataformes per les noves tecnologies²² “que estan darrere de la Internet que coneixem, o percebem amb els nostres sentits”, no sols em referisc a la informació que es comparteix en línia, sinó al valor que aquesta guarda i que aflorarà amb la web 3.0. En realitat, s'evidencia la insuficiència dels conceptes jurídics tradicionals i la necessitat de noves categories jurídiques per a abordar el tractament jurídic de les noves plataformes digitals.

El risc principal per a Europa està en la que va ser la seua fortalesa; la pròpia estructura del mercat europeu “en si mateix”, compost, essencialment, per Pimes, empreses d'economia social i autònoms. Són el teixit productiu del qual depén l'ocupació i el benestar, i són un instrument clau de cohesió social a Europa. Per a això, juntament amb les noves tecnologies, el seu concepte deu anar unit a la necessitat tècnica d'una major simplificació legislativa²³ i, a més, a una indubtable projecció sobre aspectes no sols jurídics, sinó també d'ordre econòmic, social i mediambiental que conflüisquen, com vam veure, en el que s'ha convingut anomenar a Europa el “European Green Deal” en el qual les nostres Pimes “no poden quedar-

22.- Intel·ligència artificial (IA), Internet del valor (Blockchain), Internet de les coses (IoT), i l'anomenat 5G (són les sigles utilitzades per a referir-se a la cinquena generació de tecnologies de telefonia mòbil).

23.- L'objectiu és assegurar-se que la legislació de la UE produïska beneficis sense imposar càrregues innecessàries als ciutadans i les empreses, a més de que la Comissió farà un ús més sistemàtic dels controls d'aptitud per a buscar maneres de digitalitzar, simplificar i aconseguir els objectius al menor cost per als beneficis de les Pime, ve a reiterar-se en dues comunicacions recents de la comissió al Parlament, de 10 de març de 2020; la primera 'An SME Strategy for a sustainable and digital Europe, Brussels, 10.3.2020 COM(2020) 103 final', disponible en: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-sme-strategy-march-2020_en.pdf (i informe 'Identifying and addressing barriers to the Single Market, Brussels COM (2020)93 final', 10.03.2020, disponible en https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-eu-single-market-barriers-march-2020_en.pdf), i la segona de la mateixa data 'New Industry Strategy for Europe'.

“Un percentatge significatiu de les empreses i els llocs de treball 'decents' podrien mantindre's si existiren procediments de digitalització adequats en tots els Estats membres, que es veren projectats en plans de reciclatge 'cap la digitalització cooperativa', fomentant que l'acció es duga a terme mitjançant plataformes cooperatives”

se arrere”. La pandèmia de COVID-19 ens recorda que ens enfrontem a desafiaments globals que no podem abordar individualment: es requereixen solucions col·lectives. Només superarem aquesta crisi de manera efectiva amb més cooperació i solidaritat, valors que són la base de l'èxit de les empreses d'economia social i que són més necessàries que mai per a garantir un futur de progrés econòmic i social per a tots els europeus²⁴.

I la feblesa principal de la seua dependència d'altres mercats, com l'asiàtic. Tot allò evidenciat amb la crisi de COVID-19, així com “la necessitat de relocalització de la indústria europea”, caldrà considerar la regionalització de la producció, crear existències de seguretat addicionals en determinats productes, especialment en l'àrea sanitària, i reconsiderar el valor de les economies d'escala²⁵. Si bé, seguint en el pla internacional, existeix un impuls significatiu per a fomentar la transició cap a una Economia Digital Sostenible, -i un mercat financer verd, així com nous sistemes de control de les possibles ramificacions d'aquests riscos ambientals i sanitaris per a l'estabilitat financera²⁶. Segurament els mecanismes d'estabilitat financera mundial eixiran transformats per la pandèmia del

COVID-19. No obstant això, han de ser abordats pels Bancs Centrals, reguladors i supervisors en la mesura en què l'anomenada “stability of the Earth system” és un requisit previ per a l'estabilitat financera i de preus²⁷, i haurien d'informar les polítiques econòmiques i financeres en la cerca de sistemes adaptatius complexos, però justos i resilients en el segle XXI, “per a tots els operadors del mercat”.

B) Nou marc normatiu per al bon funcionament del Mercat Únic Digital

No obstant això, i sense deixar de ser rellevant el que acabem de destacar com a “treball decent”, en la regulació futura de l'economia digital destaca singularment, com passem a veure, l'any 2020 com l'any del “gran avanç” en matèria de digitalització i la seua regulació, en la qual el “nord de la brúixola” són les persones²⁸. L'objectiu és garantir que la legislació de la Unió en esta matèria s'adapte a l'era digital i contribueixca a una economia preparada per al futur, que funcione per a les persones, fins i tot permetent l'ús de tecnologies innovadores. Per tant, la legislació do-

24.- PEDREÑO, J.A. (2020): *Overcoming COVID-19: Time for solidarity! An unprecedented crisis that requires an unprecedented EU response to restore economic and social progress*, Bruselas, 6 de abril 2020, disponible en <https://mailchi.mp/socialeconomy.eu.org/overcoming-covid-19-time-for-solidarity>.

25.- *En tots els països, la crisi del COVID-19 ha demostrat que convertir a un sol país, la Xina, a la fàbrica del món ha sigut un error d'embalum*. Vid. SHIH.W, “Is It Time to Rethink Globalized Supply Chains?”, MIT Sloan Management Review 19 de marzo de 2020, <https://sloanreview.mit.edu/article/is-it-time-to-rethink-globalized-supply-chains>.

26.- *Ens remetem a la nostra monografia PASTOR SEMPERE, C. (2020): Economía Digital Sostenible, Madrid, Ed. Aranzadi.*

27.- *En aqueix sentit, els autors de l'informe “El cisne verde – Banca central y estabilidad financiera en la era del cambio climático”, p. 66 (dels autors BOLTON, P.; DESPRÉS, M.; AWAZU, L.; PEREIRA DA SILVA, F.; SAMAMA, F.; SVARTZMAN, R. disponible en: <https://www.bis.org/publ/othp31.pdf>)*

28.- *Les sis prioritats de la Comissió per a 2019-2024: Un pacte verd europeu, Una economia que funciona per a les persones, Una Europa apta per a l'era digital, Promovent el nostre estil de vida europeu, Una Europa més forta en el món, Un nou impuls a la democràcia europea*. Vid. https://wayback.archive-it.org/12090/20201228060131/https://ec.europa.eu/info/strategy_en

narà forma a les solucions digitals i a la infraestructura del nou mercat digital. És més que previsible que l'estructura del mercat i els tradicionals mecanismes de determinació dels preus, de fixació dels salaris i de les jornades laborals puguen veure's alterats; de la mateixa manera, s'incrementarà la competència en termes generals i globals en liberalitzar-se, en una certa forma, sectors que fins a escasses dates eren monopolitzats pels tradicionals intermediaris, així com pels més recents sorgits a la calor de la mal anomenada economia col·laborativa. En altres paraules, ha de dotar-se als mercats d'una nova dimensió en la seua Governança i resiliència operativa capaç de sintonitzar la seua regulació i supervisió tradicional amb els nous i rellevants desafiaments en competència, distribució de la riquesa, protecció de dades en igualtat de condicions, i un sistema d'Identitat Digital que defense els drets fonamentals dels ciutadans europeus, les empreses i la cohesió del territori.

Desxifrar el nou codi amb el qual s'escriu el marc normatiu del Mercat Únic Digital, és clau per a poder comprendre l'abast general que tindrà en la transformació del model d'empresa cooperativa "digital" i dels llocs de treball al dictat de la complexa, ràpida i canviant disrupció i interacció entre les anomenades noves tecnologies. No sols en la intermediació, sinó també en la forma en què probablement es registraran les jornades de treball i exercirà el control i la supervisió dels llocs de treball, que potser haja d'incloure nous instruments reguladors, a més dels actuals desenvolupats per a organitzacions verticals, -entitats ben definides, localitzades en edificis i amb personal humà-, noves adaptacions a xarxes estructurades horitzontalment, per comunitats, operant a través de Programari, al voltant de dades i servidors. Sense oblidar els reptes globals en matèria de ciberseguretat. Especial

interés en la Governança es detecta en els intents d'incursió per les grans BigTech, alienes al sector financer tradicional, com Facebook o Amazon, així com en la importància de garantir la protecció de les dades dels usuaris que fan de l'accés remot als serveis de pagament amb garanties de tota mena, una qüestió central a la UE. Això s'ha vist augmentat encara més durant la pandèmia de COVID-19, amb un increment del 72% en l'ús d'aplicacions financeres a Europa. Tal dependència de les TIC no passa desapercebuda i, des que va començar la pandèmia, els ciberatacs a les institucions financeres han augmentat en un 38% i creix la preocupació per abordar de manera efectiva els incidents i amenaces digitals perquè les entitats financeres puguen resistir possibles interrupcions de les TIC.

Sense ànim d'exhaustivitat, dos paquets seran els fonamentals en la declaració d'intencions de la Comissió Europea (CE) en la seua comunicació 'Shaping Europe's Digital Future', de 19 de febrer de 2020²⁹. El primer paquet legislatiu que veurem donar forma al mercat digital afecta directament a l'anomenada economia de plataforma en línia, en la qual s'inclouen les col·laboratives, perquè han provocat serioses distorsions en el funcionament dels mercats. D'aquesta manera, al desembre de 2020 es van publicar les Proposta de Reglament de Mercat Digitals (DMA)³⁰, el propòsit del qual serà impedir la fragmentació del mercat i juntament amb altres normes -art. 101 i 102 TFUE, Llei de Defensa de la Competència i Llei de Competència Deslleial-, dotar les adequades condicions estructurals pròpies dels mercats competitius, desplegant una singular tutela cap als legítims interessos dels usuaris finals o consumidors, i la coneguda com a 'Digital Services Act (DSA)', que actualitza i complementa a la Directiva de Comerç Electrònic de l'any 2000³¹.

29.- https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/shaping-europe-digital-future_es

30.- Digital Markets Act, la proposta del DMA té com a objectiu abordar els comportaments de les plataformes que actuen com 'gatekeepers' en els mercats digitals (com a guardians d'accés), segons el criteri de la Comissió Europea. La prohibició de l'explotació abusiva d'una posició dominant de l'art. 102 TFUE no permet fer front a unes certes situacions a les quals pretén donar resposta el nou instrument (DMA), en la mesura en què prestadors de serveis d'intermediació que operen com Gatekeepers pot ser que no ocupen una posició dominant en el mercat interior, o en una part substancial d'aquest, o que algunes de les seues pràctiques rellevants no produïssa efectes suficients en la competència en mercats rellevants a l'efecte de l'art. 102 TFUE. La proposta de la Comissió sobre una Llei de Mercats Digitals serà aplicable sense perjudici dels arts. 101 i 102 TFUE, als quals busca complementar, perquè el seu objectiu no és pròpiament la tutela enfront de pràctiques que puguen falsejar el joc de la competència en un concret mercat, sinó assegurar que els mercats en els quals operen els Gatekeepers són mercats oberts, justos i resilents operativament. Proposta de Reglament del Parlament Europeu i del Consell sobre mercats disputables i equitatius en el sector digital (Llei de Mercats Digitals) de 15 de desembre de 2020. COM/2020/842 final.

31.- Proposta de Reglament del Parlament Europeu i del Consell sobre un mercat únic de serveis digitals (Llei de Serveis Digitals) i per la qual es modifica la Directiva 2000/31 / CE COM / 2020/825 final.

El segon dels grans paquets serà el financer, compost per quatre elements normatius, entre els quals destaca la proposta de Reglament MiCA. Aquesta proposta forma part del paquet de Finances Digitals, un paquet de mesures per a permetre i recolzar encara més el potencial de les finances digitals en termes d'innovació i competència, al mateix temps que es mitiguen els riscos. Està d'acord amb les prioritats de la Comissió per a adaptar Europa a l'era digital i construir una economia preparada per al futur que funcione per a les persones. El paquet de finances digitals publicat el 24 de setembre de 2020 inclou una nova estratègia sobre finances digitals per al sector financer de la UE amb l'objectiu de garantir que la UE adopte la revolució digital i la impulse amb empreses europees innovadores al capdavant, posant els beneficis de les finances digitals a disposició dels consumidors europeus i empreses, també les cooperatives³².

Sense ànim d'exhaustivitat, ha de ser destacat que en un espai relativament curt de temps veurem transformat el nostre edifici del mercat digital europeu, "consolidat" per una sèrie de grans Paquets legislatius. Podríem situar l'inici de la seua construcció en l'especial protecció respecte d'aquelles dades que continguen informació relativa a la identitat d'un subjecte (art. 2.1 del Reglament General de Protecció de Dades, RGPD), -el reconeixement de les quals trobem en l'art. 8 de la Carta dels Drets Fonamentals de la UE- però el seu enlairament ha de ser situat l'any 2020 amb la proposta de Reglament sobre Mercats de Criptoactius coneguda com a MiCA³³, de summa importància en l'anàlisi de l'impacte que pot tindre la tecnologia en diferents facetes del nou ordre monetari, econòmic, i social que emergeix en la denominada Quarta Revolució Industrial i el paper crucial que "la bona Governança de la tecnologia" pot tindre per al futur desenvolupament social i econòmic.

Desxifrar el nou codi MiCA és tant com afirmar que suposa un "nou llenguatge de programació" amb el qual s'escriu un "nou sistema operatiu financer" al dictat de la complexa, ràpida i canviant disrupció i interacció entre les anomenades noves tecnologies.

Al mateix temps, arribar al mercat implica usabilitat, és a dir, que les noves aplicacions de 'trading' siguin fàcils d'utilitzar i no requerisquen coneixements especialitzats per a la inversió en Borsa, en divises o en criptomonedes. L'espai que, per tant, obri MiCA és a "la més absoluta innovació jurídica" -dins del paquet de finances digitals- per a la majoria de les empreses cooperatives i els dona l'oportunitat d'integrar-la en els seus models de negoci "digitalitzant-les". No estem, simplement, adaptant l'anterior normativa financera a una tecnologia descentralitzada per a solucionar els problemes "tecnològics" del tradicional sistema financer.

MiCA és la resposta a la pregunta correcta que formula la tecnologia descentralitzada Blockchain, és a dir, podem democratitzar la tecnologia financera i evitar que aquesta siga una barrera per al finançament de societats cooperatives? -o dit d'una altra manera, pot la tecnologia transformar els nostres sistemes econòmics i socials per a ser més resilient a crisis futures?- i es recolza en la regulació d'una nova forma de transferència i depòsit de valor, anomenada "criptoactiu" definit per MiCA com a "representació digital de valor o drets que pot transferir-se i emmagatzemar-se electrònicament, utilitzant tecnologia de comptabilitat distribuïda o tecnologia similar". La qual cosa permet fer líquids actius amb valor, però sense mercat. O digitalitzar ("tokenitzar") qualsevol actiu real i utilitzar-lo com a representació i/o suport d'actius financers.

L'eficient descentralització que habilita Blockchain i la proposta de Reglament MiCA, planteja una nova infraestructura del nou mercat financer o no financer (xarxa Blockchain) sostenible, i replanteja nous instruments de control i supervisió (la possible "auditoria del backend"). Necessària per a garantir "mercats ceccs", no manipulables, i/o una correcta formació dels preus, la seua transparència i evitar l'abús d'informació privilegiada. Raons estes que des de sempre han donat suport a la necessitat d'intermediaris en els mercats financers. Fins i tot s'apunta que això obriria una nova forma i un nou perfil d'inversor, perquè pot arribar a crear un nou concepte financer que

32.- A més d'aquesta proposta, el paquet també inclou una proposta per a un règim pilot sobre infraestructures de mercat de tecnologia de comptabilitat distribuïda (DLT) -o en termes generals Blockchain-, una proposta de resiliència operativa digital i una proposta per a aclarir o modificar determinades normes relacionades amb els serveis financers de la UE.

33.- Proposta de Reglament del Parlament Europeu i del Consell sobre Mercats de Criptoactius (per la qual es modifica la Directiva (UE) 2019/1937) - Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on Markets in Crypto-assets, and amending Directive (EU) 2019/1937.

“La digitalització de les nostres cooperatives i la seua adaptació al nou mercat digital és fonamental per a la seua supervivència. En termes gràfics, la ‘tokenització’ serà, en uns anys, una cosa tan habitual com el fet que una empresa tinga pàgina web”

“El reglament MiCA, que regula la tecnologia Blockchain, dona seguretat jurídica al pas cap a una nova dimensió tecnològica, a la inclusió d'empreses cooperatives en el nou mercat financer, del qual tradicionalment han sigut excloses”

gràficament és explicat com “trading social”. Els inversors poden comprar, mantindre o vendre els seus actius d'una manera senzilla, així com monitorar la seua cartera en temps real i realitzar transaccions quan ho desitgen amb total transparència i sobre empreses veritablement sostenibles, adequades al seu perfil inversor.

MiCA dona seguretat jurídica al pas cap a una nova dimensió tecnològica, a la inclusió d'empreses cooperatives en el nou mercat financer, del qual tradicionalment han sigut excloses, que permetrà la transició al qual ja cridem en treballs previs el nou “capitalisme tecnològic”, que hauria de ser capaç d'unir l'economia real (o productiva) amb la financeria. La seua desconexió es va assenyalar com a principal causa de l'anterior crisi financera de 2008. Blockchain podria canviar fonamentalment la forma en què els materials i els recursos laborals es valoren i comercialitzen, incentivant a individus, empreses i governs a alliberar valor, financer o no, de coses que actualment es malgasten, descarten o tracten com econòmicament invaluables. Això podria impulsar un canvi generalitzat de comportament i ajudar a realitzar una economia veritablement horitzontal, cooperativa i sostenible.

En definitiva, la digitalització de les nostres cooperatives i la seua adaptació al nou mercat digital és fonamental per a la seua supervivència. En termes gràfics, la ‘tokenització’ serà, en uns anys, una cosa tan habitual com el fet que una empresa tinga pàgina web. En altres paraules, aquesta nova web “reforçarà la seua Backend amb l'autenticitat de la transacció financera o no financera registrada en Blockchain” que està protegida per signatures digitals corresponents a les adreces d'enviament, d'aquí ve que se'l

considere com un llibre de comptabilitat digital on s'anoten totes les transaccions que succeeixen en la xarxa, agrupades en blocs que contínuament són enllaçats linealment entre si. El punt de la verificació és on ja accentuem la seua virtut més específica, per a basar el funcionament del sistema de registre alternatiu en utilitzar un procés aleatori que no requereix d'autoritacions i per això resistent al frau. En definitiva, Blockchain podria configurar-se com un gran registre al qual moltes parts poden accedir des de qualsevol lloc del món. En efecte, no sols registra actius, sinó virtualment qualsevol cosa. Naturalment, excepte que ho declare una llei, la seua utilitat descansa en la seua eficiència, no en els efectes legals que es desprenen de les seues anotacions. I això d'acord del valor probatori que en la praxi es vaja reconeixent en un futur pels nostres tribunals.

Per a això es necessita no sols d'aquest adequat marc legal que ho possibilita, es necessita d'habilitadores tecnològiques “cooperatives” que presten infraestructura i confiança al mercat digital, que creguen i donen suport, com passem a veure.

II. L'EMPRESA COOPERATIVA COM A HABILITADORA D'INFRAESTRUCTURA I DE MERCAT DIGITAL MULTILATERAL

A) El repte: el mercat digital sobirà i sostenible 3.0.

Després d'aquesta destrucció sense precedents, ha d'emergir un nou capitalisme tecnològic sostenible, resilient, i hauria d'assentar-se sobre la base d'organitzacions i mètodes de finançament empresarials descentralitzats més flexibles, que se sumaren a l'existent, com una nova capa, és a dir, al capitalisme productiu, que, al seu torn va ser completat pel finançer. Podria portar un canvi social positiu a través de la descentralització i la desintermediació que permetrà que la informació sobre el valor i la sostenibilitat dels actius (i la distribució de "la riquesa") pugui arribar a ser controlada pels seus vertaders productors i consumidors, generant valor per al sistema de mercat i, a més, una baixa petjada de carboni per al planeta. Aquesta crisi exigeix una resposta efectiva, integral i immediata. Al mateix temps, els governs de tot el món requeriran eines que recolzen la resiliència i la recuperació a llarg termini. A mesura que els programes de protecció social adapten i amplien les transferències d'efectiu, es necessiten eines per a modificar el paradigma dels pagaments dels governs als particulars (d'ara en avant G2P) a fi de recolzar tant la resposta a la crisi com els objectius de llarg termini d'inclusió financera i apoderament³⁴.

Però també pot portar un canvi social negatiu, perquè podria concentrar el valor en uns pocs operadors, que seran els sobirans de la infraestructura dels mercats inclusivament i xarxes de pagaments, imposant les seues regles "d'ús" i desplaçant el Dret de la competència, així com assumir els principals atributs de sobirania dels Estats: "encunyar moneda", cobrar per l'ús d'infraestructures "comunes", i "concedir identitats als seus ciutadans". Fenomen ja constatable, des de l'evolució del concepte de xarxes socials com l'intent per part de Facebook, Telegram i altres grans tecnològiques, com Amazon, cap a un nou concepte, el "d'emissors privats de moneda que organitzen el seu propi sistema de pagaments", utilitzats en una comunitat d'usuaris que s'uneixen a la seua plataforma

tecnològica suportada per Blockchain, donant lloc a la creació d'un mercat amb la seua pròpia provisió de mitjans de pagament i crèdit³⁵.

Emergeix, doncs, una nova tecnologia que, com a infraestructura eficient del mercat, pot formar part de la solució a les tradicionals friccions entre operadors. Però també pot agreujar l'exclusió en el mercat i les grans desigualtats socials, provocades per la bretxa tecnològica. A la vista de l'estat de la qüestió i dels reptes que l'economia digital planteja, convé, en aquest punt, i per a consolidar adequadament el nou Dret de la competència, recordar que la nostra CE de 1978 estableix un model econòmic social de mercat que persegueix un objectiu concret, la millora del benestar de la nostra societat. Es tracta d'un objectiu que és necessari revitalitzar en l'actualitat dins de la UE, en atenció, sobretot, a la Quarta Revolució Industrial, recordant la situació post-bèl·lica del segle passat i el naixement de les modernes constitucions europees.

D'altra banda, no es pot ignorar el difícil i imprescindible equilibri a tindre en compte, si volem que "la regulació no sufoque la innovació" en el nostre continent i, al mateix temps, el fet que les cooperatives com a "habilitadores digitals" poden ser les palanques d'un canvi social positiu a través de les plataformes cooperatives i la desintermediació dels processos relacionats amb desafiaments de sostenibilitat locals o globals. La unió de societats cooperatives i la tecnologia blockchain podria ser la disrupció dels disruptors de la Internet 2.0 -com Google, Facebook, Amazon, Airbnb, o Cabify, entre altres-, la qual cosa permetria l'aparició de nous models de negoci que servisquen per a fer front a aquests gegants tecnològics i les plataformes col·laboratives.

Els efectes de xarxa, el seu baix cost marginal i economies d'escala faciliten acumular dades que eficientment seran emprades en la constant millora del coneixement d'usuaris empresarials i consumidors i, amb això, obtindre un major avantatge competitiu que els condueix al domini total del mercat. Revertir aquesta tendència en el mercat digital 3.0, només seria possible, entenem, a través de plataformes cooperatives que habiliten el seu accés amb FairBNB i cooperatives que proporcionen la infraestructura tecnològica bàsica com BlockchainFUE.

34.- Vid. BANC MUNDIAL, "Respondre a la crisi amb pagaments digitals destinats a la protecció social", Blog, entrada de 31 de març de 2020, disponible en: https://blogs.worldbank.org/es/voces/pagos-digitales-destinados-a-la-proteccion-social-ante-el-coronavirus?cid=ecr_tt_worldbank_es_ext

35.- Podrem trobar noves formes de negoci com en les que, com indica el FMI, el seu major atractiu radica en les xarxes que prometen transaccions tan fàcils com l'ús de les xarxes socials. Els pagaments transcendeixen el simple acte de transferir fons. Fonamentalment, constitueixen una experiència social que uneix a la gent. Les monedes estables (stablecoins), com assenyalem, ofereixen la possibilitat d'integrar-se millor en les nostres vides digitals i estan concebudes per empreses que prosperen entorn d'un disseny centrat en l'usuari.

B) La infraestructura. El cas BlockchainFUE, la primera cooperativa que presta servei de xarxa Blockchain

BlockchainFue va ser constituïda formalment a València el 3 de juny de 2020. Els socis d'aquesta iniciativa empresarial s'han constituït baix la fórmula de cooperativa valenciana, per ser la que millor encaixa en la visió cooperativa, participativa, descentralitzada i oberta que regeixen tant aquest projecte com la pròpia tecnologia capaç d'esmoreir els nous riscos, i “escalar” les oportunitats de manera inclusiva³⁶.

Partint del principi de neutralitat tecnològica i equivalència funcional, pels quals es regeix el nostre sistema jurídic digital, la utilització de la tecnologia Blockchain en el desenvolupament de processos interns i externs, no hauria d'implicar “en si mateix” cap problema en tema de compliment normatiu. No obstant això, l'equip BAES Blockchain Lab va observar i va adoptar en el seu disseny de xarxa el marc normatiu que per raons de seguretat pública en matèria d'administració digital, contractació del sector públic i telecomunicacions introdueix novetats rellevants en matèria de protecció de dades, o ciberseguretat que, entre altres, estableixen obligacions quant al contingut dels contractes amb l'administració, com ara l'esment exprés en ells a l'obligació de sotmetre's a la normativa europea (RGPD) i espanyola en matèria de protecció de dades, identificació electrònica (Reglament eIDAS) i en matèria de ciberseguretat de la Llei General de Telecomunicacions (LGTel), Reial decret 43/2021, de 26 de gener, pel qual es desenvolupa el Reial decret llei 12/2018, de 7 de setembre, de seguretat de les xarxes i sistemes d'informació, que transposava a Espanya la Directiva NIS (seguretat de les xarxes i sistemes d'informació) aconseguint no únicament una xarxa o un servei de comunicacions electròniques, sinó que estenen la seua eficàcia als elements que necessàriament acompanyen a la instal·lació o desplegament d'una xarxa o la prestació d'un servei de comunicacions electròniques com són les infraestructures susceptibles d'allotjar xarxes públiques de comunicacions electròniques, els seus recursos associats o qualsevol element o nivell de la xarxa o del servei que resulte necessari.

La mateixa obligació, destinada a vetar l'ús de “paradisos digitals”, s'aplica als recursos tècnics necessaris per a la recollida, emmagatzematge, tractament i gestió de sistemes d'identificació o signatura electrònica que usen els ciutadans per a relacionar-se amb el públic: han d'estar en servidors europeus. La responsabilitat no està només en el costat del públic, sinó que les empreses hauran de conèixer i complir també aquestes condicions si no volen ser excloses en un futur. El seu sistema està alineat amb el model europeu per a l'ús de certificacions públiques registrades en Blockchain, anticipant en el disseny el paper que ha de tindre una entitat emissora d'una certificació amb interfície compatible amb el EBSI (European Blockchain Services Infrastructure) i de “Identitat Digital Europea” que serà reconeguda per tots els països europeus pròximament, com vam veure. Així mateix, és idònia per a registrar qualsevol tipus d'actiu i es recolza en la regulació d'una nova forma de transferència i depòsit de valor, anomenada “criptoactiu” definit per MiCA. Les Blockchain públiques són, com vam veure, tecnologies idònies per a això, ja que afigen confiança, credibilitat i transparència a les dades electròniques i els dota de: Inmutabilitat, Traçabilitat, Consens, Seguretat. Aquest és el motiu que una de les principals investigacions aplicades de BAES fora dissenyar la primera xarxa Blockchain 100% europea, tant per la seua infraestructura pública com pel seu programari lliure, com pel fet que tots els seus servidors estan en el territori UE. Això fa d'aquesta xarxa una infraestructura perfecta també per a ser utilitzada per l'administració pública. Possiblement és l'API més ràpid i senzill del món per a implementar una cadena de blocs en els seus desenvolupaments³⁷.

El disseny del seu API, la fa especialment idònia per a compliment del RGPD, i del Reglament eIDAS. La col·laboració com a cooperativista de l'empresa pública valenciana ISTECS (prestadora de serveis qualificats públics, antiga ACCV), permet, fins i tot, poder treballar amb signatura qualificada eIDAS en la pròpia cadena. BlockchainFUE opera aquest registre distribuït, de lectura pública i escriptura identificada, tenint la seua base en desenvolupaments de Software lliure, BIGCHAINDB³⁸.

36.- En el marc de la seua pròpia iniciativa d'opinió, el Comitè Econòmic i Social Europeu (EESC per les seues sigles en anglés) va organitzar el 29 de maig de 2019 una audiència pública sobre “Blockchain: tecnologia per a l'economia social 4.0”, en la qual vaig participar amb la ponència “Xarxes Blockchain cooperatives: una porta oberta a la Quarta Revolució Industrial” (Disponible en <https://www.eesc.europa.eu/en/news-media/presentations/social-economy-blockchain-and-new-jobs-presentation>).

37.- Més informació: <https://bcf-api-v2.blockchainfue.com/doc/api>

38.- <http://docs.bigchaindb.com/en/latest/>.

Constitució de BlockchainFue a València el 3 de juny de 2020.

La 'Spin-off' de la Universitat d'Alacant Blockchain-FUE és la primera i única en tot l'Estat que ofereix una xarxa pública de tecnologia blockchain d'aquestes característiques.

En la seua Governança "la cooperativa és la fórmula natural per a desenvolupar la tecnologia Blockchain. I el cooperativisme de plataforma pot ser una fórmula privilegiada per a una empremoria digital, transformadora i col·lectiva"³⁹. D'aquesta manera, els seus socis cooperativistes, com Enercoop, poden utilitzar tecnologia "de confiança" amb compliment legal per disseny i garanties en la gestió de les dades.

Com va destacar el director general del Grup Enercoop, Joaquín Mas, en el seu objectiu de generar energia d'una forma més neta i econòmica, optimitzant el sistema elèctric espanyol "la Blockchain pot ajudar

a abaratir transaccions i ens permet saber de quina planta ha eixit el quilowatt/hora que estem consumint i si el seu origen és solar, hidràulic o eòlic". Va destacar, així mateix, la labor realitzada per Enercoop en el foment i creació de cooperatives energètiques i va posar com a exemple la instal·lació fotovoltaica duta a terme en El Realengo (Crevillent), que una vegada amortitzada, suposarà un estalvi d'entre el 20% i el 30% en les factures dels seus 300 veïns.

El projecte Agrarichain⁴⁰, és una solució Blockchain alineada amb els ODS, que segons indica Nadia Paola Àvila, una de les seues impulsores, permet al sector cooperatiu agroproductor: a) la gestió de la traçabilitat en la cadena productiva per a generar confiança i seguretat en els diferents actors (productors i consumidors) amb la finalitat de garantir un camí cap al

39.- Així ho considerà el president de la Confederació de Cooperatives de la Comunitat Valenciana (Concoval), Emili Villaescusa, en la jornada organitzada per a explorar les oportunitats d'aquesta tecnologia per a la transformació digital de les cooperatives. Concoval, amb la col·laboració de les cooperatives BlockchainFUE i Florida Universitària, i amb el patrocini de la Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball, va organitzar la jornada 'Digitalització (de debò). La democratització tecnològica: Blockchain i cooperativisme de plataforma'. En aquesta sessió ens va acompanyar el Conseller d'Economia Sostenible, Rafael Climent, i la Consellera d'Innovació, Carolina Pascual. També van participar en la jornada les cooperatives valencianes Enercoop, Surinver, Florida i BlockchainFue, a més d'altres experiències com Fairbnb, cooperativa internacional amb seu operativa a València, i Leinn & Mondragon Team Academy. L'enllaç al vídeo complet de la jornada és al canal de YouTube de Concoval <https://youtu.be/b7k7yuytsog>.

40.- L'equip està dirigit per la professora María José Vañó, directora del IUDESCOOP i són part de l'equip Bibiana Ingrid Cossio, Demetrius Ribeiro D'Araujo, Nadia Paola Àvila Gonzalez i Diego Ruiz Sierra, equip guanyador de les IDEES MOTIVEM 2020 que pretenen desenvolupar amb l'ajuda oferida per la Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball. Beneficiaris de ESAFOM/2021/10/46, incoat a conseqüència de la sol·licitud de subvenció formulada per la Universitat de València, presentada en data de 29 de març de 2021, i destinada a Promoció, Foment i Difusió de l'Economia Social, en la seua modalitat d'Ajudes per a activitats de formació, foment i difusió vinculades directament al foment de l'ocupació (Art. 17 Ordre 2/2020, de 27 de febrer reguladora de les bases).

Jornada organitzada per CONCOVAL al juny de 2021.

desenvolupament de la seguretat alimentària justa i sostenible; i b) centralitzar i desenvolupar la seua activitat al costat d'altres agroproductors, gestionant de manera conjunta serveis complementaris a la seua activitat, logística i distribució, serveis de crèdit, energia, assegurances, etc. (solució tecnològica que afavorisca la interconnexió i desenvolupament de l'activitat com a cooperativa de segon grau).

Aquesta és una iniciativa que es desenvolupa en la xarxa BlockchainFUE⁴¹ i que compta amb el suport tecnològic de BAES. Permetrà a les empreses agroalimentàries gestionar la seua producció a través d'una aplicació mòbil: "Blockchain facilita la traçabilitat de la cadena productiva i, en aquest sentit, permet fer un seguiment del producte amb la certesa que el seu camí fins al consumidor ha sigut l'indicat". Com a exemple, Nadia Paola Ávila afirma que, amb Agrarichain, la denominació d'origen d'un vi quedarà certificada, "sense cap possibilitat d'alterar aqueixa informació i permetent fer un seguiment exhaustiu de la seua producció".

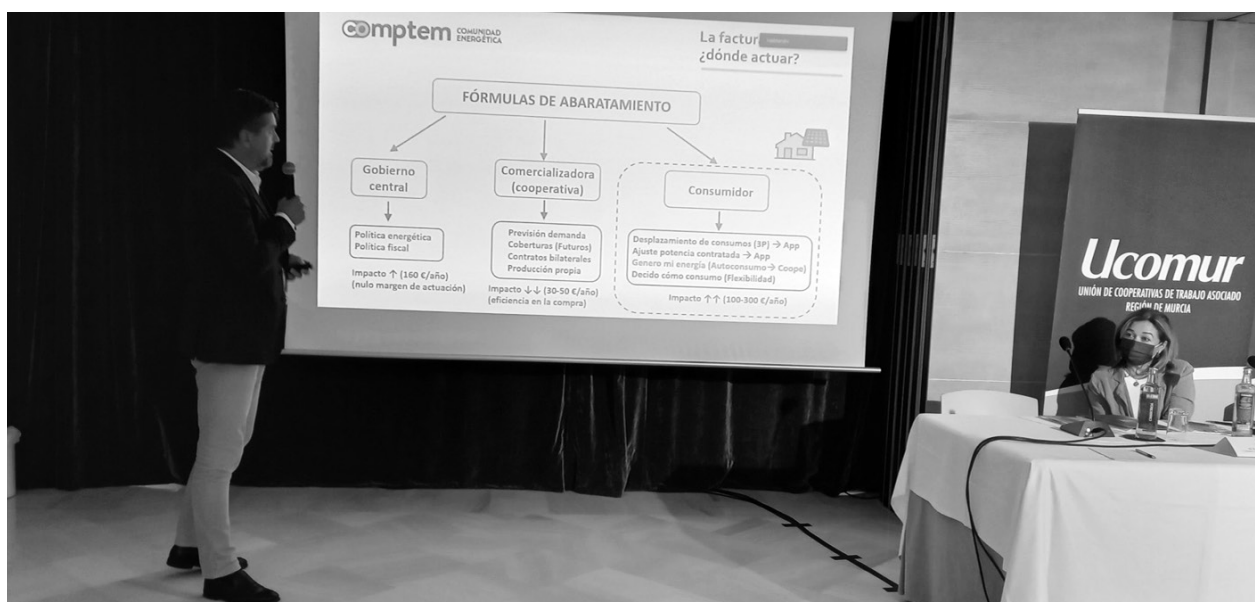
Finalment, es va destacar la possibilitat d'establir la intercooperació entre empreses agroalimentàries, gràcies a aquesta aplicació, que es troba en procés de recaptació de dades i de proves pilot i que correrà en la xarxa de la qual és titular BlockchainFUE.

C) Cooperativisme de plataforma com a moviment Internacional i resposta a les grans plataformes tecnològiques, els casos de Fairbnb.coop i EVA.coop

Amb caràcter general, al principi, en abordar el fenomen de les plataformes, des de fa anys existeix un consens sobre aquesta mena d'activitat, tradicionalment gestionada de manera directa entre particulars o, com a màxim, a través d'agències tradicionals. L'element nou, i en bona part causant de l'esmentat auge, és l'aparició de plataformes digitals especialitzades que, de manera simple, permeten no sols a professionals sinó també a particulars oferir productes i serveis. A poc a poc el Tribunal de Justícia de la Unió Europea s'ha anat pronunciant sobre les grans plataformes com Airbnb, declarant que té la sola condició de prestador de serveis de la societat de la informació a l'efecte de la Directiva de comerç electrònic, amb les conseqüències que d'això es deriven. Considerem que aquest pronunciament és qüestionable i revisable perquè existeixen elements que permeten considerar que aquesta plataforma té un control o influència decisius que l'allunyen de tal neutralitat de mer intermediari tecnològic⁴². L'efecte "d'entrada d'empresadors innovadors cooperatius"

41.- Membre del Grup d'estudiants que va desenvolupar una solució de traçabilitat per al sector alimentari en la Hackathon organitzada per Baes Blockchain Lab i Fundeun al novembre de 2019.

42.- In extenso, AA.VV. Plataformas digitales: aspectos jurídicos (2021) (dir. Martínez Nadal. A), Madrid, Ed. Aranzadi.

Jornada organitzada per UCOMUR a Múrcia al setembre de 2021.

el veurem prompte i ja es pot constatar en el mercat turístic i el transport. Allà les eines tecnològiques, com a catalitzadors del consum, han permès les sinergies entre individus. L'assenyalat es tradueix en el recent desenvolupament d'una nova consciència del consum compartit que transita al "consum just i sostenible"⁴³. Fruit d'aquesta nova consciència social va nàixer, per citar un exemple, entre altres, el controvertit allotjament col·laboratiu envoltat de polèmica, no sols quant a la seua denominació sinó, sobretot, quant a la seua regulació i a les diferents modalitats de la seua posada en pràctica i la seua col·lisió amb el Dret de la competència, com acabem de ressenyar.

Ara estem davant una nova etapa per al mercat, i per a la pròpia tecnologia, en la qual, amb tota seguretat, deixarà de ser "denominada" pels seus habilitadors i primeres aplicacions. La presa de consciència sobre els Gatekeepers és manifestada en les propostes de reglament comunitàries, com hem vist. L'evolució cap a la web. 3.0 pot estar més prop del que creem. Sense analitzar en profunditat els intercanvis P2P per a saber si encara hi haurà un lloc per a les "tradicio-

nals" plataformes en la nova economia, s'afirma que Blockchain podria ser la disrupció dels disruptors de la Internet de la informació -com Google, Facebook, Amazon, Airbnb, o Cabify, entre altres- per a crear un mercat descentralitzat, la qual cosa permetria l'aparició de nous models de negoci que servisquen per a fer front a aquests gegants tecnològics i les plataformes col·laboratives.

Una vegada que la tecnologia Blockchain tinga un grau de maduresa suficient per a permetre que els intercanvis descentralitzats (els vertaders P2P) "es generalitzen", potser ens endinsem de ple en una nova economia desintermediada. Mentre això succeeix la tecnologia Blockchain és ja clau en el desenvolupament d'uns mercats més inclusius i sostenibles, aspectes aquests destacats per la Comissió com a generadors d'un "canvi social positiu a través de la descentralització i la desintermediació dels processos relacionats amb desafiaments de sostenibilitat locals o globals"⁴⁴.

És precisament en el sector turístic, un dels més afectats per l'economia "col·laborativa", on s'apunta gràficament que Blockchain pot significar "la mort de

43.- Així es va destacar en la presentació de la Jornada "El concepte de cadena de blocs i la digitalització sostenible", organitzada per UCOMUR i presentada pel seu president, Juan Antonio Pedreño. Carmen Pastor, directora de BAES Blockchain Labs; Joaquín Mas, director general del Grup Enercoop; Nadia Paola Ávila, membre del projecte Agrarichain, i Ramón Martínez, sènior developer del Comitè tècnic de BlockchainFue, van ser els encarregats d'exposar el passat 29 de setembre a l'Hotel NH Amistat de Múrcia, en què consisteix la metodologia Blockchain, un sistema que ha arribat per a quedar-se.

44.- <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/blockchain-strategy>

El vicepresident i cofundador de Fairbnb.coop, Jonathan Reyes, explicant els fonaments del seu model, que aposta per un turisme sostenible i de gestió ètica.

l'economia col·laborativa tal com la coneixem i el naixement de l'economia de plataforma cooperativa real" i una ferma adversària a les més modernes Agències de Viatges en línia conegudes com OTA (per les seues sigles en anglés, On-line Travel Agency). Blockchain permetria redissenyar l'arquitectura de la distribució de viatges i de les places hoteleres, que hui dia és extremadament ineficient, i anar més enllà d'un simple maneig dels pagaments, de la verificació dels viatgers, o d'una major interoperabilitat dels programes de fidelització. D'aquesta manera, Fairbnb.coop ha sigut seleccionat pel Projecte europeu Ledger, per a començar a integrar software de codi obert i tecnologies blockchain en la plataforma, i convertir-se realment en una plataforma descentralitzada i distribuïda també des d'un punt de vista tecnològic⁴⁵ per a connectar a viatgers conscients amb amfitrions ètics, per a promoure comunitats més fortes, sostenibles i equitatives a tot el món. Això és el que anomenen "Community Powered Tourism". Igual que altres plataformes, Fairbnb.coop cobra una comissió per cada reserva en el seu web. A diferència de les altres, comparteix el 50% de les comissions de la seua plataforma amb la

comunitat de la zona visitada, finançant projectes socials, creant ocupació local i donant veu als habitants perquè definisquen quin model de turisme volen en el seu territori.

Fairbnb.coop forma part d'un dels nou moviments en l'economia digital "el cooperativisme de plataforma", que està emergint amb força com a model alternatiu per a retornar aquestes infraestructures digitals a les persones sota formes cooperatives, esquemes redistributius i democràtics en què les plataformes serveixen a les persones i no al contrari. És el cooperativisme de plataforma un moviment que, sota el PCC⁴⁶, agrega a més de 500 plataformes cooperatives en 33 països en diferents sectors com la mobilitat, el turisme, la cultura, missatgeria, etc. Així trobem un ecosistema creixent de plataformes cooperatives que presenten interessants alternatives a les plataformes capitalistes: Eva Coop⁴⁷ posa en contacte a conductors amb passatgers que desitgen viatjar d'un punt A a el punt B, oferint uns ingressos justos als seus treballadors i tarifes accessibles als viatgers. A diferència de les empreses tradicionals de viatges compartits, Eva és una cooperativa participada per viatgers i conduc-

45.- Codi obert, blockchain i coops, claus de la democratització
<https://fairbnb.coop/es/2021/06/22/open-source-blockchain-and-co-ops-keys-to-democratization/>

46.- <https://directory.platform.coop/>

47.- <https://eva.coop/>

tors que pretén redistribuir els seus recursos entre els seus usuaris, que són el nucli de la cooperativa. Pertany a aquest moviment també la cooperativa Resonant, que està construint una nova economia musical basada en l'equitat, la transparència i la cooperació. A diferència d'altres serveis de 'music streaming' Resonate⁴⁸ és una cooperativa participada pels seus artistes i usuaris que poden definir unes condicions justes de treball i remuneració per al col·lectiu. Fair Mondo⁴⁹ és el projecte que a la manera de Amazon intenta crear un mercat global en línia, però des d'una perspectiva cooperativa, que siga propietat de les comunitats locals. Finalment, tindríem també CoopCycle⁵⁰ que és una federació de cooperatives de lliurament per bicicleta. Governada democràticament per les cooperatives, el seu fonament és la solidaritat entre elles, la qual cosa els permet reduir els seus costos mitjançant la mutualització dels serveis. Coopcycle crea una força col·lectiva per a negociar, i per a defensar els drets dels repartidors.

L'avanç de les noves plataformes cooperatives que utilitzen tecnologia "Blockchain" respecte a les sorgides en l'etapa "col·laborativa" és clar. Principalment perquè les plataformes Blockchain habiliten una base de dades compartida que s'actualitza en temps real i que pot processar i liquidar transaccions en minuts sense necessitat d'una verificació de tercers, la qual cosa ens situa davant una infraestructura perfecta per a un nou mercat automatitzat i no intermediat, veritablement peer to peer (P2P). Si a això se suma l'avanç dels criptoactius, que fan possible la inclusió financera, els micropagaments i els intercanvis de valor p2p de forma quasi instantània, hem de concloure que, sense ser conscients del procés, estem caminant cap un nou ordre comercial internacional -al marge de vaivens polítics- segur i de confiança, en el qual afloraran grans fluxos de comerç, de clients que, fins i tot, no tenen accés a comptes bancaris.

A més de que els "Smart Contracts" permeten coordinar la logística i els "pagaments intel·ligents" perquè es realitzen quan arriba la comanda, donen llit al desenvolupament de "Market Places" industrials. En ells un fabricant cerca a proveïdors que elaboren un

determinat component d'acord amb unes qualitats determinades. La plataforma Blockchain seleccionaria la millor oferta entre les existents i s'encarregaria de fer complir que es materialitzen les condicions amb base en un "Smart Contract". D'altra banda, els productes i serveis que es distribueixen en els mercats que utilitzen l'arquitectura Blockchain milloren la transparència dels processos i disminueixen les possibilitats de frau. Això és així perquè la traçabilitat de les matèries primeres, així com el control sobre el seu origen, l'itinerari comercial i els controls duts a terme, proporcionen una "empremta digital" a les mercaderies que, ajudant a protegir la propietat intel·lectual, imprimeix total confiança i un intercanvi d'informació crítica en temps real, de manera gratuïta, instantània i garantida per a tota la vida. L'establiment de noves plataformes de cooperació global o acceleradors enfocats a crear un "ecosistema cooperatiu interconnectat responsable", en lloc de només incubar projectes específics, seria un pròxim pas valuós i molt necessari. Una xarxa de xarxes Blockchain interoperables i intercooperatives, connectaria les plataformes cooperatives i podria ajudar les parts interessades de diferents sectors a desenvolupar solucions de Blockchain efectives per als desafiaments socials, ajudar a garantir que l'economia digital siga sostenible (és a dir, bona per a les persones i el planeta) i exercir un paper crucial en la construcció dels acords de governabilitat necessaris en la indústria i els nivells globals.

Totes les empreses, sense distinció, intenten destacar en els seus missatges i en les seues Memòries de RSC el seu compromís amb el planeta, els seus esforços per reduir l'impacte ambiental, el seu interès a eliminar articles contaminants com els plàstics i, en general, s'obstinen a traslladar a l'opinió pública una imatge de responsabilitat amb el medi ambient, o amb algun dels 17 ODS i els seus 169 objectius: el "risc de Greenwashing" és també molt elevat i difícilment pot "verificar-se la informació".

En definitiva, el concepte de plataforma cooperativa naix com a resposta des de l'àmbit privat a la necessitat de la "verificació" en la identificació i suport a petites i mitjanes empreses, a les d'economia

48.- <https://resonate.is/>

49.- <https://www.fairmondo.de/>

50.- <https://coopcycle.org/es/>

social, o treballadors greument afectats per “les crisis”, i donar resposta a la destrucció de “les xarxes de relacions entre treballadors i ocupadors, productors i consumidors, prestadors i prestataris, de manera que les empreses puguen reprendre plenament les seues activitats quan s'haja superat l'emergència”⁵¹.

En ella serà clau l'ús de les tecnologies en el disseny de nous instruments per al finançament i reestructuració de deute per a un model d'actuació empresarial d'acord amb el desenvolupament sostenible, conegut com de Triple Balanç (Triple Bottom Line), en el qual s'informe, de manera veraç i contrastable, sobre les tres dimensions d'actuació d'una empresa de caràcter sostenible, ambiental, social i econòmic, integrades de manera unificada en un sol projecte o model de negoci⁵². De la mateixa manera que les nostres societats cooperatives van nàixer amb la RSC en el seu ADN -i que han sigut model per a les societats de capitals- les plataformes cooperatives seran el model en la traducció digitalitzada de les empreses capitalistes digitals socialment responsables.

L'aparent senzillesa del postulat que acabem de ressenyar, tanca infinites possibilitats d'adaptació al mitjà d'un nou mercat -global, sostenible, descentralitzat i obert-, per part de les nostres cooperatives, amb un estatut flexible i simplificat amb ampli joc de l'autonomia de la voluntat, però utilitzant les “eines informatives” de les grans societats cooperatives, sense que per això es distorsionen els seus trets tipològics cooperatius. I això simplement fent accessible en un primer moment la seua informació financera i no financera com a credencials verificables de la seua Identitat cooperativa (ID Coop) transparent i fidedigna⁵³.

I és que totes les plataformes que segueixen aquest moviment internacional tenen en comú l'ambició de promoure un model més democràtic de governança. El model Fairbnbcoop, com ens indica el seu vicepresident, Jonathan Reyes, il·lustra amb detall aquestes característiques, fàcilment estandarizables i verificables:

Co-governança i co-propietat: el model cooperatiu Fairbnb.coop és un projecte que des del seu origen naix amb un esperit cooperatiu. Fruit de la unió de projectes i iniciatives preexistents en diferents parts del món, Fairbnbcoop es forma des del principi com una cooperativa de treballadors l'objectiu dels quals és el desenvolupament, implementació i gestió d'una plataforma ètica de lloguer vacacional. La decisió cooperativa respon al desig de mantindre la propietat i governança sobre la plataforma en mans dels seus treballadors i en el futur també dels seus usuaris, que poden participar en algunes de les decisions que defineixen com funciona la tecnologia⁵⁴. **Un model redistributiu** com a infraestructura al servei de les comunitats: la prioritat de Fairbnbcoop és crear i mantindre la major part dels beneficis creats localment en el territori d'origen⁵⁵. **Sostenibilitat i eco-dependència en el centre**, invertir en les persones, reforçar el desenvolupament de les infraestructures, dissenyar millors polítiques, estimular l'esperit empresarial, promoure la innovació i la digitalització i fer un ús sostenible de la rica biodiversitat i la cultura són les seues accions clau per a alliberar el potencial de creixement del turisme preservant al mateix temps els actius culturals i naturals de cada destí.

Més enllà d'aquesta visió estructural el compromís amb la sostenibilitat i el turisme regeneratiu com a

51.- DELLARICCIA, G., SPILIMBERGO, ZETTELMEYEREN, J. (2020): “Políticas económicas para la guerra contra el COVID-19” en Blog del FMI, abril 2020, disponible en: https://blog-dialogoafondo.imf.org/?p=13126&utm_medium=email&utm_source=govdelivery.

52.- Els paràmetres per a identificar una empresa com a sostenible, indica la CNMV estan basats en el compliment dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS). Com a guia, el Consell Empresarial Mundial per al Desenvolupament Sostenible ha recomanat cinc passos a seguir per a aconseguir aquests objectius: Entendre els ODS, entenent les oportunitats i responsabilitats que suposen per a l'empresa. Prioritzar els objectius, segons l'impacte en la seua àrea d'activitat. Establir objectius empresarials sostenibles, integrats a l'estratègia de negoci. Integrar el desenvolupament sostenible en totes les funcions de l'empresa. Informar i comunicar als grups d'interès sobre aquesta línia d'actuació. Vid. <https://www.cnmv.es/portal/finanzas-sostenibles/desarrollo-empresarial-sostenible.aspx>

53.- PASTOR SEMPERE, C. “Digitalización de la RSC”. En: AA.VV. Responsabilidad social corporativa: Nuevos restos, nuevas soluciones, Valencia, 2020, ISBN 9788418432309, pp. 81-102.

54.- Encara que actualment Fairbnbcoop és una cooperativa de treballadors que inclou una categoria de socis finançadors amb dret de vot limitat, estem treballant en un model de cooperativa multistakeholder que siga capaç d'incloure en la governança altres actors com a usuaris, representants territorials, etc. organitzats en cooperatives locals que utilitzen la nostra tecnologia per a gestionar les activitats en el seu territori.

55.- Això és possible gràcies al seu model redistributiu en què la nostra comissió es divideix en tres parts: el 50% de la nostra comissió es dona a projectes socials locals triats per les comunitats, el 50% restant es distribueix entre la tecnologia o equip global i un equip o “Node Local” que és l'encarregat de realitzar les operacions necessàries per a fer funcionar la plataforma en el seu territori. Gràcies a aquest model és possible crear una tecnologia compartida, finançar l'economia social i solidària i crear ocupació localment..

horitzó es concreta en Fairbnbcoop a través d'un sistema de reputació que premia les pràctiques sostenibles entre els seus usuaris. **Sobirania local:** per a garantir un futur digital més ètic i just cal escoltar i retornar a les nostres comunitats la capacitat de definir com funciona la tecnologia en el seu territori⁵⁶. **Transparència i rendició de comptes:** a través dels seus socis locals o "Ambaixadors", així com gràcies a l'ús de tecnologies Blockchain treballen amb administracions locals per a garantir el compliment de la normativa, legalitat dels seus serveis i l'exercici de la transparència sobre les seues activitats.

III. L'EMPRESA DIGITAL COOPERATIVA. EL CAS DE LA COOPERATIVA DE TREBALL ASSOCIAT VALENCIANA RODANT

El futur ens hauria d'oferir una nova manera de créixer "horitzontal i cohesionadament" a Europa i la tecnologia l'ha de permetre. Aquesta és, o ha de ser, entenc, la nova estratègia empresarial intel·ligent europea. Això incideix en el propi concepte d'empresa i les tradicionals relacions entre el capital i el treball, la qual cosa es tradueix també en noves dimensions de la en altre temps anomenada lluita de classes, la nova dialèctica s'estableix entre capital i capital. El debat sobre l'empresa en l'actualitat, per tant, no se centra tant en l'accés als mitjans de producció i la participació en la presa de decisions dels treballadors, sinó a compartir-la en "comunitat digital". El futur està lligat al canvi de la pròpia organització de l'empresa que facilite la seua permanència en l'economia formal i digital perquè assegurarà una senda de creixement equilibrada, duradora i inclusiva a llarg termini.

La titularitat per part de les societats cooperatives "tradicionals" d'una plataforma Blockchain -"la digitalització de la societat cooperativa"- i el desenvolupament del seu objecte social a través d'ella és en una certa forma també la humanització de l'empresa digital, al pas que ja suposa la transformació de treballadors a emprenedors capaços de generar autoocupació "empresa col·lectivament", s'uneix no sols la

permanència en l'economia formal, sinó també en la digital. En altres paraules, suposa la pervivència del model de l'empresa cooperativa en el nou capitalisme tecnològic i l'assignació de recursos seguint la lògica "del retorn cooperatiu", alguna cosa que la tecnologia Blockchain permet la seua "automatització justa i transparent", amb vertadera precisió i en temps real.

La propietat conjunta i la gestió democràtica de les societats cooperatives permeten inferir la condició de compartida i descentralitzada (com la pròpia tecnologia Blockchain) en tot el que "de", i "en" la cooperativa poguera establir-se com a objectius, decisions, gestió, activitats, i l'ús i distribució dels excedents i els riscos. La cooperativa és una empresa de propietat conjunta (de treballar per a uns altres es passa a treballar per a un mateix), democràticament controlada (una persona, un vot), i que redueix la dispersió salarial (relació entre els salaris més baixos i els més alts). Es dedueix en aquestes reorganitzacions de l'empresa cooperativa, gestionada en plataforma Blockchain, una major eficiència econòmica perquè l'estalvi en la retribució del capital es distribueix entre els treballadors, que veuen d'aquesta manera augmentar la quantitat dels rendiments dels salaris. I amb això s'aconsegueix una major eficiència social, palpable en la redistribució de la riquesa, vertebració del territori, i en la preservació de professions i oficis, -com un patrimoni intangible que ha de protegir-se-.

L'exemple paradigmàtic de l'assenyalat és la cooperativa de treball com a forma de l'autoemprenedoria col·lectiva de riders valenciana Rodant. Així com la doble condició de soci i treballador que comporta, permet un fort arrelament local de les empreses, hi ha una estructura flexible que pot adaptar-se a les demandes del mercat, -que l'allunya de la rigidesa de la força laboral lligada pel contracte laboral per compte d'altre- però sempre en el marc d'un lloc de treball digne i allunyat de la precarització que comporten les noves formes que, "disrumpint" el mercat laboral, estan sorgint amb l'avanç tecnològic, com l'anomenada Gig Economy (que pot traduir-se com a economia dels xicotets encàrrecs) -que s'aferma mitjançant Apps, mentre l'economia col·laborativa es desenvolupa a través d'una plataforma-, la deslocalització, etc⁵⁷.

56.- Així, en Fairbnbcoop la plataforma permet que les comunitats locals definisquen "polítiques addicionals" a la normativa local per a establir quin tipus d'activitats poden ser gestionades i quins no en cada territori. Així, per exemple, en el cas de Venècia el Node Local va decidir que calia ser més restrictius del que s'estableix per la normativa local, així com per la nostra política 1 amfritrió - 1 casa, pel que van afegir una política addicional per la qual només els residents a Venècia poden afegir els seus apartaments a la plataforma.

Rodant és una cooperativa de bicimissatgeria constituïda al novembre de 2020. La iniciativa sorgeix de RidersXDerechos València, una plataforma reivindicativa de denúncia de la figura dels fals autònoms utilitzada per les plataformes digitals, i amb ella volien demostrar que un altre negoci de repartiment és possible, amb respecte dels drets dels treballadors. A més, en ser cooperativa de treball associat, prenen les decisions en comú i eviten la competència entre companys que promouen aquelles plataformes. Estan dins de Coopcycle, federació internacional de cooperatives de bicimissatgeria, que compta amb una aplicació pròpia per al lliurament de menjar a domicili. Per tant, es pot usar la mateixa aplicació a València, Madrid, Sevilla, Paris, Varsòvia o Vancouver (al Canadà). També estan associats a FEVECTA, la Federació Valenciana de Cooperatives de Treball Associat.

Des d'aquest punt de vista, no hem d'oblidar que l'empresa cooperativa sempre ha exercit un paper important, no sols com a element substitutiu de l'intermediari, sinó més aviat com a centre on s'organitzen i estructuren aquests dos components productius sota paràmetres diferents als tradicionals de l'empresa capitalista. D'aquí ve que se'ls qualifique com a formes jurídiques destinades a estructurar "la innovació social", que es demanda a cada moment de les diferents revolucions que ha experimentat el nostre sistema capitalista de mercat (Capitalisme industrial, financer i, últimament, el tecnològic com assenyalem a l'inici).

Principalment, perquè en elles el principal actiu amb el qual es compta per a operar la seua digitalització es troba en el capital humà i la comunitat de partida, i en els especials vincles personals i de confiança que s'han anat establint en el temps pels diferents interessos que convergeixen en l'organització empresarial: treballadors, clientela, proveïdors...

A més, la tecnologia Blockchain pot augmentar la velocitat de la presa de decisions, facilitar la participació ràpida i eficient dels socis cooperadors en un sistema descentralitzat peer-to-peer en xarxa, com veurem en l'últim epígraf. Això ofereix possibilitats de no sols eliminar els costos d'agència com breument examinarem, sinó eliminant tota l'estructura de l'agència en el Govern corporatiu, com passem a veure.

IV. SOCIETATS COOPERATIVES AUTOMATITZADES: CAP A MODELS DE GOVERN CORPORATIU MÉS EFICIENTS, TRANSPARENTS I PARTICIPATIUS?

Blockchain pot oferir noves solucions per al clàssic problema d'agència en el Govern corporatiu, i proporcionar eines que milloren els processos de governança. Generalment perquè proporciona dos elements importants per a les parts que desitgen participar en qualsevol transacció o acord: transparència -a través de la forma verificable de registre-, i confiança,

57.- Indica la Resolució del Parlament Europeu, de 16 de setembre de 2021, sobre condicions de treball, drets i protecció social justos per als treballadors de plataformes: noves formes d'ocupació vinculades al desenvolupament digital (2019/2186 (INI)) Estrasburg, 16 de setembre de 2021, disponible en: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/ta-9-2021-0385_en.html quant a la gestió d'algorismes i dades considera en el seu núm. 24 que l'ús d'algorismes en el treball ha de ser transparent, no discriminatori, de confiança i ètic per als treballadors; subratlla que la transparència algorítmica i la no discriminació han d'aplicar-se a l'assignació i distribució de tasques, la fixació de preus, la publicitat, les qualificacions i les interaccions. A més, assenyalava que les funcions de gestió algorítmica, en particular l'assignació de tasques, les qualificacions, els procediments de desactivació i la fixació de preus, i qualsevol canvi a aquests, han d'explicar-se de manera intel·ligible i comunicar-se de manera clara i actualitzada i han de formar part del diàleg social, respectant els secrets comercials de conformitat amb la Directiva 2016/943, en particular els considerants 13 i 18, i els seus articles 3 i 5; destaca que totes les decisions algorítmiques han de ser ètiques, responsables, impugnables i, quan siga procedent, reversible i destaca la importància dels controls periòdics per part de les autoritats competents referent a això de conformitat amb la legislació nacional per a evitar resultats erronis de la IA; reitera que qualsevol decisió algorítmica ha de complir amb el dret a no estar subjecte a una decisió basada únicament en el processament automatitzat, segons el consagrat en l'article 22 (1) del RGPD, cosa que significa que ha d'haver-hi supervisió humana; destaca que les pràctiques d'incentiu, com les bonificacions excepcionals, o les pràctiques punitives, com les qualificacions que repercuteixen en el temps de treball i condueixen a l'assignació de menys treball, no han de donar lloc a comportaments de risc o riscos per a la salut i la seguretat, inclosa la salut mental; està convençut que els algorismes no discriminadors són aquells que eviten el gènere, 25. Demana a la Comissió i als Estats membres que garantiscen una protecció adequada dels drets i el benestar dels treballadors de la plataforma, com la no discriminació, la privacitat, l'autonomia i la dignitat humana en l'ús de la intel·ligència artificial i la gestió algorítmica, incloses eines de predicció i senyalització per a predir el comportament, monitoratge en temps real del progrés, programari de seguiment de l'acompliment i del temps, impulsos de comportament automatitzats i pràctiques de vigilància indègudes; destaca que els treballadors sempre han de ser informats i consultats abans de l'ús de tals dispositius i pràctiques; que ha de fomentar-se la formació dels desenvolupadors d'algorismes en qüestions ètiques, de transparència i antidiscriminatòries.

“Blockchain pot oferir noves solucions per al clàssic problema d'agència en el Govern corporatiu, i proporcionar eines que milloren els processos de governança”

“Generalment perquè proporciona dos elements importants per a les parts que desitgen participar en qualsevol transacció o acord: transparència i confiança”

a través de la inmutabilitat d'aquestes transaccions. Aquests dos són els elements rellevants per al camp del Govern corporatiu. D'aquesta manera les empreses d'economia social poden beneficiar-se en el tràfic mercantil d'un comerç electrònic, reforçat amb Blockchain, perquè evitaria “el risc que s'emeten duplicats de documents i títols sense autorització⁵⁸, i el “risc de contrapart”. La tecnologia de Blockchain pot reduir els costos de votació dels socis i els costos d'organització per a les empreses de manera substancial. Al nostre país ja comptem amb alguna experiència com la de **Avante Coop. And**, que ha desenvolupat una App per a la gestió i el govern corporatiu de les societats cooperatives⁵⁹. L'App **Governanza** es presenta com un producte innovador, desenvolupat amb base en l'experiència adquirida durant anys en Consell Rector i Gestió/Direcció de Cooperatives, que servirà com a eina per a atendre necessitats bàsiques en les cooperatives, en temes com llibres socials i amb això també la traçabilitat en la presa de decisions i transparència. En altres paraules, facilitar processos societaris en els quals es requereix participació i transparència com a eix primordial per al funcionament de les organitzacions.

Governanza pretén consolidar-se com una de les eines cooperatives més importants, basada en la tecnologia Blockchain, per a la traçabilitat en la Gestió i presa de decisions de les Cooperatives⁶⁰. És important destacar la visió del producte i a tots els usuaris als quals va dirigit, per a socis de les Cooperatives, els seus tècnics, administradors i assessors, els qui necessiten conèixer la informació al moment, disposar d'una plataforma que tinga tota la informació centralitzada, realitzar la gestió societària i que permeti el vot amb total seguretat jurídica, de manera presencial i remota sense necessitat de desplaçar-se i optimitzant el temps.

En efecte, les transaccions reflectides en Blockchain creen registres públics ràpids, barats i segurs i també poden utilitzar-se per a moltes tasques no finances, com emetre vots en les eleccions o provar que un document existeix en un moment determinat. Si bé Blockchain no és “la veritat absoluta”, indica on està la que ho va ser en un moment (“segellat de temps”) de forma immutable. Les Blockchains són especialment adequades per a situacions en les quals és necessari conèixer els historials de propietat.

58.- Textualment s'assenyala en 2017 per la Comissió de les Nacions Unides per al Dret Mercantil Internacional (CNUDMI) sobre Documents Transmissibles Electrònics que, “el principi de la neutralitat tecnològica entranya adoptar un enfocament neutral respecte dels sistemes que s'utilitzen, la qual cosa permet recórrer a diferents models basats en diverses tecnologies, ja siguin la de base registral, la de tokens, la de registres descentralitzats o altres”. [sobre la base de l'informe de la Sisena Comissió (A/72/458)]72/114] Llei Model de la Comissió de les Nacions Unides per al Dret Mercantil Internacional sobre Documents Transmissibles Electrònics. Resolució aprovada per l'Assemblea General el 7 de desembre de 2017). Disponible en: http://www.uncitral.org/pdf/spanish/texts/electcom/mletr_ebook_s.pdf.

59.- <https://avante.coop/>

60.- Avante és sòcia cooperativista en BlockchainFUE de la xarxa de la qual es proveeix, -igual que altres cooperatives com Caixa Popular, Enercoop, o la Confederació Espanyola de Cooperatives de Treball Associat (COCETA)- i que prompte utilitzara per primera vegada els registres compartits Blockchain, per a votar en una assemblea general.

La eficiència de la tecnologia basada en Blockchain permet als usuaris formar una Organització Autònoma Descentralitzada (d'ara en avant DAO), i un concepte que va més enllà de les DAO és el de Decentralized Autonomous Societies (d'ara en avant DAS), que poden tindre una xarxa descentralitzada d'agents autònoms que exerceixen treballs de manera automatitzada per a permetre que l'organització funcione. De manera que, teòricament, poden operar de manera similar a una corporació que cotitza en borsa. No obstant això, les DAO/DAS, com assenyalen en treballs previs, han demostrat que les organitzacions (totalment) descentralitzades poden també patir problemes de Governança⁶¹.

En qualsevol cas, la tecnologia Blockchain pot augmentar la velocitat de la presa de decisions, facilitar la participació ràpida i eficient dels socis cooperadors (Blockchain) en un sistema descentralitzat peer-to-peer en xarxa. Això ofereix possibilitats de no sols eliminar els costos d'agència com es va suggerir anteriorment, sinó eliminant tota l'estructura de l'agència en el Govern corporatiu.

En definitiva, sense arribar a les DAO/DAS, la tecnologia Blockchain encara ofereix noves possibilitats per a facilitar la relació d'agència entre els actors corporatius, creant confiança i transparència. De fet, permet estructurar el llibre major privat amb tota la informació rellevant, incloent les regles que es troben en els estatuts. Una vegada que una determinada proposta es col·loca en el Blockchain, els socis de la cooperativa són notificats immediatament i poden exer-

cir el seu dret de vot durant un període de temps. En definitiva, els principals problemes amb les cadenes actuals d'intermediaris i el sistema de votació a distància tenen a veure amb la transparència, la verificació i la identificació, qüestions que estan directament relacionades amb els avantatges de la confiança que proporciona la tecnologia Blockchain. Però més enllà dels seus processos participatius, com assenyalen, la tecnologia Blockchain pot integrar la transparència en suport dels mecanismes de registre i auditoria, i automatització del retorn cooperatiu, també per a les cooperatives tradicionals proporcionant traçabilitat i seguretat.

V. A MANERA DE CONCLUSIÓ

La consolidació de la web 3.0 com a nova realitat tecnològica “inclusiva, equitativa i a l'abast de qualsevol”, basada en capes d'informació, entenem que només serà possible a través de regulacions que ho permeten i d'empreses cooperatives que siguin capaces d'innovar i identificar els seus productes i actius. Passar a un nou capitalisme tecnològic “cooperatiu” en el qual l'usuari electrònic sàpia què adquireix i de qui, i li retribueix “directament” el valor generat i aportat (inclòs el valor social i sostenible), entenem només serà possible amb els habilitadors de mercat i de tecnologia cooperatius.

61.- Aquests agents autònoms són normalment DApps que estan desenvolupades per a fer un treball conjunt. La configuració de les DAS permet la posada en marxa de societats que es regeixen de manera automàtica per un o diversos tipus de contractes, que tenen una forma automàtica de posada en funcionament a través de mecanisme de crowdsale normalment i que són capaços de pagar dividendes als seus accionistes. Addicionalment les DAS tenen una estructura socioeconòmica embeguda de manera automàtica al seu funcionament i una estructura política que permet el seu govern de manera automàtica. En aquest sentit són un nou paradigma de governança descentralitzada, com a plataformes l'organització de les quals és codificada pels Smart Contract. La “DAO/DAS” representa una innovació en el disseny d'organitzacions que s'executen a través de regles, és a dir, en regles i Smart Contracts. Específicament, els titulars de criptomonedes poden reemplaçar als accionistes tradicionals, que després poden designar membres d'un òrgan de govern similar a un consell d'administració. Aquest òrgan de govern pot votar per a emetre divises a un titular de compte que després pot actuar de manera similar a un director Financer, que després pot pagar els sous dels executius, empleats i directors. Pel fet que tot això es fa en usar el protocol Blockchain, aquestes corporacions virtuals poden operar de manera pseudònima usant els “Smart Contracts”, però les estructures i funcions de la DAO/DAS també planteegen qüestions de governança que encara requereixen una exploració sistemàtica en aquest context.

GUÍA LABORAL DE LA ECONOMÍA SOCIAL VALENCIANA

EDICIÓN 2021 AMPLIADA Y ACTUALIZADA

PATROCINAN

GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE TRABAJO
Y ECONOMÍA SOCIAL

SERVICIO PÚBLICO
DE EMPLEO ESTATAL
SEPE

GENERALITAT
VALENCIANA

Conselleria d'Economia
Sostenible, Sectors Productius,
Comerç i Treball

EDITA

 CIRIEC
españa

Disponible en:
<http://ciriec.es/publicaciones/guia-laboral/>

L'ECONOMIA SOCIAL EN ACCIÓ · EN PORTADA

ENTREVISTA AMB JOSÉ LUIS MONZÓN, DIRECTOR DE CIRIEC-ESPANYA I COMISARI DEL 33 CONGRÉS INTERNACIONAL DEL CIRIEC SOBRE ECONOMIA PÚBLICA, SOCIAL I COOPERATIVA - VALÈNCIA, JUNY 2022

El professor José Luis Monzón (València, 1950) director de CIRIEC-Espanya i professor honorari de la Universitat de València, presenta en aquesta entrevista el 33 Congrés Internacional del CIRIEC sobre Economia Pública, Social i Cooperativa, que se celebrarà els dies 13 a 15 de juny de 2022 a València. 30 anys després, la capital del Túria torna a acollir un Congrés Internacional del CIRIEC, període en el qual l'economia social i els seus investigadors han fet un salt qualitatiu.

“València és un referent internacional en matèria d'economia social, tant en l'àmbit investigador com en el de les seues realitzacions pràctiques, amb un potent moviment cooperatiu i un arrelat tercer sector. Amb aquestes credencials, és lògic que València, 30 anys després, siga el punt d'arrancada internacional d'una nova etapa, decisiva, per a superar els desafiaments que la nostra societat té plantejats. Sens dubte, crec que València serà en 2022 la capital mundial de l'economia pública, el cooperativisme i l'economia social”.

-Estimat professor Monzón, enhorabona per la designació de València seu del 33é Congrés Internacional del CIRIEC sobre Economia Pública, Social i Cooperativa. Després dels Congressos Internacionals organitzats per CIRIEC-Espanya a València en 1992, i el de Sevilla en 2008 Per què de nou un Congrés a València?

-Des de 1953, any en què es va celebrar el primer Congrés del CIRIEC-Internacional, fins ara s'han celebrat 32 Congressos Internacionals. Des de 1968 els Congressos del CIRIEC se celebren cada dos anys, en anys parells. El 33 Congrés, que havia de celebrar-se a Tessalònica (Grècia), va ser suspès per causa de la pandèmia i ara València ha agafat el testimoni, 30 anys després, del 19 Congrés de València, en 1992. Es tracta de congressos en els quals convergeixen dirigents de l'economia pública, el cooperativisme i l'economia social, investigadors en la matèria i responsables polítics. És a dir, són fòrums en els quals interactuen pràctics i teòrics, acció, reflexió i debat.

Quan fa tres anys València va presentar la seua candidatura per a celebrar a la nostra ciutat el Congrés, el Consell Internacional del CIRIEC la va aprovar per unanimitat. Veníem avalats pel rotund èxit del 19 Congrés, celebrat a València baix la direcció del nostre volgut i recordat amic, professor José Barea, i del 27 Congrés de Sevilla, la Comissària del qual va ser la nostra actual Presidenta, Adoración Mozas. València és un referent internacional en matèria d'economia social, tant en l'àmbit investigador com en el de les seues realitzacions pràctiques, amb un potent moviment cooperatiu i un arrelat tercer sector. Amb aquestes credencials, és lògic que València, 30 anys després, siga el punt d'arrancada internacional d'una nova etapa, una etapa decisiva per a superar els desafia-

ments que la nostra societat té plantejats. Sens dubte, crec que València serà en 2022 la capital mundial de l'economia pública, el cooperativisme i l'economia social.

-El programa del Congrés presenta un panell de ponents d'excepció, amb la participació del Premi Nobel d'Economia Paul Krugman, o la professora Mariana Mazzucatto, al costat de comissaris europeus, dirigents empresarials de l'Economia Social i alts representants del Govern espanyol i valencià. Quines expectatives pot generar-se el congressista que vulga participar en el Congrés respecte a aquest elenc de conferencistes?

-Efectivament, en aquest 33 Congrés tenim un panell excepcional de conferencians de primer nivell, una conferència inaugural a càrrec del Premi Nobel d'Economia Paul Krugman, i una conferència de clausura pronunciada per Mariana Mazzucato, economista referent en l'anàlisi del paper del govern com a motor d'innovació.

Però és que, a més, en el Congrés intervindran en 6 sessions plenàries i 8 tallers més de 50 investigadors, directius d'empreses i responsables del sector públic debatent temes de tant interès com l'habitatge i el desenvolupament urbà, la governança, els partenariats entre l'economia pública i l'economia social, la transició ecològica justa, les inversions públiques, la cobertura de serveis essencials com l'energia, el transport o l'aigua, la innovació, els objectius de desenvolupament sostenible. Tot això, al costat de 16 sessions de presentació de comunicacions, en les quals podran sotmetre's a debat més de 60 propostes. Es preveu, doncs, un Congrés intens i participatiu, faci-

“En aquest 33 Congrés tenim un panell excepcional de conferenciantes de primer nivell, una conferència inaugural a càrrec del Premi Nobel d'Economia Paul Krugman, i una conferència de clausura pronunciada per Mariana Mazzucato, economista referent en l'anàlisi del paper del govern com a motor d'innovació”.

“Però és que, a més, en el Congrés intervindran en 6 sessions plenàries i 8 tallers més de 50 investigadors, directius d'empreses i responsables del sector públic debatent els temes de major interès del moment”.

litat pel fet que, en la seu del Congrés, comptarà amb traducció simultània en espanyol, anglés, francès i alemany.

-El CIRIEC ha aprovat com a lema del Congrés 'Noves dinàmiques mundials en l'era post-COVID. Desafiaments per a l'economia pública, social i cooperativa'. En la seua opinió, quin paper hauria d'exercir el cooperativisme i l'economia social, al costat del sector públic, en els enormes reptes que té la humanitat actualment?

-A hores d'ara sembla bastant clar que per a donar una adequada resposta als grans desafiaments que té davant si la humanitat es requereix una potent acció col·lectiva, del sector públic i de l'economia social. Ni la crisi climàtica, ni les pandèmies, ni les desigualtats socials poden resoldre's si no és amb aqueixa acció col·lectiva, la feblesa de la qual és la que explica, precisament, les enormes dificultats que tenim per a resoldre aquests problemes. Naturalment és necessari el concurs de tots els actors i institucions, empresaris, treballadors, consumidors tots, mercats (produir i consumir no són tan sol actes econòmics, també són actes morals) i administracions públiques. Però les tasques a abordar són de tal envergadura i amb tanta incertesa de rendibilitat que si no s'actua amb un fort lideratge polític i una decidida actuació inversora pels governs el fracàs està cantat. Al costat d'això, és clau l'impuls democràtic i organitzat de la

societat civil, mitjançant iniciatives d'emprenedoria col·lectiva, pròpies de les cooperatives i del conjunt de l'economia social. Com assenyala Vic van Vuuren, director del Departament d'Empreses de l'Organització Internacional del Treball, “cal passar d'una plataforma d'economia social i solidària impulsada per la necessitat i la supervivència a una altra impulsada per l'oportunitat”.

-València ha canviat molt en els últims trenta anys. El CIRIEC també, així com l'ensenyament de l'economia social en les universitats valencianes, particularment a la Universitat de València. La maduresa dels 36 anys de trajectòria de CIRIEC-Espanya, al costat del suport de noves estructures com el IUDESCOOP, i el creixent interès general i dels organismes públics per l'economia social permeten anticipar nous èxits del 33é Congrés, als ja aconseguits en 1992?

-Ha canviat València, ha canviat el món i hem canviat tots nosaltres. Res és igual que abans. Els avanços que s'han produït en l'economia social en els últims 30 anys han sigut impressionants, com vosté ha assenyalat. Però també han avançat, i molt, els reptes als quals ens enfrontem. Com abans deia, fa falta un nou i sostingut impuls a l'acció col·lectiva, en el seu vessant públic i en el del cooperativisme i l'economia social. La superació de les dificultats i dels desafiaments constitueix sempre un quefer interminable. Jo confie

que el 33 Congrés del CIRIEC contribuísca a generar aqueix nou impuls, per a aconseguir que el que és necessari siga possible.

-Està previst també que el Congrés se celebri en una instal·lació excepcional, com és el Palau de les Arts, de la Ciutat de les Arts i les Ciències de València. Amb quina previsió de participants compta aquest Congrés?

-Així és. El 33 Congrés del CIRIEC se celebra en un escenari incomparable, en el Palau de les Arts, de la Ciutat de les Arts i les Ciències, de la qual tots ens sentim orgullosos. Esperem l'assistència de 500 congressistes de 45 països.

-Segons el programa també, està previst que dins del Congrés Institucional se celebri un altre d'investigadors, coordinat per un potent Comité Científic, seguint la intensa trajectòria de CIRIEC-Espanya en l'impuls de la investigació en economia social i cooperativisme. En la seua opinió, com veu l'estat actual de la investigació en Economia Social a Espanya i a nivell internacional?

-L'economia social tindrà un paper rellevant en el Congrés. A més de la seua presència en les sessions plenàries i en els tallers en els quals es debatrà conjuntament sobre l'economia social i la pública està prevista, com abans li deia, la realització de 16 ses-

sions sobre economia social, des de les 12.30 fins a les 18.00 hores del dimarts 14 de juny. D'elles, 10 sessions tindran lloc en la Facultat d'Economia i la resta en la seu del Congrés. S'espera la recepció de 300 comunicacions, de les quals 60 seran seleccionades pel Comité Científic per a la seua presentació en sala.

La investigació sobre economia social ha fet un pas de gegant des del ja llunyà 19 Congrés Internacional del CIRIEC, en 1992 a València. El Directori d'Investigadors del CIRIEC-Espanya inclou les dades de més de 500 investigadors i en molts països de tots els continents s'han creat potents grups d'investigació que han aconseguit assoliments molt importants en diverses àrees temàtiques: delimitació conceptual, impacte social, noves formes d'empresa de l'economia social, grups empresarials, economia circular, objectius de desenvolupament sostenible, etc.

-El Congrés serà també una oportunitat perquè les empreses i entitats de l'economia social valenciana, espanyola i internacional exhibisquen la seua fortalesa i es projecten al món. Per què és important que les empreses i organitzacions d'economia social s'impliquen en aquest Congrés? I de quina manera poden fer-ho?

- El CIRIEC-Espanya té la seua seu en la Facultat d'Economia de la Universitat de València. La veritat és que València (també la Universitat Politècnica) és un dels punts de xarxa més importants del món en

“A hores d'ara sembla bastant clar que per a donar una adequada resposta als grans desafiaments que té davant si la humanitat es requereix una potent acció col·lectiva, del sector públic i de l'economia social. Ni la crisi climàtica, ni les pandèmies, ni les desigualtats socials poden resoldre's si no és amb aqueixa acció col·lectiva”.

matèria d'investigació en economia social, i això no és casualitat. Ací existeix un important moviment cooperatiu, amb més de 2.500 cooperatives, 800 societats laborals, mútues de previsió social líders a Espanya i un tercer sector social, cultural i esportiu especialment rellevant. Tot aquest ampli moviment ha estimulat des de fa anys els projectes investigadors de molts universitaris. No obstant això, l'economia social valenciana no té el reconeixement que mereix, ni per part de la societat ni dels governs. El Congrés del CIRIEC constitueix una oportunitat única de projectar davant la societat una imatge moderna i atractiva de l'economia social i d'oferir-se, com abans deia, com una plataforma d'oportunitats. Clar que és important que les empreses i organitzacions del cooperativisme i l'economia social s'impliquen en el Congrés! En les seues sessions plenàries i en els seus tallers, mostrant la seua força i atractiu davant congressistes de tot el món, que influeixen i creen opinió. Que senten

com a seu aquest Congrés i transmeten a través dels seus logos i de la imatge la importància que té per a l'economia i el desenvolupament inclusiu i sostenible un cooperativisme modern i renovat. I que, amb el seu suport, pugua visualitzar-se l'aliança entre la investigació i el reformisme econòmic i social que encarnen els homes i dones de l'economia social.

-Com hem comentat ja anteriorment, el Congrés de 2022 a València té com a antecedents en Espanya el celebrat en 1992 en la mateixa ciutat i el de 2008 a Sevilla. Quins records i principals ensenyaments recorda d'aquests Congressos?

He tingut la sort de participar en tots els Congressos Internacionals del CIRIEC des de 1986 i, per descomptat, en els dos anteriors que han tingut lloc a Espanya (València en 1992, i Sevilla en 2008). Són molts els records que em venen a la ment de València i Sevilla. De València recorde amb emoció al pro-

fessor Barea Tejeiro, Comissari del Congrés. El Congrés de València, on es va presentar el primer Llibre blanc de l'Economia Social a Espanya, va catapultar la imatge d'una jove però sòlida xarxa d'investigadors en economia social. El Congrés de Sevilla, baix la batuta d'Adoración Mozas, la nostra actual presidenta del CIRIEC-Espanya, va ser una gran organització i va permetre confirmar la solidesa de la investigació sobre economia social, dels seus Congressos nacionals i de les seues revistes científiques d'Economia i Dret. El Congrés de Sevilla es va realitzar una setmana després de la fallida de Lehman Brothers, al setembre de 2008 i la Conferència inaugural del Premi Nobel d'Economia Joseph Stiglitz va tindre una àmplia repercussió nacional i internacional.

Aquests dos Congressos, el de València i el de Sevilla van ser secundats ràpidament per les empreses de l'economia social, amb la seua presència física i la seua col·laboració financera. Es van debatre nombroses ponències i comunicacions en un ambient lliure i plural, condició necessària perquè progresse el coneixement. El treball, el dubte, la llibertat i el pluralisme són els 4 eixos sobre els quals s'ha de cavalcar perquè progresse la ciència i el coneixement. I aqueixos eixos són els que es van manifestar en els anteriors Congressos i en els quals ens inspirem per a aconseguir un nou èxit al juny de 2022 a València.

-Com en tots els Congressos de CIRIEC, l'organització ha elaborat un atractiu programa per a acompanyants. Preveu ser també el primer gran Congrés del CIRIEC en la postpandèmia. Es dona la circumstància a més que València ha sigut designada Capital Europea del Turisme Intel·ligent 2022, segons decisió de la Comissió Europea, que ha valorat l'aposta de la capital valenciana pel turisme innovador, sostenible i inclusiu. Més enllà de les sessions del Congrés, quins seran els principals atractius d'entreteniment per a congressistes i acompanyants en el Congrés de València?

Bé, en 2022 València és la Capital Europea del Turisme Intel·ligent i, a més, Capital Mundial del Disseny, pel World Design Organization. I, com abans s'ha dit, amb el Congrés del CIRIEC València serà Capital Mundial de l'Economia Pública, el Cooperativisme i l'Economia Social.

Els Congressos del CIRIEC concedeixen molta importància a tot el relacionat amb la socialització, que enforteix el sentiment de pertinença a un col·lectiu científic o empresarial. En aquest sentit està previst un programa d'activitats lúdiques i culturals, especialment variat per als acompanyants dels congressistes.

L'ECONOMIA SOCIAL EN ACCIÓ · LES NOSTRES FEDERACIONS

EAPN COMUNITAT VALENCIANA-XARXA PER LA INCLUSIÓ SOCIAL

- **Seu oficial:** C/ Concha Espina, 7 baix, València-46021
- **Seu administrativa:**
C/ Juan Fabregat, 5 baix.
València- 46007
- **Telèfon :** 696 96 53 96

- **Any de constitució:** 2006
- **E-mail:** xarxacv.eapn@gmail.com
- **Web:** eapncv.org
- **Facebook:** <https://www.facebook.com/EAPNCV>
- **Twitter:** @xarxaeapncv
- **Instagram:** @eapncv

EAPN Comunitat Valenciana-Xarxa per la Inclusió Social (European Anti-poverty Network / Xarxa Europea de Lluita contra la Pobresa) és una coalició independent d'organitzacions socials sense ànim de lucre, involucrades en la lluita contra la pobresa i per la inclusió social en el context autonòmic. És la xarxa interlocutora en l'àmbit de la inclusió social a la Comunitat Valenciana.

En l'actualitat EAPN CV està formada per 31 entitats d'inclusió social. Les entitats que integren EAPN CV són: ACCEM, Acción contra el Hambre, ACOEC, Associació Alanna, APIP-ACAM, Associació Àmbit, AVANT, Càritas CV, CEAR PV, CEPAIM, COCEDER-CDR La Safor, CODIFIVA, Col·legi Oficial d'Educadores i Educadors Socials de la Comunitat Valenciana, Col·legi Oficial de Treball Social de València, Creu Roja CV, Fundació Altius, Fundació Esplai, Iniciatives Solidàries, INPAVI, Jovesolidés, FISAT, Fundación Secretariado Gitano CV, Fundació ADSIS, MPDL, Fundació Nova Feina, Fundació Novaterra, PATIM, RAIS Fundació, Associació Per tu Dona, Sant Joan de Déu Serveis Socials València e YMCA.

EAPN CV inicia la seua marxa oficial com a xarxa en 2006 amb la finalitat d'erradicar la pobresa i l'exclusió social en la Comunitat Valenciana, buscant que les persones afectades per aquesta realitat puguin participar socialment, exercir els seus drets i deures i trencar així el seu aïllament i situació. I ho fa implementant processos participatius per a la inclusió i incidència social i política de les persones en situació de major vulnerabilitat.

Les 31 entitats treballen des de l'EAPN CV per a aconseguir situar la reducció de la pobresa i les

desigualtats socials en el centre de l'agenda política autonòmica. I per aquest motiu en 2018 va rebre la distinció al Mèrit per accions a favor de la Igualtat i la Societat Inclusiva en els Premis 9 d'Octubre de la Generalitat Valenciana.

Així mateix, EAPN CV forma part de EAPN Europa (European Anti Poverty Network), xarxa a nivell europeu que ha estat treballant de manera independent des de 1990. I està integrada també en EAPN Espanya (Xarxa Europea de Lluita contra la Pobresa i l'Exclusió Social en l'Estat Espanyol), composta al seu torn per 19 EAPN autonòmiques i 19 entitats d'àmbit estatal, totes elles de caràcter no lucratiu i amb un component comú: la lluita contra la pobresa i l'exclusió social.

Des de febrer de 2020, EAPN CV-Xarxa per la Inclusió Social ostenta la Vicepresidència 2a de EAPN España, assumint d'aquesta manera un compromís major en el marc estatal i europeu.

Al seu torn, EAPN CV ostenta la Vicepresidència de la Plataforma del Tercer Sector d'Acció Social de la Comunitat Valenciana, i incideix i treballa també sobre fiscalitat justa, pobresa i desigualtat com a membres de la Campanya per la Justícia Fiscal i Pobresa Zero.

EAPN CV inicia la seua marxa oficial com a xarxa en 2006 amb la finalitat d'erradicar la pobresa i l'exclusió social en la Comunitat Valenciana, buscant que les persones afectades per aquesta realitat puguen participar socialment, exercir els seus drets i deures, i trencar així el seu aïllament i situació.

L'estat de la pobresa en la Comunitat Valenciana

A través del seu 11é Informe AROPE sobre l'Estat de la Pobresa, EAPN Espanya i EAPN CV indiquen que en 2020 el risc de pobresa i/o exclusió social (taxa AROPE-At Risk of Poverty and Exclusion) ha afectat el 29,3% de la població en la Comunitat Valenciana, això és, a 1.475.995 persones.

Aquesta dada suposa un augment en 2,3 punts percentuals respecte a 2019, quan es va registrar una taxa del 27% i va afectar 1.342.143 persones. En termes absoluts, hi ha 133.852 persones més que l'any anterior en risc de pobresa i/o exclusió social en la Comunitat Valenciana. La taxa AROPE de 2020 s'ha realitzat tenint en compte elements de renda de 2019, per la qual cosa encara no recull la magnitud de l'impacte social de la pandèmia.

Dels 1,48 milions de persones que en la Comunitat Valenciana es troben en risc de pobresa i/o exclusió, 674.000 estan en pobresa severa, cosa que significa que perceben ingressos inferiors a 534 euros al mes. Per al cas d'una família amb dos adults i dos menors significa sobreviure amb menys de 281 € mensuals per persona, una situació que ja afecta al 13,4% de la població valenciana, la qual cosa converteix a la Comunitat Valenciana en la segona autonomia amb la taxa més alta de pobresa severa a Espanya.

L'indicador de la taxa AROPE que sí que recull l'impacte social de la pandèmia, perquè les seues dades es van recopilar mitjançant enquestes entre setembre i desembre de 2020, és la Privació Material Severa (PMS), que també escala del 4,8% en 2019 al 11,5% en 2020. Percentualment és l'increment més rellevant, perquè suposa un augment del 140% en l'últim any i arriba a 577.874 persones en la Comunitat Valenciana enfront de les 239.011 persones que van tindre dificultats en aquest sentit en 2019. És la taxa més alta de totes les Comunitats Autònomes a Espanya. Aquest indicador s'ha incrementat en 15 de les 17 comunitats autònomes. Més informació sobre l'Informe AROPE en: eapncv.org

Reptes per a una societat inclusiva en la post-pandèmia

Per a respondre a aquesta alarmant situació de pobresa i exclusió, que és estructuralment molt elevada des que l'EAPN Espanya realitza els seus estudis, EAPN Comunitat Valenciana urgeix a la coordinació entre administracions estatal-autonòmica-local i conselleries, i també d'aquestes amb el Tercer Sector d'Acció Social amb la finalitat de millorar eines, estratègies i formes de treball en la lluita contra la pobresa.

Composició actual de la Junta Directiva de EAPN CV

Presidenta:	Lola Fernández Rodríguez, Fundación Secretariado Gitano Comunitat Valenciana
Vicepresidenta:	Virginia Sanchis Carpe, Associació Alanna
Secretària:	Gemma Miñarro Toledo, Cepaim CV
Tresorera:	Ana Tórtola García, Nova Feina
Vocal 1:	Yolanda Serna Merino, CEAR País Valencià
Vocal 2:	Blanca Esther Llorca Tauste, Centre de Desenvolupament Rural-La Safor
Vocal 3:	Marta Albiol Soto, ACCEM Comunitat Valenciana
Vocal 4:	Enrique Asensi Martín, ACOEC
Vocal 5:	Oscar Serrano, Iniciatives Solidàries

Trobada de Participació organitzada per EAPN ES i EAPN CV, Xarxa per la Inclusió.

Apunten que instruments com l'Ingrés Mínim Vital (IMV) i la Renda Valenciana d'Inclusió han de coordinar-se de la forma més eficaç possible i han de millorar la seua gestió per a arribar a totes les persones que en la Comunitat Valenciana el necessiten. I assenyalen que en aquest procés de coordinació, també amb les entitats d'acció social, continua havent-hi molt de marge de millora.

EAPN CV defensa que s'ha de tindre més ambició en la cobertura i més generositat en les quanties d'aquestes ajudes, que haurien de traure a les llars de la pobresa severa i dignificar la vida de les persones. Parlen que haurien de tindre complementarietat amb les rendes del treball i que, al seu torn, han de complementar-se amb altres ajudes per a l'accés a l'habitatge i a altres serveis. Així mateix, posen l'accent que ha de reduir-se la burocratització, que han de ser ajudes més eficaçes i han de tindre component de lluita contra la bretxa digital.

Insisteixen en la necessària harmonització del treball de les entitats d'acció social i els Serveis Socials per a optimitzar els esforços en matèria d'inclusió.

En paraules de la presidenta d'EAPN Comunitat Valenciana, Lola Fernández, "la pobresa és una decisió política. S'han d'establir polítiques a mitjà termini per a la seua erradicació, però no hem d'oblidar-nos de l'emergència de les famílies que necessiten una resposta hui. En aquesta dècada hem vist que el creixement del PIB i de l'ocupació són importants però no suficients, que hi ha altres qüestions que influeixen en la reducció de la pobresa, com són la redistribució de la riquesa, les polítiques d'ocupació inclusiva, el salari i ocupació decents, serveis socials de qualitat, el repartiment més igualitari de les recuperacions tant en termes de sexe com de territoris, una fiscalitat justa

que faça factible la inversió social equitativa i un percentatge significatiu dels Fons Europeus per a combatre la pobresa i l'exclusió social".

Programes que desenvolupa EAPN CV en la seua lluita contra la pobresa

EAPN Comunitat Valenciana desenvolupa 5 línies d'acció: d'incidència política i social; interlocució i diàleg social; participació per a la inclusió i incidència; desenvolupament organitzacional i enfortiment institucional, i sensibilització i educació per a la inclusió. Ho fa a través dels següents programes d'Acció Social:

1. Programa d'ajuda a entitats ciutadanes - "EAPN CV, participar en xarxa per a interlocutar i incidir en favor de la inclusió social i la lluita contra la pobresa en el context de la COVID-19"

Els objectius d'aquest programa són l'enfortiment intern de les organitzacions per a afavorir la participació de les entitats que integren EAPN CV.

Es desenvolupen accions conjuntes amb les entitats de la xarxa per a l'anàlisi i seguiment de mecanismes i instruments d'inclusió social.

També s'impulsa la cooperació interassociativa amb altres xarxes i/o entitats d'interlocució, en l'àmbit de l'acció social i la lluita contra la pobresa.

I es posa l'accent en el foment de la comunicació i sensibilització com a mecanisme per a la participació i incidència social i política en favor de la inclusió social.

2. Programa IRPF - "Capacitació de persones en risc de pobresa i exclusió per a la participació social i inclusió"

EAPN CV forma i capacita en matèria de participació, responsabilitat, interlocució, incidència política i voluntariat a les persones afectades per la pobresa i/o exclusió per a la seua inclusió activa, implicant el major nombre d'entitats integrants de la Xarxa.

Amb això es promou la participació regular de les persones que es troben en situació o en risc de pobresa i/o exclusió social, a fi que siguen part activa al costat de les entitats en la lluita contra la pobresa, i puguen transmetre les seues necessitats a les autoritats competents mitjançant audiències públiques com a activistes de la seua causa.

D'aquesta manera s'assegura la funció de pressió, denúncia i reivindicació com a altaveu de les persones i grups en situació de pobresa i exclusió davant els poders públics.

3. Programa IRPF - "Participa de la igualtat de tracte i no discriminació, trenca estereotips i mentides sobre la realitat de l'exclusió social"

EAPN CV capacita també a les persones en risc o situació de pobresa i exclusió social en matèria de discriminació, delictes d'odi, intolerància i ruptura d'estereotips.

L'objectiu és promoure l'apoderament i la participació de les persones en risc o situació de pobresa i exclusió social, a fi que siguen part activa en la lluita per la Igualtat de tracte i no discriminació.

4. Programa IRPF - "Tomba el mur de la discriminació i aporofobia: transmetent valors d'inclusió i diversitat"

Mitjançant aquest programa, EAPN CV dona a conèixer als i les participants la realitat i diversitat de la pobresa, trencant amb concepcions estereotipades i discriminatòries sobre aquesta, i reforçant el coneixement sobre la realitat social en la qual viuen centenars de milers de persones en la Comunitat Valenciana.

El programa consisteix a acostar als centres, entitats educatives, socials i culturals i públic en general el treball de les entitats socials que formen part de la EAPN, així com la realitat de les persones que es troben en major situació de vulnerabilitat. D'aquesta manera es promouen valors sobre Inclusió i Diversitat.

5. Programa conveniat amb l'IVAJ - "En marxa per la inclusió. Transmissió de valors solidaris, de la diversitat i el voluntariat social entre joves"

Mitjançant aquest programa es transmeten valors solidaris des de la inclusió, la diversitat i el voluntariat entre joves. El programa s'emmarca en la campanya "M'importa, educar en valors" de l'IVAJ, i es fonamenta en la línia de sensibilització de la "Estratègia Valenciana per a la igualtat de tracte, la no discriminació i la prevenció dels delictes d'odi 2019-2024".

En 2021 un miler de joves de 20 centres educatius de València i Castelló han participat en aquest projecte d'educació per a la inclusió.

EAPN-CV i LABORA aborden mecanismes per a millorar la inserció soci-laboral de persones en risc d'exclusió.

L'ECONOMIA SOCIAL EN ACCIÓ · LES NOSTRES EMPRESES

SOM ENERGIA, PER UN MODEL ENERGÈTIC 100% RENOVABLE DES DE LA PARTICIPACIÓ, LA TRANSPARÈNCIA I L'ECONOMIA SOCIAL

- Tel: 872 202 550 (de 9h a 14h)
- E-mail: info@somenergia.coop

- Any de constitució: 2010
- Web: <https://www.somenergia.coop>
- Blog: <http://blog.somenergia.coop>
- Telegram: <https://t.me/somenergia>
- Twitter: <https://twitter.com/somenergia>
- Facebook: <https://www.facebook.com/somenergia>
- Instagram: <https://www.instagram.com/somenergia>
- Youtube: <https://www.youtube.com/user/SomEnergia>
- Flickr: <https://www.flickr.com/photos/somenergia/collections>
- LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/somenergia>

Som Energia és una cooperativa de consum i producció d'energia verda sense ànim de lucre, que va nèixer en 2010 amb l'objectiu de canviar l'actual model energètic per a aconseguir un 100% renovable des de la participació i la transparència, adoptant explícitament els valors de l'economia social i solidària. En l'actualitat compta amb 75.000 persones sòcies i més de 133.000 contractes de subministrament elèctric en tota la Península, Balears i Canàries.

Si els socis inicials de Som Energia pogueren tancar els ulls i anar al primer moment de tots, deu anys arrere, en aquell primer segon de vida després de la constitució de la cooperativa, què ens dirien? La seua resposta és: "Aquella il·lusió de quan fas una cosa col·lectiva, pensant en el bé comú, continua intacta. I aquella reivindicació política, de voler relacionar-nos amb l'energia i el seu ús d'una manera diferent, encara és un repte que ens fa caminar hui dia. Sembla, doncs, que aquests deu anys han passat volant i encara queda molta faena per fer".

Encara així, el camí recorregut no és poc. Som Energia és una cooperativa de generació d'energia verda i persones consumidores que dia a dia va en augment. Han passat de 300 socis el primer any a més de 75.000 en l'actualitat (dada a novembre de 2021). Es pot dir que ja són una comercialitzadora d'energia verda sòlida i posicionada en el sector, que gestiona més de 133.000 contractes de llum. En aquest període han aconseguit expandir-se pel territori i tindre persones sòcies i contractes en totes les comunitats

autònomes de l'Estat espanyol. A més, despleguen projectes de generació i fomenten l'autoproducció, "no tant com volguérem, d'acord, però continuem picant pedra i adaptant-nos als canvis amb una implicació exemplar".

Des de Som Energia destaquen, a més, que tots aquests propòsits els afronten des d'una aposta que els fa singulars: la forma cooperativa. La raó és que volien ser ells mateixos protagonistes d'una "transició energètica transformadora", i això implica uns certs compromisos. "Som part d'una ciutadania crítica, que vol ser partícip de les decisions que l'afecten i que per tant no ens permet ignorar la dimensió humana de tot el que proposem i duem a terme. Per això som una comunitat que, per damunt de tot, hem decidit aprendre i fer camí junts i juntes", afirmen des de la cooperativa.

Som Energia admet que va iniciar aquest camí amb la gran incertesa de si seria possible convertir-se en una opció real i diferent en el mercat elèctric, per a això van posar molta energia, enginy, valentia, confi-

ança i també espontaneïtat. "Vam haver d'aprendre no sols com funciona el mercat elèctric, sinó com es construeix una organització empresarial participada, incorporant les mirades i opinions diverses de tantes i tantes persones que han format i formaran part d'aquesta cooperativa".

El que els unia, i els uneix, és el propòsit principal de fer de la cooperativa una "eina activa" en el camí cap a la transició energètica, "i això ens va espantar col·lectivament a ser imaginatives i creatives per a fer front a les dificultats imprevistes que han anat apareixent durant aquests anys, com van ser, per exemple, l'atur de les primes a les renovables just quan començàvem a tindre els nostres primers projectes de generació, els canvis reguladors constants del mercat elèctric, el llarg buit normatiu de l'autoproducció, etc.".

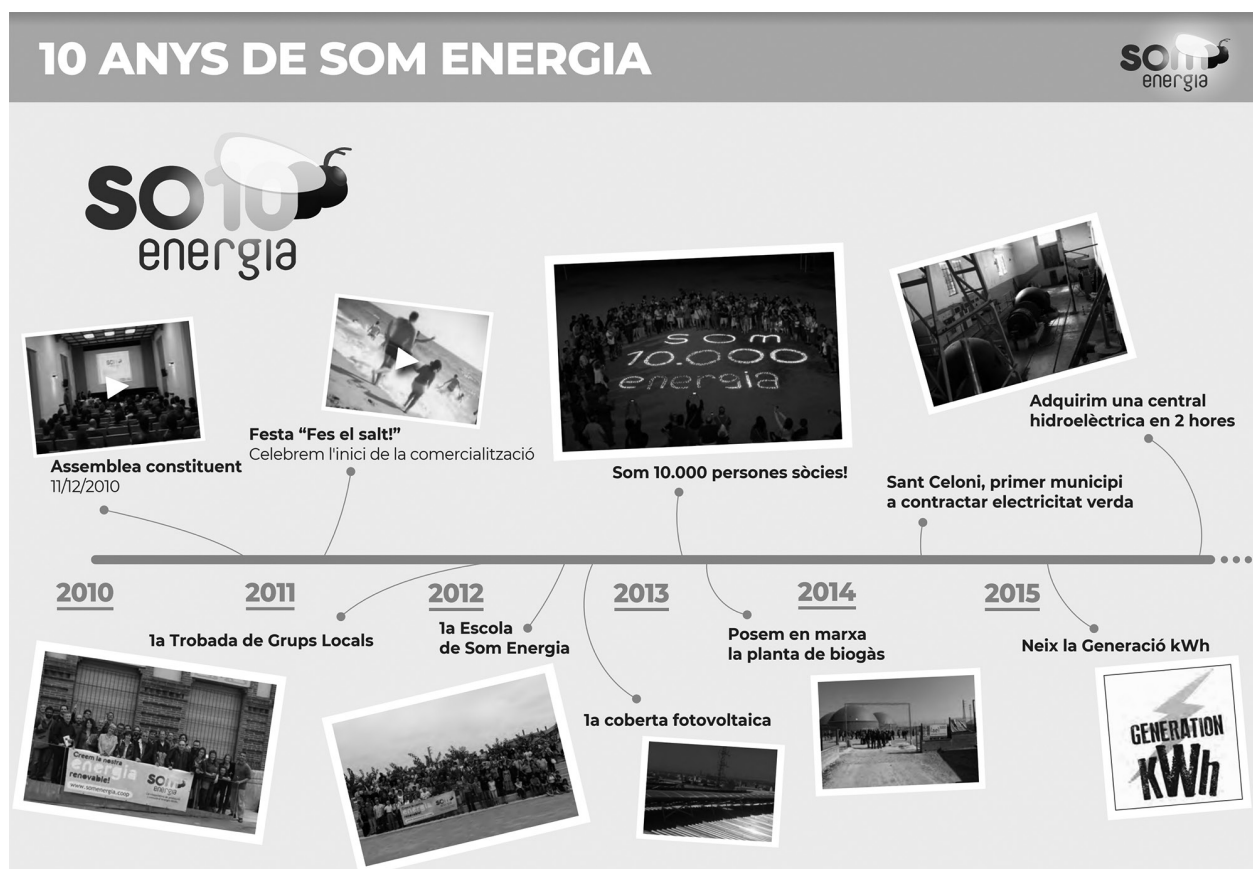
Som Energia actua en un sector, el del mercat elèctric i tot el que deriva d'ell, que "per naturalesa o per voluntat interessada", defineix com a "complicat, impenetrable a nous actors i incomprensible per a la

ciutadania". Es tracta també d'un entorn canviant "i, sovint, hostil". Per a Som Energia, això aporta dificultat a l'hora de continuar sent una empresa que pretén posar en el centre a les persones, advocar per la reducció de l'ús energètic i posar en segon terme el benefici econòmic; aspectes que l'economia mercantil no valora. "A vegades, tot això ens fa ser més lentes i dedicar recursos per a reforçar la nostra coherència interna: vincular la viabilitat econòmica inevitablement a la participació i en sentir amb claredat com volem ser i com hem d'organitzar-nos, en la dimensió societària i laboral".

No podem oblidar aquest últim any de pandèmia, encara més complicat de l'habitual, en el qual Som Energia ha hagut de reorganitzar-se ràpidament, tant en les seues vides personals com també en el vessant laboral, per a continuar fent el treball, mantindre el servei de la cooperativa i continuar activa pel canvi de model energètic. Qualsevol vinculació amb la cooperativa, per xicoteta que siga, ajuda a seguir el camí.

Composició actual del Consell Rector de Som Energia

President:	Albert Banal, professor d'Economia i Finances en la Universitat Pompeu Fabra i en la City University de Londres	
Vicepresident:	Sara Gutiérrez, Enginyera industrial per la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC)	
Secretari:	Roger Reixach, Enginyer Energètic de la UPC	
Vocals:	Nuria Albet	Ero Lugalde
	Irene Machuca	Mario Andrés López
	Ricard Jornet	

Fa 10 anys el repte era crear la primera cooperativa comercialitzadora d'energia verda perquè les persones pogueren dir ben clar: "Volem energia renovable a les nostres cases i, al mateix temps, impulsar projectes renovables que estiguen en mans de la ciutadania compromesa en el canvi de model energètic".

Ara Som Energia ja no està sola en aquest objectiu. Després d'aquest èxit han nascut altres cooperatives energètiques. De fet, costaria trobar una comercialitzadora que hui dia no oferisca energia verda en la seua oferta, i l'impuls a les renovables sembla més compartit que mai.

En aquests moments també tothom parla de l'autoconsum i l'energia solar, fins i tot les grans companyies elèctriques i petrolieres, que viuen del model fòssil. Per tant, ara que hi ha un ampli consens d'aconseguir el model 100% renovable, el repte que toca afrontar, segons Som Energia, és: a quin ritme? Què poder tindrem com a ciutadania organitzada? Qui tindrà la propietat i, per tant, qui podrà definir el futur model? S'equilibraran els interessos econòmics amb el benestar de les persones i del planeta?

En qualsevol cas, deu anys s'han quedat curts per a assegurar un model social i ambientalment respon-

sable i en mans de la ciutadania. Per a Som Energia "este, sens dubte, serà el nostre gran repte en els pròxims anys. Sense l'activació de la gent, la transformació promesa no sols no serà possible, sinó que tampoc arribarà a provocar els canvis socials que l'emergència climàtica requereix".

Som Energia en la Comunitat Valenciana

Som Energia disposa de diversos grups locals de persones voluntàries que impulsen la cooperativa en la Comunitat Valenciana. Actualment estan impulsant "València Solar 2", la segona compra col·lectiva de panells solars fotovoltaics. També hi ha en marxa el projecte de creació d'una comunitat energètica, aprofitant el sostre d'una escola i una participació transversal de diverses entitats i empreses locals.

Participen de la "Mesa de la transició energètica de València" i també d'altres fòrums com "València canvia pel clima", a causa de la bona acceptació de la cooperativa en el territori. Les persones actives dels grups locals de Som Energia València, a més, porten anys donant xarrades de difusió, participant en fires,

punts d'informació i atenent mitjans de comunicació per a promoure el necessari canvi de model energètic d'aquest país.

I Premi de l'Economia Social Europea

Som Energia ha sigut notícia molt recentment, per haver sigut la primera empresa guanyadora dels Premis de l'Economia Social Europea, en la categoria de Transició Verda. Organitzats per 'Social Economy Europe' (SEE), la patronal europea de l'Economia Social, aquests Premis tenen com a objectiu reconèixer la labor de les empreses i organitzacions d'aquest model empresarial que fan una contribució important a la societat, en abordar alguns dels grans reptes socials, ambientals, econòmics i tecnològics de l'actualitat. Aquest reconeixement s'afeg a altres rebuts per la cooperativa, començant pel Premi Solar Europeu, concedit per l'associació Eurosolar, en la secció d'entitats ciutadanes per a la promoció de les energies renovables l'any 2012.

Compromís i implicació dels cooperativistes

Com a exemple de l'elevat compromís i implicació dels seus socis, Som Energia ha aconseguit recentment, en només tres setmanes, 10 milions d'euros en forma d'aportacions voluntàries al capital social.

El motiu d'aquesta nova emissió de capital social ha sigut la forta pujada de preus de la electricitat, que ha fet augmentar considerablement la quantitat d'efectiu que la cooperativa ha d'avançar a diferents organismes per a poder dur a terme la seua activitat. D'una banda, els pagaments del cost de l'energia s'han incrementat sobtadament, i la cooperativa ha d'avançar aquest cost abans de poder recuperar-lo a través dels cobraments. D'altra banda, s'han incrementat també les garanties que han de depositar-se per a comprar l'energia (mecanisme requerit pel mercat elèctric).

Els 10 milions d'euros s'han aconseguit gràcies a les aportacions que han realitzat més de 5.000 persones i entitats sòcies de la cooperativa, atenent ràpidament una campanya de Som Energia, que demana també a les administracions públiques que faciliten la liquiditat de les xicotetes comercialitzadores, que per culpa dels alts preus pateixen problemes de liquiditat, que no de solvència.

L'ECONOMIA SOCIAL EN LES LLEIS

L'ECONOMIA SOCIAL EN LA LEGISLACIÓ ESPANYOLA. ALGUNES NOVETATS

per Amalia Rodríguez González
 Professora Titular de la Universitat de Valladolid

Encara que l'actual marc normatiu ve marcat per les conseqüències de la pandèmia del Covid-19 i les seues conseqüències sobre l'ocupació i l'economia entre altres importants sectors, així com la corresponent regulació en relació amb mesures per a pal·liar danys produïts per aquesta situació, volem dedicar aquesta secció en aquest moment a un nou projecte de Llei, recentment publicat: la de societats cooperatives canàries, per a deixar constància de la qual entenem que és una molt bona notícia per a l'Economia Social en el seu conjunt en el nostre ordenament jurídic.

En aquest sentit, el Consell de Govern va aprovar el passat 28 d'octubre el projecte de la primera Llei de Societats Cooperatives de Canàries i va acordar la seua remissió al Parlament autonòmic per al seu debat polític i ratificació definitiva com a últim tràmit d'una norma pionera en l'Arxipèlag, amb la referència: 10 L/PL-0017 de societats cooperatives de Canàries (Butlletí Oficial del Parlament de Canàries núm. 504/2 de 9 de novembre de 2021)

Molt lligat a aquest projecte hem de citar un altre: el de la Llei d'Economia Social Canària, amb referència: 10 L/PL-0015 d'Economia Social de Canàries, en tràmit (Butlletí Oficial núm. 465, de 19 d'octubre de 2021).

Recentment, la professora Gemma Fajardo, comentava en el núm. 66 d'aquesta revista el Projecte de llei d'Economia Social d'Aragó, i aquest de la Comunitat Canària ve a sumar-se al conjunt de normes en aquesta matèria en el nostre territori.

El text referit a la **Llei d'Economia Social de Canàries**, de 19 d'octubre, fa referència a l'art. 118.3 de l'Estatut d'Autonomia de Canàries (Llei orgànica 1/2018, de 5 de novembre, de reforma de l'Estatut d'Autonomia de Canàries) que disposa que correspon a aquesta Comunitat Autònoma, en relació amb el que es disposa en l'art. 149.1. 13é de la Constitució Espan-

yola de 1978, la competència exclusiva sobre el foment i l'ordenació del sector de l'economia social.

Des d'un punt de vista sistemàtic, la llei consta de quatre capítols, una disposició addicional única, una disposició derogatòria única i dues disposicions finals. El capítol primer està dedicat a les disposicions generals, el segon a les entitats que formen part de l'economia social, el tercer al foment i a l'ordenació de l'economia social, i el quart a la comissió de l'economia social de Canàries.

Tal com s'indica en la pròpia norma, la llei d'Economia Social de Canàries es promulga atenent mandats internacionals i nacionals i en particular als Objectius de Desenvolupament Sostenible de Nacions Unides per a 2030, donant trasllat a tots els interlocutors socials que puguen tindre un interès directe i indirecte en aquesta llei, per a fer-los participants d'una norma amb la finalitat de generar sinergies de consolidació i també d'expansió.

D'altra banda, el text referit a la **Llei de Cooperatives de Canàries**, de 9 de novembre de 2021, tal com assenyalava l'Exposició de Motius, s'emmarca en el reconeixement constitucional, a través de l'esment a l'art. 129.2 que, com és ben conegut, estableix que els poders públics promouran a través de diverses formes la participació en l'empresa i fomentaran mitjançant una legislació adequada les societats cooperatives, en connexió amb el ja esmentat art. 118.1 de la Llei orgànica 1/2018 de 5 de novembre, de Reforma de l'Estatut d'Autonomia.

Ens trobem davant un text ampli, conformat per 144 articles, sis disposicions addicionals, tres disposicions transitòries i una única disposició derogatòria, així com dues disposicions finals.

El text, del qual avancem algunes consideracions sobre la seua sistemàtica, s'articula en tres títols. El primer d'ells sobre la societat cooperativa, el segon sobre

L'Administració pública i de les societats cooperatives, i el tercer sobre l'associacionisme cooperatiu.

Ha de destacar-se del títol primer els onze capítols que el conformen en 134 articles. Juntament amb les disposicions generals del capítol primer, trobem també la constitució en el segon, el registre en el tercer i el règim social en el quart. El capítol cinqué fa referència als òrgans de la cooperativa, el sisé al règim econòmic, el seté a la documentació social i a la comptabilitat. El capítol huité es refereix a les modificacions dels estatuts: transformació, fusió, escissió, dissolució i liquidació. El capítol nové referit a les classes de cooperatives, es completa amb el dècim que fa referència a les cooperatives d'integració social, d'iniciativa social,

integrals i mixtes, que no són exactament una classe de cooperatives, i l'onzé al cooperativisme de segon i ulterior grau i a altres formes de col·laboració econòmica.

El text, d'indubtable importància per a la Comunitat Autònoma de Canàries, ve a completar el conjunt de normatives en matèria de cooperatives per part de les diferents Comunitats Autònomes, que regulen el règim d'aquesta figura ateses les particularitats del territori en el qual s'assenten, i mostra l'interés de destacar aquestes fórmules de l'economia social a través d'una normativa adequada que conjumini competitivitat i rendibilitat, i simultàniament els valors socials característics de les cooperatives.

**OBSERVATORIO ESPAÑOL
DE LA ECONOMÍA SOCIAL**

BOLETÍN JURÍDICO N° 123 | 22/11/2021

Dirección: Amalia Rodríguez González - Universidad de Valladolid

Novedades jurídicas del mes de septiembre de 2021

Estatal

BOE 219, de 13 de septiembre de 2021
Resolución de 2 de septiembre de 2021, del Real Patronato sobre Discapacidad, por la que se convocan los Premios Reina Letizia. *Defensa e inclusión laboral de las personas con discapacidad.*
[Ver texto](#)

BOE 233, de 29 de septiembre de 2021
Real Decreto 819/2021, de 28 de septiembre, por el que se establecen las bases reguladoras para la concesión directa de subvenciones a las explotaciones agrarias de titularidad compartida, y se aprueba la convocatoria para el ejercicio 2021. *Cooperativas Agrarias.*
[Ver texto](#)

Andalucía

BOJA 168, de 1 de septiembre de 2021
Resolución de 3 de agosto de 2021, de la Dirección General de Trabajo Autónomo y Economía Social, por la que se convoca la I Edición de los Premios Andalucía ES, regulados por la Orden de 12 de junio de 2021, por la que se crean los Premios para la Economía Social «Premios Andalucía», y se establecen sus bases reguladoras.
[Ver texto](#)
[Extracto](#)
[Corrección de errores](#)

BOJA 170, de 3 de septiembre de 2021
Orden de 31 de agosto de 2021, por la que se convocan subvenciones, en régimen de concurrencia competitiva, en materia de personas mayores, personas con discapacidad, comunidad gitana, personas migrantes, personas sin hogar, solidaridad y garantía alimentaria de Andalucía, igualdad de trato y no discriminación de las personas LGTBI, acción social, voluntariado, conciliación, participación ciudadana, investigación e innovación social, en el ámbito de la Consejería de Igualdad, Políticas Sociales y Conciliación, para el ejercicio 2021.
[Ver texto](#)
[Extracto](#)

Asturias

BOPA 179, de 16 de septiembre de 2021
Extracto de la Resolución de 2 de septiembre de 2021, del Servicio Público de Empleo del Principado de Asturias, por la que se aprueba la convocatoria de concesión de subvenciones a la inserción laboral de las personas con discapacidad en los Centros Especiales de Empleo del Principado de Asturias (desde julio de 2021 a junio de 2022).
[Ver texto](#)

Baleares

BOIB 124, de 9 de septiembre de 2021
Resolución del consejero de Transición Energética, Sectores Productivos y Memoria Democrática de 6 de septiembre de 2021 por la que se aprueba la convocatoria pública de subvenciones para la realización de instalaciones de autoconsumo con fuentes de energía renovable, con o sin almacenamiento, y la incorporación de almacenamiento en instalaciones de autoconsumo con fuentes de energía ya existentes, en el sector residencial, las administraciones públicas y el tercer sector en el marco del Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia europeo.
[Ver texto](#)
[Extracto](#)

LEGISLACIÓN · POLÍTICAS PÚBLICAS · ORGANISMOS DE INTEGRACIÓN
BUENAS PRÁCTICAS · ESTUDIOS/INVESTIGACIONES · DATOS Y ESTADÍSTICAS

A partir del proyecto iniciado en 2008 por el **Institut Universitari d'Investigació en Economia Social, Cooperativisme i Emprenedoria (IUDESCOOP)** de la Universitat de València y el **Centro Internacional de Investigación e Información sobre la Economía Pública, Social y Cooperativa (CIRIEC-España)**, y presentado por el profesor **Mario Radrigán**, de la Universidad de Santiago de Chile, se conformó un grupo de investigadores y expertos en 22 países en torno al 'Observatorio Iberoamericano del Empleo y la Economía Social y Cooperativa' (OIBESCOOP).

La posterior colaboración por parte de la Fundación Iberoamericana de la Economía Social (FUNDIBES) completó el conjunto de actividades que a favor de la promoción de un espacio iberoamericano común de la Economía Social se desarrollaron durante casi una década por parte, esencialmente, de representantes de universidades y centros de investigación.

Tras una primera etapa, el OIBESCOOP se ha constituido ahora en una nueva asociación, con sede en la Universidad de Zaragoza, destinada a reavivar la colaboración internacional en la investigación y la difusión de la Economía Social y Solidaria en el ámbito de los países de Iberoamérica.

Os invitamos a seguir toda su actividad y su abundante contenido documental en el Portal del OIBESCOOP

www.oibescoop.org

CON LA COLABORACIÓN DE:

**Universidad
Zaragoza**

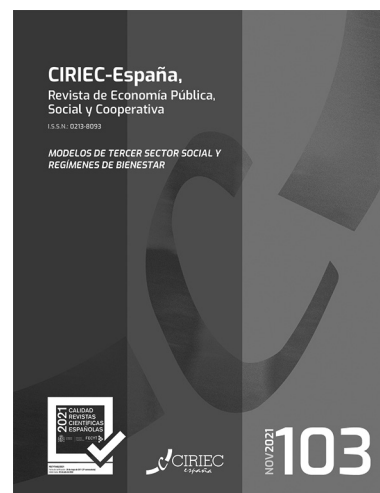

NOVETATS BIBLIOGRÀFIQUES

CIRIEC-España, Revista de Economía Pública, Social y Cooperativa, n° 103, novembre de 2021, monogràfic sobre Models del Tercer Sector Social i Règims de Benestar

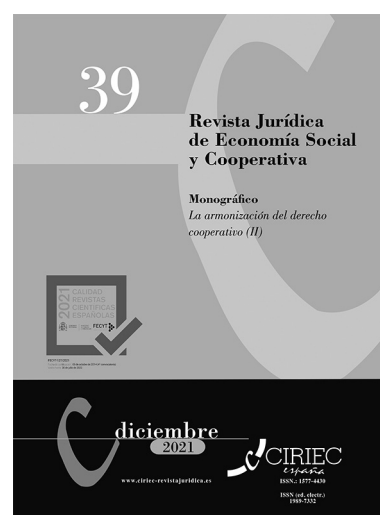
Està disponible un nou número, el 103, de 'CIRIEC-España, revista de Economía Pública, Social y Cooperativa'. El número és en la seua major part (6 articles) un monogràfic sobre "Models del Tercer Sector Social i Règims de Benestar", que ha sigut coordinat per Vicente Marbán Gallego i Gregorio Rodríguez Cabrero, professors de la Universitat d'Alcalá. El mateix número inclou altres cinc articles d'interés de diferents temes de l'economia social i el cooperativisme. Segons expliquen els coordinadors del monogràfic en la seua presentació, el Tercer Sector d'Acció Social (TSAS) ha experimentat un significatiu creixement, passant a ocupar una major centralitat en els sistemes de benestar europeus. Aquesta expansió del TSAS ha transcorregut en les últimes quatre dècades en paral·lel a la reconstrucció de la societat civil i a la multiplicació de les demandes socials en un context de "recalibratge permanent" dels Estats de Benestar. La progressiva conformació d'un sistema descentralitzat i mixt basat en una estructura triangular en la producció del benestar (Estat, mercat i Tercer Sector) també ha contribuït a potenciar el paper del Tercer Sector dins de les polítiques socials. Disponible en:

www.ciriec-revistaeconomia.es

CIRIEC-España, Revista Jurídica de Economía Social y Cooperativa, n° 39, diciembre de 2021, monogràfic sobre l'harmonització del dret cooperatiu (II)

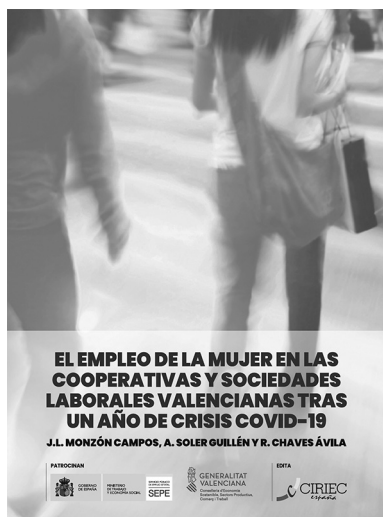
Ja s'ha publicat el número 39 de 'CIRIEC-España, Revista Jurídica de Economía Social y Cooperativa'. En aquest número, la Revista continua amb el debat obert en l'edició anterior entorn de l'harmonització del Dret Cooperatiu. Sobre aquesta temàtica es publiquen quatre articles, tres d'ells sobre aspectes internacionals, amb la col·laboració de dues dels investigadors de major prestigi internacional en l'àmbit del Dret Cooperatiu, els professors Dante Cracogna i Hagen Henry, així com amb la participació del professor Willy Tadjudje, que analitza els processos d'harmonització de la legislació cooperativa duts a terme en el continent africà. La secció d'Articles es complementa amb altres aportacions sobre temes diversos del dret cooperatiu i d'entitats de l'economia social, entre ells sobre la responsabilitat del soci d'una secció cooperativa; Societats Agràries de Transformació versus Cooperatives Agràries; i sobre polítiques tributàries i foment de les fundacions. Aquest número obri també una nova secció sobre Estudis de Dret Comparat, que estarà dedicada cada número a un país, i que s'ha iniciat amb la legislació cooperativa del Brasil, coordinada i presentada pel professor Daniel Nagao Menezes. Finalment, la Secció d'Anàlisi Jurisprudencial s'amplia a comentaris a sentències dels TSJ en matèria d'economia social. La publicació està accessible en la pròpia Web de la revista: www.ciriec-revistajuridica.es.

MONZÓN, José Luis; ANTUÑANO, Isidro; ORELLANA, Waldo; CHAVES, Rafael y GONZÁLEZ, Antonio: *El cooperativismo valenciano y la responsabilidad social empresarial. 20 casos de cooperativas socialmente responsables*, CIRIEC-Espanya, 2021

L'objectiu principal del present treball se centra en l'anàlisi de 20 casos de cooperatives que tenen el denominador comú de l'impacte social produït en el seu entorn. En molts d'aquests casos, les cooperatives estudiades han establert polítiques explícites de responsabilitat social de l'empresa. En altres casos, les actuacions concretes de les cooperatives mostren de manera clara l'impacte social produït a través de diversos indicadors: ocupació creada, revitalització empresarial en territoris, democratització de l'economia, etc. El treball ha posat la lupa a la Comunitat Valenciana, d'on precedeixen 10 dels 20 casos estudiats, distribuïts en les 3 províncies de la Comunitat. S'ha volgut contrastar el cooperativisme valencià amb experiències d'altres comunitats autònomes, per la qual cosa també s'analitzen 10 casos addicionals pertanyents a 6 comunitats d'Espanya: Catalunya, Aragó, País Basc, Madrid, Múrcia i Andalusia. Les cooperatives estudiades s'han creat al llarg d'un dilatat recorregut temporal, la gran majoria en el passat segle XX i han superat amb èxit els embats de diverses crisis, que han investit amb molta força en totes les activitats econòmiques. Es tracta de cooperatives presents en el sector financer, agroalimentari, distribució comercial, educatiu, energètic, industrials i de serveis. L'anàlisi dels casos ha seguit un esquema unificat, amb una anàlisi dels aspectes més significatius de les seues polítiques de responsabilitat social, conclouent amb una fitxa bàsica que resumeix les principals dades de cada cooperativa.

MONZÓN, José Luis; SOLER, Angel y CHAVES, Rafael: *El empleo de la mujer en las cooperativas y sociedades laborales valencianas tras un año de crisis COVID-19*, CIRIEC-Espanya, 2021

L'objecte central d'aquest informe és elaborar una imatge el més actualitzada possible de les diferents variables laborals que afecten les dones en l'Economia Social de la Comunitat Valenciana, tant referent a la seua relació general amb el treball (activitat, ocupació i desocupació), com a les seues característiques contractuals, la seua distribució per sectors productius i branques d'activitat, per trams d'edat, per grups d'ocupació, nacionalitat, etc. El marc de comparació és les diferències existents entre homes i dones en el conjunt de l'Economia enfront de l'observat en l'Economia Social, tant en la Comunitat Valenciana com en el conjunt d'Espanya. El llibre descriu les conseqüències de la crisi COVID-19 en el mercat de treball de les cooperatives i societats laborals, en comparació amb el del total de l'economia, transversalitzant la perspectiva de gènere. Aquesta consideració obeeix al fet que les dones són el grup poblacional que més ha patit les conseqüències de la crisi. L'objectiu final no és un altre que poder aplicar polítiques oportunes i adequades per a corregir els biaixos que aquesta nova crisi ha introduït en un mercat de treball ja de per si mateix desigual per a les dones.

FAJARDO, Gemma; MERINO, Francisco y CARAFFA, Marina (Coords.): *Innovación en el acceso a la vivienda: masovería, cesión de uso y cohousing*, CIRIEC-Espanya, 2021

L'accés a l'habitatge és alhora un dret i un gran repte de difícil abast per a moltes persones. El tema es va debatre durant les jornades que van tindre lloc el 15 i 22 d'octubre de 2021, en el marc del XIII Seminari de Dret Cooperatiu i de l'Economia Social, organitzat pel IUDESCOOP en col·laboració amb la Federació de Cooperatives d'Habitatge i Rehabilitació de la Comunitat Valenciana (FECovi) i la Vicepresidència Segona i Conselleria d'Habitatge i Arquitectura Bioclimàtica de la Generalitat Valenciana (Conselleria d'Habitatge en endavant). En realitat, l'accés a l'habitatge i les noves modalitats en què pot dur-se a terme, principalment des de l'economia social, és un tema habitual d'aquests seminaris des de fa més de deu anys. En aquesta ocasió, el tema s'ha abordat des d'una perspectiva més àmplia, incloent la masoveria urbana i la rehabilitació, i s'ha volgut promoure la seua difusió a través de la publicació d'una selecció de les intervencions que van tindre lloc en aquestes jornades, objectiu al qual respon aquest llibre.

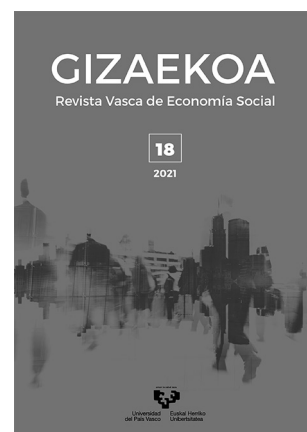
MARCUELLO, Carmen y MARHELKA, Bogdan Radu (Eds.): *Informe de la Economía Social de Aragón en 2020*, Cátedra Economía Social y Cooperativas - Universidad de Zaragoza, 2021

Per sisé any consecutiu es presenta l'Informe de la Càtedra Economia Social i Cooperatives, nascuda de la col·laboració entre el Govern d'Aragó i la Universitat de Saragossa. L'informe ha sigut coordinat per Carmen Marcuello, directora de la Càtedra, i Bogdan Radu Marhelka, coordinador, i en el mateix han participat investigadors de diverses àrees de la Universitat de Saragossa. El document proporciona una anàlisi detallada sobre la situació, característiques i evolució durant els últims anys de les principals famílies que conformen el sector de l'Economia Social en la Comunitat Autònoma d'Aragó, és a dir, cooperatives, societats laborals, associacions, fundacions, empreses d'inserció, centres especials d'ocupació i societats agràries de transformació. Segons les seues conclusions, el sector en aquesta comunitat estava compost en 2020 per 5.218 empreses i organitzacions, número que supera al d'altres anys, malgrat les dificultats de la COVID-19, observant-se una clara evolució positiva des de, almenys, 2016. Quant a l'ocupació, el sector de l'Economia Social d'Aragó ocupava directament a prop de 20.500 persones, la qual cosa representa el 3,6% de l'ocupació total aragonés.

GIZAEKOA, Revista Vasca de Economía Social, nº 18, 2021

L'Institut de Dret Cooperatiu i Economia Social (GEZKI per les seues sigles en basc) de la UPV/EHU, ha publicat un nou número, el 18é, de GIZAEKOA, Revista Basca d'Economia Social. En aquest número, la Revista torna a oferir diverses investigacions i reflexions entorn dels diferents sectors que conformen l'economia social, prestant especial atenció a l'economia social basca. A més, s'ha volgut atorgar un lloc especial a les aportacions que venen del propi sector, seguint la vocació de la Revista de ser un instrument de connexió entre aquest i l'acadèmia. Al mateix temps, s'inclouen apartats específics sobre publicacions i, com en altres ocasions, es recull la crònica d'una jornada pròpia de l'àmbit de la Revista. Entre els temes concrets que aborda aquest número es troba la Renda Bàsica Universal, polítiques públiques per al foment i la regulació de l'economia social i solidària, cooperatives de plataforma, i noves propostes com els mercats socials, circuits i xarxes solidàries.

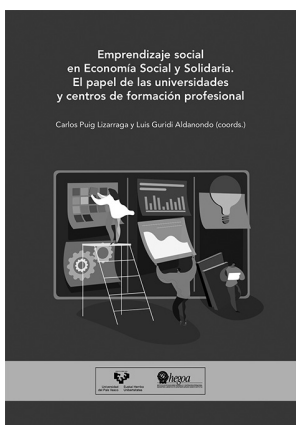

VVAA: La educación, formación e información cooperativa, Boletín de la Asociación Internacional de Derecho Cooperativo, n° 57, Deusto, 2020

El número 57 del Butlletí de l'Associació Internacional de Dret Cooperatiu, que edita Deusto, és un monogràfic sobre 'L'educació, formació i informació cooperativa'. Entre els seus treballs, 15 en total, s'analitza la presència de l'educació en l'experiència històrica i en la doctrina de les cooperatives, estudiant-se el seu sentit i la seua evolució a través del temps i de les canviants circumstàncies del context. A partir de aqueixa plataforma es projecta la seua consideració en l'àmbit de la legislació cooperativa, procurant establir quins són els mecanismes utilitzats per a la seua recepció, siga de manera expressa o implícita. Els treballs inclouen anàlisis de diferents països i aspectes de la influència i importància de l'educació cooperativa per al sector, per a la pròpia identitat cooperativa, el desenvolupament sostenible i la millora de les nostres societats.

PUIG LIZARRAGA, Carlos; GURIDI ALDANONDO, Luis: *Emprendizaje social en Economía Social y Solidaria: El papel de las universidades y centros de formación profesional*, Bilbao, Hegoa, 2020

En aquest document es recullen algunes de les experiències que estan tenint lloc a Europa i Amèrica Llatina entorn del paper de les universitats i centres de formació professional en matèria de aprenentatge i la incubació social, a fi de compartir coneixements que servisquen per a avançar en l'enfortiment i consolidació de l'economia social i solidària. Per a això s'han seleccionat sis experiències: el programa KoopFabrika (Guipúscoa i Bizkaia), les Incubadores Tecnològiques Universitàries de Cooperatives Populars (ITCP) del Brasil, el Projecte CREES de la Universitat Nacional de Quilmes, de Buenos Aires; Peñascal Kooperatiba (Bizkaia, Guipúscoa i Navarra), ANEL-Projecte ETESS de la Comunitat Foral de Navarra, i el projecte europeu Solidarity Economy in Europe for Initial Vocational Education and Training Curricula Innovation.

GIDRON, Benjamin y DOMARADZKA, Anna (eds.): *The New Social and Impact Economy. An International Perspective*, Springer, 2021

Aquest volum analitza el desenvolupament de la nova economia social i d'impacte en deu països de tot el món. Part de la crisi econòmica de 2008, que va posar en relleu les falles del sistema econòmic neoliberal. Després de la crisi van evolucionar noves entitats organitzatives que van combinar objectius socials i empresarials com a part de la seua missió. A partir de les dades recollides per dos recents projectes d'investigació internacionals -el projecte ICSEM i el projecte FAB-MOVE-, el llibre ofereix un primer retrat de les forces que estan en joc en l'evolució de la nova economia social i d'impacte, relacionant-les amb la crisi passada, així com amb la covid-19, i comparant l'aparició del fenomen en un variat grup de països. El llibre comença amb una visió general de les definicions clàssiques de l'economia social i proposa un concepte global de la nova economia social i d'impacte, les seues característiques i les seues fonts. Segueixen deu capítols sobre països i un capítol comparatiu sobre organitzacions internacionals d'economia social. El volum conclou amb una anàlisi global de les dades, formant una tipologia de les tradicions de l'economia social i relacionant-la amb les recents tendències del postcapitalisme.